almanah '70

FLACĂRA

FLACĂRA

FLACĂRA

almanah '70

CALENDAR 1970

IANUARIE

L		5	12	19	26	
M		6	13	20	27	
M		7	14	21	28	
J	1	8	15	22	29	
V	2	9	16	23	30	
S	3	10	17	24	31	
D	**4**	**11**	**18**	**25**		

FEBRUARIE

L		2	9	16	23	
M		3	10	17	24	
M		4	11	18	25	
J		5	12	19	26	
V		6	13	20	27	
S		7	14	21	28	
D	**1**	**8**	**15**	**22**		

MARTIE

L		2	9	16	23	30
M		3	10	17	24	31
M		4	11	18	25	
J		5	12	19	26	
V		6	13	20	27	
S		7	14	21	28	
D	**1**	**8**	**15**	**22**	**29**	

APRILIE

L		6	13	20	27	
M		7	14	21	28	
M	1	8	15	22	29	
J	2	9	16	23	30	
V	3	10	17	24		
S	4	11	18	25		
D	**5**	**12**	**19**	**26**		

MAI

L		4	11	18	25	
M		5	12	19	26	
M		6	13	20	27	
J		7	14	21	28	
V	1	8	15	22	29	
S	2	9	16	23	30	
D	**3**	**10**	**17**	**24**	**31**	

IUNIE

L	1	8	15	22	29	
M	2	9	16	23	30	
M	3	10	17	24		
J	4	11	18	25		
V	5	12	19	26		
S	6	13	20	27		
D	**7**	**14**	**21**	**28**		

IULIE

L		6	13	20	27	
M		7	14	21	28	
M	1	8	15	22	29	
J	2	9	16	23	30	
V	3	10	17	24	31	
S	4	11	18	25		
D	**5**	**12**	**19**	**26**		

AUGUST

L		3	10	17	24	31
M		4	11	18	25	
M		5	12	19	26	
J		6	13	20	27	
V		7	14	21	28	
S	1	8	15	22	29	
D	**2**	**9**	**16**	**23**	**30**	

SEPTEMBRIE

L		7	14	21	28	
M	1	8	15	22	29	
M	2	9	16	23	30	
J	3	10	17	24		
V	4	11	18	25		
S	5	12	19	26		
D	**6**	**13**	**20**	**27**		

OCTOMBRIE

L		5	12	19	26	
M		6	13	20	27	
M		7	14	21	28	
J	1	8	15	22	29	
V	2	9	16	23	30	
S	3	10	17	24	31	
D	**4**	**11**	**18**	**25**		

NOIEMBRIE

L	2	9	16	23	30	
M	3	10	17	24		
M	4	11	18	25		
J	5	12	19	26		
V	6	13	20	27		
S	7	14	21	28		
D	**1**	**8**	**15**	**22**	**29**	

DECEMBRIE

L		7	14	21	28	
M	1	8	15	22	29	
M	2	9	16	23	30	
J	3	10	17	24	31	
V	4	11	18	25		
S	5	12	19	26		
D	**6**	**13**	**20**	**27**		

prolog

Sub ochii noştri — mai uimiţi sau mai cunoscători, potrivit vîrstei — 1969 îşi cheltuieşte, egal şi ponderat, adică zi cu zi, şi luna decembrie, ultima din viaţa lui.

Ne regăseşte, înainte de fiecare 1 ianuarie, o chemare, o poftă a bilanţului. Un imperativ intransigent de a ne cere socoteală nouă înşine.

Pentru noi, cetăţeni ai României socialiste, anul 1969 a fost cu adevărat un an de mare bilanţ. Augustul Congresului al X-lea l-am folosit, tocmai ca să stabilim, gîndind lucid şi ştiinţific ce am realizat şi ce nu, ce succese am avut şi ce stagnări, în ce domenii unele, în ce domenii celelalte, dar l-am folosit şi pentru a ne discuta, prevedea şi prehotărî viitorul. Comuniştii au decis în august — şi la programul lor a subscris întreaga naţiune — căile dezvoltării multilaterale ale României socialiste pentru un întreg deceniu de-acum înainte.

În 1969 s-a născut cel de-al douăzecilea milion compatriot al nostru. Ne-am bucurat frăţeşte, însă, ca rude bune şi chibzuite, ne-am gîndit şi ce zestre — materială, spirituală şi de prestigiu naţional — avem pregătită pentru cetăţeanul acesta al secolului XX dar şi XXI, pentru cetăţeanul acesta născut sub soarele socialismului, în zodia revoluţiei tehnico-ştiinţifice.

De-a lungul a 25 de ani de conducere comunistă, România a trăit o adevărată renaştere. Prefacerile structurale petrecute în economie, prin dezvoltarea şi acordarea ei la cuceririle la zi ale ştiinţei, creşterea gradului de bunăstare, civilizaţie şi viaţă socială democratică a poporului, largile legături internaţionaliste, eforturile pentru întărirea tuturor forţelor care se ridică împotriva imperialismului, contribuţia românească la eforturile consacrate cauzei păcii şi progresului în lume, toate acestea la un loc ne-au ridicat patria pe un loc demn în rîndul naţiunilor lumii.

Micul cetăţean «20 de milioane» poate ţine, de pe acum, fruntea sus. S-a născut într-o ţară în care viitorul este programat în chipul cel mai fericit pentru el. Pentru că, aşa cum a formulat chintesent tovarăşul Nicolae Ceauşescu, noi pornim de la concepţia că «socialismul trebuie să fie societatea totalei împliniri a personalităţii umane, în care fiecare cetăţean să se simtă stăpîn pe destinul său, să poată gîndi şi acţiona nestingherit în folosul progresului societăţii».

Preocupările noastre constructive închinate împlinirii unor deziderate vitale pentru viitorul ţării solicită imperios condiţii de pace şi cooperare internaţională.

Într-o lume frămîntată de probleme litigioase complexe, ce se cer rezolvate pe cale paşnică, într-o vreme cînd pe planeta noastră continuă să persiste focare de război faţă de care nu putem rămîne indiferenţi, statul nostru socialist, poporul român, profund ataşat cauzei păcii, a independenţei şi libertăţii popoarelor, militează consecvent pentru explorarea tuturor căilor şi mijloacelor de colaborare şi înţelegere între state. Tocmai această orientare a politicii externe româneşti conferă României Socialiste un loc prestigios în viaţa politică internaţională.

Decisivă este acum munca pentru transformarea programului pe care ni l-am stabilit. În cea mai autentică realitate. Ne-am planificat un viitor corespunzător dezvoltării civilizaţiei pămîntene contemporane, însă îl vom trăi, vom beneficia de el — noi şi generaţia celor pentru care 1969 a fost anul unu al vieţii lor — numai în măsura în care, activînd fiecare la locul unde societatea are cea mai mare nevoie de el, ne vom dărui absolut.

Însă pînă atunci, pînă cînd vom intra în cotidianul curent şi activ al lui 1970, acum, la cumpăna timpului, să-i lăsăm pe străbuni, cu tot cu obiceiurile lor, să cuvînte în noi. Să ne înveşmîntăm de sărbătoare trupurile, casele şi mai ales cugetele. Să ne pregătim ştergarul şi tipsia, pîinea şi sarea, ca să ne întîmpinăm Viitorul cum se cuvine, după datină! Un viitor pe care noi vi-l dorim — dumneavoastră şi celor pe care-i socotiţi tot parte din dumneavoastră — să vă fie cuprinzător de ani cît mai mulţi şi cît mai binecuvîntaţi. Un viitor bun pentru fiecare în parte şi pentru noi toţi — Cei din Marea Obşte — la un loc.

1970 – DATE IMPORTANTE

24 ianuarie 1859	— Unirea Principatelor Române.
26-30 ianuarie 1945	— 25 de ani de la primul Congres legal al sindicatelor.
ianuarie-februarie 1933	— Au avut loc eroicele lupte ale muncitorilor ceferiști și petroliști, conduse de P.C.R.
31 ianuarie-2 februarie 1910	— Se împlinesc 60 de ani de la reconstituirea Partidului Social-Democrat din România.
3-5 martie 1949	— A avut loc Ședința plenară a C.C. al P.C.R. care a adoptat rezoluția privind întărirea alianței dintre clasa muncitoare și țărănimea muncitoare și pentru transformarea socialistă a agriculturii.
6 martie	— Se împlinesc 25 de ani de la instaurarea primului guvern democratic din istoria României, condus de dr. Petru Groza.
8 martie	— Ziua internațională a femeii.
21 martie 1922	— Crearea de către P.C.R. a organizației comuniste de tineret — U.T.C.
22 aprilie	— 100 de ani de la nașterea lui V.I. Lenin.
1 Mai	— Ziua solidarității internaționale a celor ce muncesc.
2 mai	— Ziua tineretului din Republica Socialistă România.
5 mai 1818	— S-a născut Karl Marx.
8 mai 1921	— Crearea Partidului Comunist Român.
9 mai 1877	— Proclamarea independenței de stat a României.
9 mai	— 25 de ani de la capitularea Germaniei hitleriste. Ziua victoriei împotriva fascismului.
1 iunie	— Ziua internațională pentru apărarea copilului.
11 iunie 1948	— Marea Adunare Națională a votat legea naționalizării principalelor mijloace de producție din industrie.
19-24 iulie	— Se împlinesc 5 ani de cînd au avut loc lucrările Congresului al IX-lea al P.C.R.
6-12 august	— Se împlinește un an de cînd au avut loc lucrările Congresului al X-lea al P.C.R.
15 august	— Ziua presei române.
21 august	— 5 ani de la adoptarea de către Marea Adunare Națională a Constituției Republicii Socialiste România.
23 August	— Ziua eliberării României de sub jugul fascist.
16-21 octombrie	— Se împlinesc 25 de ani de la prima Conferință Națională a P.C.R.
20 octombrie	— Se împlinesc 50 de ani de la greva generală a muncitorilor din România.
25 octombrie	— Ziua Forțelor Armate ale Republicii Socialiste România.
7 Noiembrie 1917	— Ziua Marii Revoluții Socialiste din Octombrie.
28 noiembrie	— 150 de ani de la nașterea lui Friedrich Engels.
1 decembrie 1918	— Unirea Transilvaniei cu România.
30 Decembrie 1947	— Abolirea monarhiei și proclamarea Republicii Populare Române. La 21 august 1965, țara noastră a devenit Republica Socialistă România.

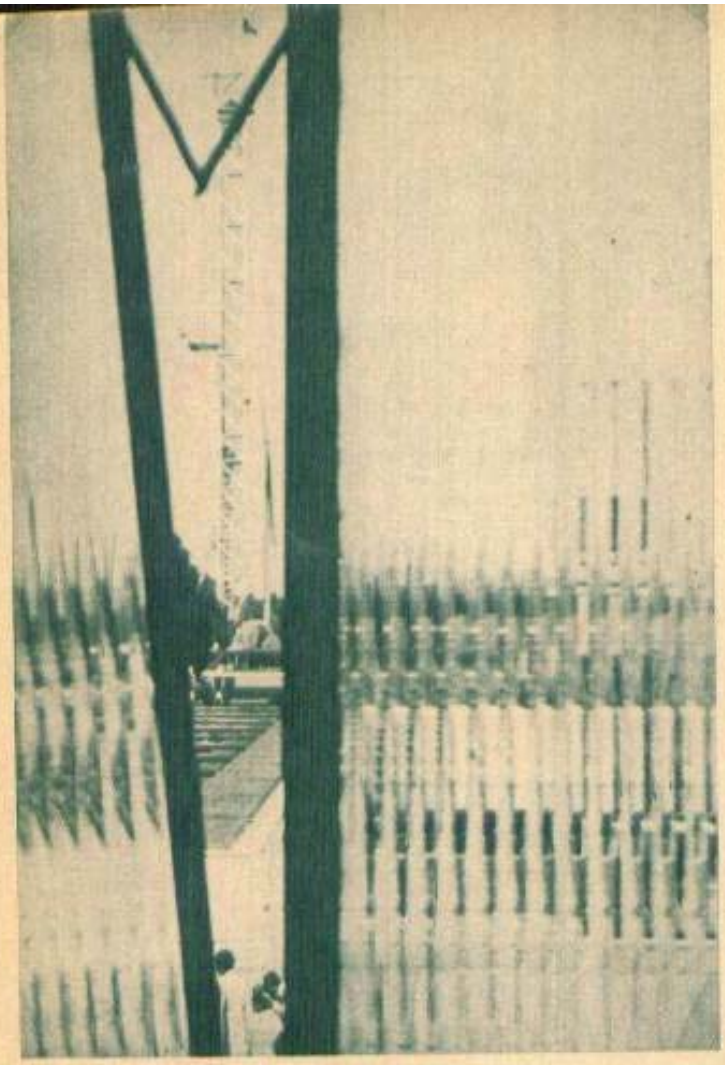

EREN

ROMÂNIA '69

CONSPECT SENTIMENTAL
de N. IONESCU

Oricît aș încerca, oricît m-aș strădui, oricît mi-aș impune, nu mă pot despărți de imaginea-amintire a țării mele așa cum arăta în 1944. Un trist etalon de care nu pot scăpa. Războiul m-a marcat pe mine, mi-a marcat generația, adînc și de neșters. Dar asta nu înseamnă că ochii ne-au rămas definitiv triști, sufletul pesimist iar puterea de acțiune, slăbită și șovăitoare. Ba dimpotrivă, situația aceea mizeră la care ajunsese națiunea, din păcate nu numai din pricina războiului, ne-a răzvrătit și ne-a mobilizat. Am trăit atunci o stare pe care istoria nu o oferă oricărei generații, o stare pe care manualele de sociologie politică o denumesc revoluționară.

Mi-am îngăduit să vorbesc în numele generației mele pentru că am sentimentul apartenenței la o Mare Generație. Să mă explic. La răstimpuri, apar generații de oameni care — prin idealurile lor — dau Timpului, dau Istoriei, o strălucire deosebită. Iată, spre exemplu, generația 1859 — generația Unirii. Sau aceea a Independenței — 1877. Generația '44—'69 va fi aceea a pionierilor, a întemeietorilor vieții comuniste în acest colț, pe cît de binecuvîntat, pe atît de frămîntat, al lumii, care se cheamă România, care se cheamă pămîntul nostru. Pentru că generația '44—'69 este generația care a avut șansa să fie animată de explozia gîndirii filozofice, politice și social-organizatorice comuniste, este generația care a avut șansa conducătorului colectiv, cu gîndire rațională, cu gîndire autentic științifică.

După ce au cucerit puterea politică în stat, comuniștii români și-au asumat sarcina să organizeze și să asigure o viață civilizată pe acești 237 500 kmp din întreaga suprafață a globului. O națiune liberă și-a suflecat mînecile și-a început să-și refacă vatra.

1969 a avut pentru noi un august deosebit de fierbinte, un august al evenimentelor: Congresul partidului și jubileul Eliberării. Iar între aceste două vîrfuri ale timpului român contemporan s-a mai petrecut un fapt de seamă: am deschis pentru noi, dar și pentru întreaga lume, cea mai mare expoziție națională a noastră.

O distinsă doamnă — Elisabeth Koonz — activistă americană la O.N.U., vizitîndu-ne țara, a declarat un lucru pe cît de amabil pe atît de categoric și chiar dur:

«Mă interesează în mod deosebit nu ceea ce a creat natura în țara dvs., ci realizările oamenilor».

Cu alte cuvinte, în afară de piatra verticală a Cheilor Bicazului și de grindurile cu farmec straniu ale Deltei, în afară de linia buclată a dealurilor Mioriței, în afară de freamătul codrilor de aramă și de verdele permanent al acului de brad, în afară de dumbrăvile minunate și de nisipurile Mării celei Mari, pentru a ne cîștiga considerația și locul în lume mai trebuia să mai facem o dovadă.

Foarte bine, azi sîntem în situația de a accepta orice exigență. Entuziasmîndu-ne dar cu măsură, adică păstrîndu-ne judecata de oameni cu tălpile lipite de pămînt, păstrînd și proporțiile față de numărul nostru și de întinderea pămîntului ce-l stăpînim, păstrînd și proporțiile față de istorie, putem să o invităm — cu fruntea sus — pe doamna Koonz, dacă timpul domniei-sale nu îi îngăduie să ne străbată țara în lung și-n lat, să o invităm atunci să ne viziteze expoziția unde se află sintetizat aportul nostru la îmbogățirea și înfrumusețarea a «ceea ce a creat natura».

Dar n-aș vrea să fiu bănuit că în această expoziție eu n-am găsit decît un motiv de satisfacție a orgoliului meu național.

Cred în oamenii care se judecă pe ei înșiși, care au cele mai mari pretenții tocmai de la ei înșiși, oameni care, înainte de a trece la o nouă etapă de creație a vieții lor, trag o linie, fac o adunare cinstită și spun: «Iată pe ce temei pot porni mai departe».

Nevoia de informare completă, nevoia de apreciere riguros exactă, nevoia de judecată dreaptă m-au obligat — după vizitarea EREN '69, la o recapitulare. Dacă vreți, am simțit că îmi trebuie un soi de conspect în casă, pe marginea căruia, din cînd în cînd, să mai meditez. Amicul meu, artistul-fotograf, animat de aceleași chemări, mi-a completat — original — conspectul în maniera lui, transformîndu-l în album.

Împreună — el și eu — vă invităm să-l parcurgeți și, peste datele notate acolo, să meditați — hai să spunem așa, pe sectoare, dar și în ansamblu — la noi și la ultimii noștri 25 de ani.

EREN

ROMÂNIA '69

În 1970, Uzina de aluminiu de la Slatina va consuma, singură singurică, cam 1 miliard de kWh, adică nici mai mult nici mai puțin decît întreaga producție de energie electrică a țării, atît cît era ea în 1938.

Am pornit de la un exemplu, ca să fie de la bun început limpede de ce e obligatoriu ca industria energetică să fie mereu cu cîva pași înaintea celorlalte ramuri industriale.

Numărul consumatorilor de wați se lărgește pe zi ce trece. Combinatul siderurgic de la Galați va avea curînd nevoie de 500 milioane de kWh, iar în 1968 viața domestică a populației, transporturile în comun și luminatul public au consumat mai bine de 3 miliarde kWh din întreaga producție de 28 de miliarde a anului. Cresc pretențiile populației, cresc pretențiile industriei. E un motiv de îngrijorare?

Nu, recapitulația oferită de EREN ne liniștește.

În 1938, puterea instalată în centralele electrice era de 500 MW și producția de energie electrică pe locuitor de 72 kWh. 1968 are cu totul alte cifre: 5 700 MW putere instalată și 1 500 kWh producție pe locuitor.

În 1938 erau puse în valoare abia 0,8% din resursele hidroenergetice ale țării. Ulterior, pe de-o parte ne-am amestecat serios în rostul apelor, iar pe de altă parte am construit centrale termice care au meritul să nu consume decît combustibili de calitate inferioară. E suficient să pronunți nume, fără alte explicații: Bicaz, Moroeni, Doicești, Borzești, Sadu V, Paroșeni, Brazi, Luduș, Craiova, centralele Argeșului, Rovinari, Deva.

Centrala termică craioveană dispune de o putere instalată de 1 000 MW, iar grupurile energetice de 315 MW de acolo fac parte dintre cele mai mari realizări de acest fel ale lumii.

În 1970 producția de energie electrică va însuma circa 34 miliarde kWh, iar 1938, cu cei 500 MW ai lui, se va simți probabil cumplit de umilit.

Deci, să fim încrezători. Avem energie electrică și pentru export. În 1967 au trecut granița 2 076 milioane kWh, «Made in Romania». Iar la sfîrșitul lui 1969, Cehoslovacia importă de la noi 2 miliarde kWh.

În loc de orice alte cuvinte despre viitor, în acest domeniu, mai notez cîteva nume: Porțile de Fier, Lotru, Someș, Olt.

EREN

ROMÂNIA '69

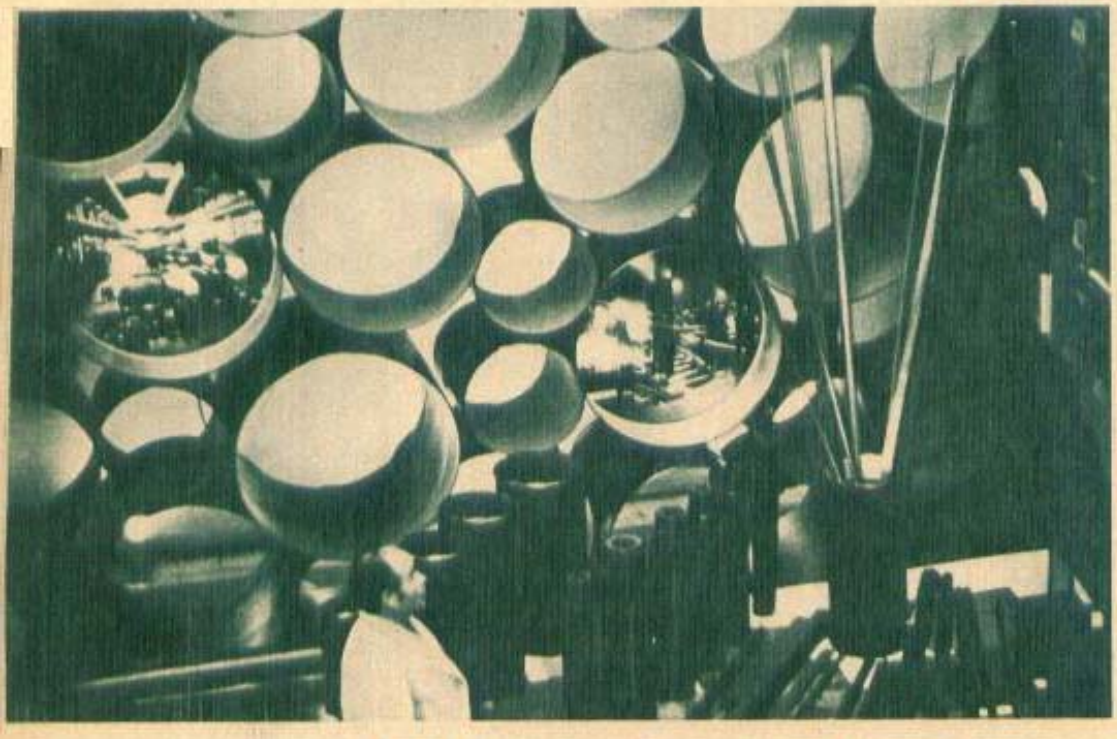

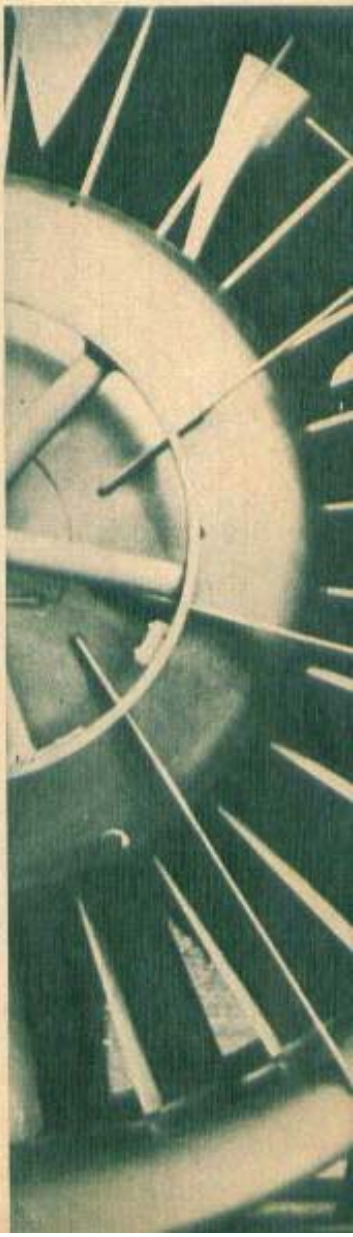

Unul dintre indicatorii «de fier» ai nivelului dezvoltării economice al unei țări îl constituie producția sa de metal. Iată de ce o politică economică științifică — cum din fericire a fost aceea dusă la noi în ultimul pătrar de veac — nu putea să nu pună accentul pe dezvoltarea unei siderurgii moderne.

Avem o tradiție în acest domeniu. Însă amplificarea și modernizarea unităților de acest fel existente a implicat serioase eforturi de investiție. Un centru siderurgic nu-i o glumă: un centru siderurgic polarizează direct activitatea unui întreg oraș. De cînd cu combinatul siderurgic, Galațiul este de nerecunoscut, față de el însuși, față de ce a fost. Bătrînele centre Hunedoara și Reșița respiră alt fel, au căpătat alți plămîni, plămîni de flăcăi viguroși. O fabrică de țevi a făcut să tresară Romanul din... romantism și să îmbrace salopeta omului de industrie; o alta, de țevi sudate, a convertit o parte a ieșenilor la metalurgie, iar Cîmpia Turzii, Buzăul și Brăila sînt, de asemeni, pretendente la firma de «oraș al metalului».

* Ameliorarea nivelului tehnic al unităților productive din acest sector este continuă. Hunedoara și Galații folosesc ordinatoarele electronice, iar cînd este vorba de oțeluri fine, metalurgistul român este dispus să ridice mănușa aruncată lumii de vîrstnicul și belicosul cavaler Toledo.

Dar să nu ne lăsăm furați de elementul 26 și să uităm de metalurgia neferoasă. Pentru că, în afară de cele 1 040 800 tone de laminate și 723 900 tone de tuburi metalice feroase exportate între 1965 și 1967, am mai exportat și zinc, plumb ori aluminiu. Au crescut cantitățile de minereuri neferoase extrase pe unitate de timp, Oradea a dobîndit o uzină de alumină, Slatina de aluminiu, Copșa Mică o mare instalație pentru tratamentul concentratelor de plumb și zinc, iar Baia Mare un combinat chimico-metalurgic. Așa se explică creșterea producției metalurgice neferoase, în 1968, de 53,7% față de aceea din 1965, așa se explică de ce anul acesta producția de aluminiu românesc — apreciatul «ALRO» — va fi de 88 250 tone.

Industria construcțiilor de mașini va avea o dezvoltare prioritară — a fost de la bun început un principiu al construcției economiei noastre socialiste. Nă erau necesare — ca aerul — mijloace de producție pentru toate ramurile economiei naționale. Așa se face că, numai în 1967, s-a îndreptat spre acest mare sector industrial, via Banca de investiții, 9,5% din totalul investițiilor destinate industriei.

Azi, pe întreg teritoriul țării sînt răspîndite sute de unități ale industriei constructoare de mașini. Producem utilaj petrolier, vagoane pentru căile ferate, cracoare și autocamioane, turisme și vase mineraliere. În 1968 am fabricat cu 123% mai multe mașini-unelte și cu 25% mai numeroase aparate electrotehnice decît în 1967.

1969 — la finele său — înseamnă intrarea în funcțiune a 53 de noi capacități și obiective, înseamnă 150 produse inedite, înseamnă asimilarea de echipament hidroenergetic dedicat Porților de Fier și Lotrului.

Capacitatea, diversitatea și calitatea producției noastre de mașini a făcut ca 25% din exportul total al României să fie «monopolizate» de această ramură productivă.

Mașinile, echipamentul și instalațiile românești trimise în 50 dintre țările lumii ne-au adus, în 1967, 1 589 milioane de lei devize. În 1968 cifra aceasta deună de Marco Polo a crescut cu 19% , iar în 1969, față de precedentul său, cu 17% .

Să nu vă închipuiți că exportăm doar vane detașe. Linia de asamblaj și fabrica de tractoare din Tabriz, complexul pentru transformarea lemnului din pădurile Mazanderanului, complexul agrozootehnic de tip industrial din Rasht, sistemul hidrotehnic din Sovek — toate în Iran — ori instalația de acid sulfuric din Turcia, ca și cele 15 000 tractoare ce vor ajunge în Iran pînă în 1971 — toate vor purta semnătură de autor română.

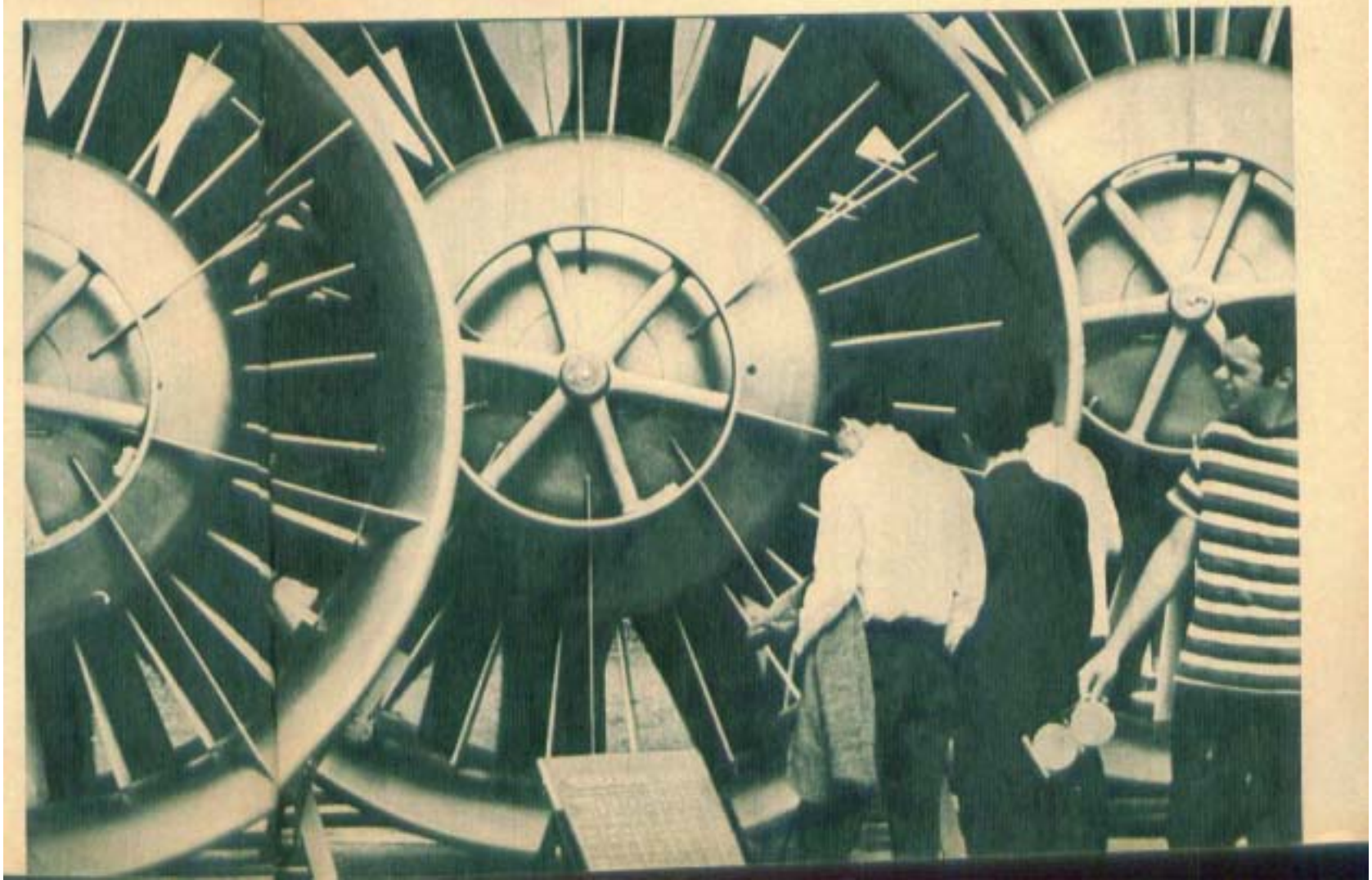

EREN

ROMÂNIA '69

Industria chimică şi-a găsit în România un destin norocos. Deoarece doar în cincinalul de faţă i-au fost acordate 20% din fondurile de investiţii repartizate industriei în general şi au fost puse să o slujească o sută de obiective şi capacităţi noi. Ceea ce caracterizează dezvoltarea acestei ramuri este crearea de mari complexe industriale. Combinatele de la Tg. Mureş, Săvineşti, Craiova, Tr. Măgurele, Dej, Suceava, Brăila, Bucureşti, Oradea, Iaşi au însemnat mari eforturi materiale şi umane, însă producţiile lor cu ritmuri optimale, ca şi cataloagele lor de produse mereu mai cuprinzătoare ne răsplătesc pe măsură.

Să apelăm iar la concreteţea exemplelor. În 1968 producţia de mase plastice a fost cu 71% superioară celei din 1965, aceea de fire şi fibre sintetice cu 190%, iar aceea de detergenţi cu 40%.

Ne obligă la o menţiune şi accentul deosebit care s-a pus pe dezvoltarea cantitativă, calitativă, cît şi în ce priveşte diversitatea producţiei de îngrăşăminte şi insecticide pentru agricultură, de biostimulatori şi medicamente de uz veterinar.

Produsele industriei chimice româneşti dobîndesc o putere de circulaţie internaţională mereu superioară ei înşăşi, mai precis, cu un ritm mediu anual de creştere de 27,1%.

Fibrele şi răşinile sintetice, cauciucul şi pneurile, detergenţii, insecticidele, îngrăşămintele chimice, coloranţii organici şi medicamentele de sinteză ne-au creat peste graniţă o faimă — să-i spunem — chimică.

Rezultate frumoase pentru industria noastră chimică, totuşi acesta este abia începutul. Pentru că, faţă de potenţialul material şi uman de care dispune România în această privinţă, chimia industrială are posibilităţi de dezvoltare pur şi simplu imense.

La rădăcinile lui, pămîntul românesc are bogăţii din belşug. Dar asta-i o informaţie cam veche. O ştire ceva mai nouă — bineînţeles, nouă la scara istoriei şi nu faţă de micii timpi număraţi în minute sau cel mult în ore, ai ştirilor gazetăreşti — ar fi aceea potrivit căreia toate aceste bogăţii subpămîntene, la fel ca şi acelea de deasupra, sînt susceptibile de a fi transformate industrial.

Însă nu despre datele cînd s-au stabilit aceste lucruri vreau să vorbesc. Mai interesante — pentru noi, oamenii practici ai secolului curent — sînt datele cînd ideea a început să se transforme în fapt, cînd posibilitatea a început să capete carnea realităţii, şi nu a unei realităţi oarecare, ci a aceleia de anvergură.

Sînt numeroase aceste date, dar sînt cuprinse în acelaşi sfert de secol. De aceea voi folosi doar cîteva dintre ele, cu titlul de exemplu.

Între 1951 şi 1968 cercetătorilor geologi li s-a pus la îndemîna pasiunii şi pricepерii lor 8 miliarde lei. O sumă la care nici pietrele nu pot rămîne indiferente. Paralel, investiţii masive au fost destinate dezvoltării şi modernizării industriei miniere, investiţii care doar pe parcursul ultimilor 3 ani (1966-1968) s-au cifrat la 7 miliarde şi jumătate lei.

Şi acum, de la investiţii la roadele lor:

La Lotru, Leşul Ursului şi Moldova Nouă au apărut noi centre de exploatare, noi locuri de muncă. În răstimpul 1951-1968 producţia de cărbune a crescut de 4 ori, aceea de minereu de fier de 7 ori, iar a substanţelor nemetalifere de 25 de ori. Necesităţile de materie primă ale economiei naţionale sînt acoperite într-o mare măsură. Dar să nu uităm că alături de dezvoltarea capacităţilor exploatărilor existente sînt în curs lucrările pentru deschiderea de noi mine: de cărbune, la Delja, Paroşeni, Livezeni şi Bărbăceni, în Valea Jiului; la Soşniţa şi Lupoaia, în bazinul de lignit al Olteniei; la Secerega, Sîrla şi Tismana — toate trei exploatări sub cerul liber; de lignit la Suplacu Barcăului, de nisip bituminos la Buhoi; în sfîrşit, cele trei mine experimentale de fier de la Iulia — Dobrogea, Ruşchiţa—Hunedoara şi Băişoara—Cluj.

O notă specială trebuie acordată utilajului şi echipamentului minier tehnic de care dispunem. Nu-am să-l descriu şi nici n-am să folosesc adjective la gradul superlativ. Mă mulţumesc să notez că exportăm cu succes asemenea echipament. Şi mai exportăm ceva: experienţă şi pricepere minieră. Începînd de la lucrările de prospectare şi explorare geologică pînă la acelea de elaborare a proiectelor şi de organizare şi dare în exploatare a minelor şi carierelor. În aceste sensuri colaborăm cu Algeria, Columbia, Guineea, Iran, Kenya, Maroc, Somalia, Tunisia, Zambia, Ghana, India, Iordania, Pakistan şi alte ţări.

EREN

ROMÂNIA '69

Dacă numai în 25 de ani teritoriul cuprins în perimetrul român a fost împînzit de o civilizație materială impresionantă, asta înseamnă, printre altele, că, neîndoios, cei din construcții și-au făcut datoria.

Între 1960 și 1967 au fost construite și date în folosință mai bine de 700 întreprinderi și secții industriale noi. Iar 1968 a adăugat la această cifră un plus de încă 200 unități. Dar să nu uităm orașele absolut noi, cît și pe cele înnoite. Doar 1968 a îmbogățit fondul național de locuințe cu 117 000 de apartamente.

Explicația avîntului? Firește, investițiile speciale dedicate de stat construcțiilor industriale, civile, de interes general, cît și acelora pentru confortul individual al cetățenilor, dar și — tehnic privind lucrurile — trecerea la industrializarea procesului de construcție, începînd cu dezvoltarea industriei materialelor de construcții, continuînd cu creșterea permanentă a gradului de mecanizare a lucrărilor de construcție în sine și terminînd cu aportul arhitecților proiectanți, care au știut să dea utilului și producției de mare masă scînteia frumosului.

Mă gîndesc la zecile de mii de saci de ciment turnați ca să zăgăzuiască Lotrul ori Dunărea, cît și la celelalte zeci de mii pe care îi trimitem anual în 25 de țări cu care facem afaceri. Și spun, cu gura plină de satisfacție, un adio sărmanului nostru chirpici, trist tradițional.

Mulți clienți străini se interesează de utilajul și de — cuvîntul următor nu-i exagerat — școala noastră petrolieră. Mai precis, 200 de parteneri contractuali din 60 de țări ale Europei, Asiei, Africii și Americii. Aceste colaborări vizează prospectarea și exploatarea zăcămintelor, forajul și extracția petrolului, prelucrarea sa superioară, proiectarea, fabricarea și livrarea echipamentului modern de foraj și a instalațiilor de prelucrare, precum și instruirea de specialiști.

Instalația de foraj petrolier F-200 a fost medaliată cu aur la Tîrgul internațional de la Brno în 1968 iar în India, la Gauhati, prima rafinărie indiană de stat proiectată de români, dotată cu utilaje și instalații românești și în general edificată de noi, funcționează ireproșabil — sînt doar cîteva mărturii ale nivelului la care a ajuns industria petrolieră română.

Care-i secretul acestor realizări? Unul singur: atenția specială acordată de stat — în primul rînd prin investiții — punerii în valoare superioară a zăcămintelor de hidrocarburi, atît a celor cunoscute cît și a celor pe urma cărora sîntem.

Iar că lucrurile nici în viitor nu se vor petrece altfel, a dovedit-o, în cursul lui 1969, creșterea producției, față de 1968, cu circa 300 milioane lei și o vor dovedi-o darea imînentă în folosință a încă două noi mari rafinării.

EREN

ROMÂNIA '69

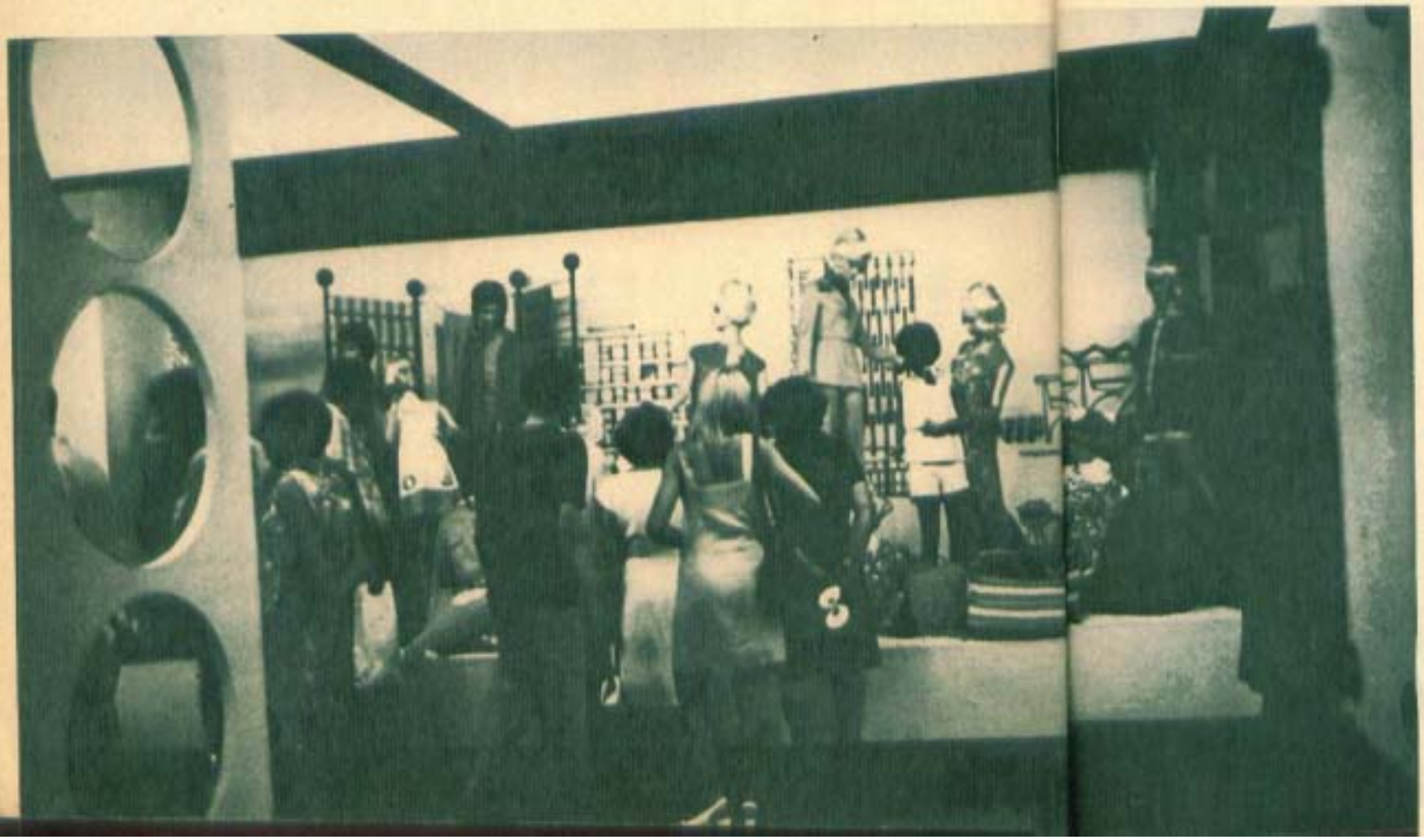

Mai bine de un sfert (27%) din suprafața țării noastre este acoperit cu păduri. O bogăție care ne situează pe locul IV — după Uniunea Sovietică, Suedia și Finlanda — în clasamentul lemnului european. Peste 50 de țări ne solicită felurite produse din acest material, poate cel mai nobil din cîte sînt.

Meritul anilor socialismului este că am trecut la prelucrarea lemnului în propriile noastre fabrici și uzine. Transformăm singuri trunchiurile în mobilă, în ambarcații sportive ori în viori.

Mîna care tăia din creangă fluiere pentru doine a căpătat noi abilități.

Dezvoltarea industriei ușoare arată o dată în plus sprintul final senzațional petrecut în dezvoltarea economică generală din ultimii noștri 25 de ani. Investițiile acordate acestei ramuri productive în perioada 1951—1955 s-au ridicat doar la 895 milioane lei, pentru ca în perioada 1956—1960 să ajungă la 1 641 miliarde lei, iar în anii 1961—1967 la 7 537 miliarde lei.

Nu-i mai puțin adevărat că efectele s-au făcut simțite pe piață. Magazinele sînt aprovizionate cu confecții textile și tricotaje, cu fel de fel de articole de marochinărie, cu sticlărie, porțelanuri și faianțe, cu mașini de spălat ori de gătit, și așa mai departe.

În economie, socotelile sînt simple și precise: la investiții mari și raportul bănesc final e mare. Pentru că dată în 1960 produsele industriei ușoare ne-au mărit tezaurul cu 249 de milioane de lei devize, în 1967 aceeași categorie de produse ne-a adus 930 de milioane de lei devize. Q.e.d.

Mai bine de un sfert (27%) din suprafața țării noastre este acoperit cu păduri. O bogăție care ne situează pe locul IV — după Uniunea Sovietică, Suedia și Finlanda — în clasamentul lemnului european. Peste 50 de țări ne solicită felurite produse din acest material, poate cel mai nobil din cîte sînt.

Meritul anilor socialismului este că am trecut la prelucrarea lemnului în propriile noastre fabrici și uzine. Transformăm singuri trunchiurile în mobilă, în ambarcații sportive ori în viori.

Mîna care tăia din creangă fluiere pentru doine a căpătat noi abilități.

Dezvoltarea industriei ușoare arată o dată în plus sprintul final senzațional petrecut în dezvoltarea economică generală din ultimii noștri 25 de ani. Investițiile acordate acestei ramuri productive în perioada 1951—1955 s-au ridicat doar la 895 milioane lei, pentru ca în perioada 1956—1960 să ajungă la 1 641 miliarde lei, iar în anii 1961—1967 la 7 537 miliarde lei.

Nu-i mai puțin adevărat că efectele s-au făcut simțite pe piață. Magazinele sînt aprovizionate cu confecții textile și tricotaje, cu fel de fel de articole de marochinărie, cu sticlărie, porțelanuri și faianțe, cu mașini de spălat ori de gătit, și așa mai departe.

În economie, socotelile sînt simple și precise: la investiții mari și raportul bănesc final e mare. Pentru că dacă în 1960 produsele industriei ușoare ne-au mărit tezaurul cu 249 de milioane de lei devize, în 1967 aceeași categorie de produse ne-a adus 930 de milioane de lei devize. Q.e.d.

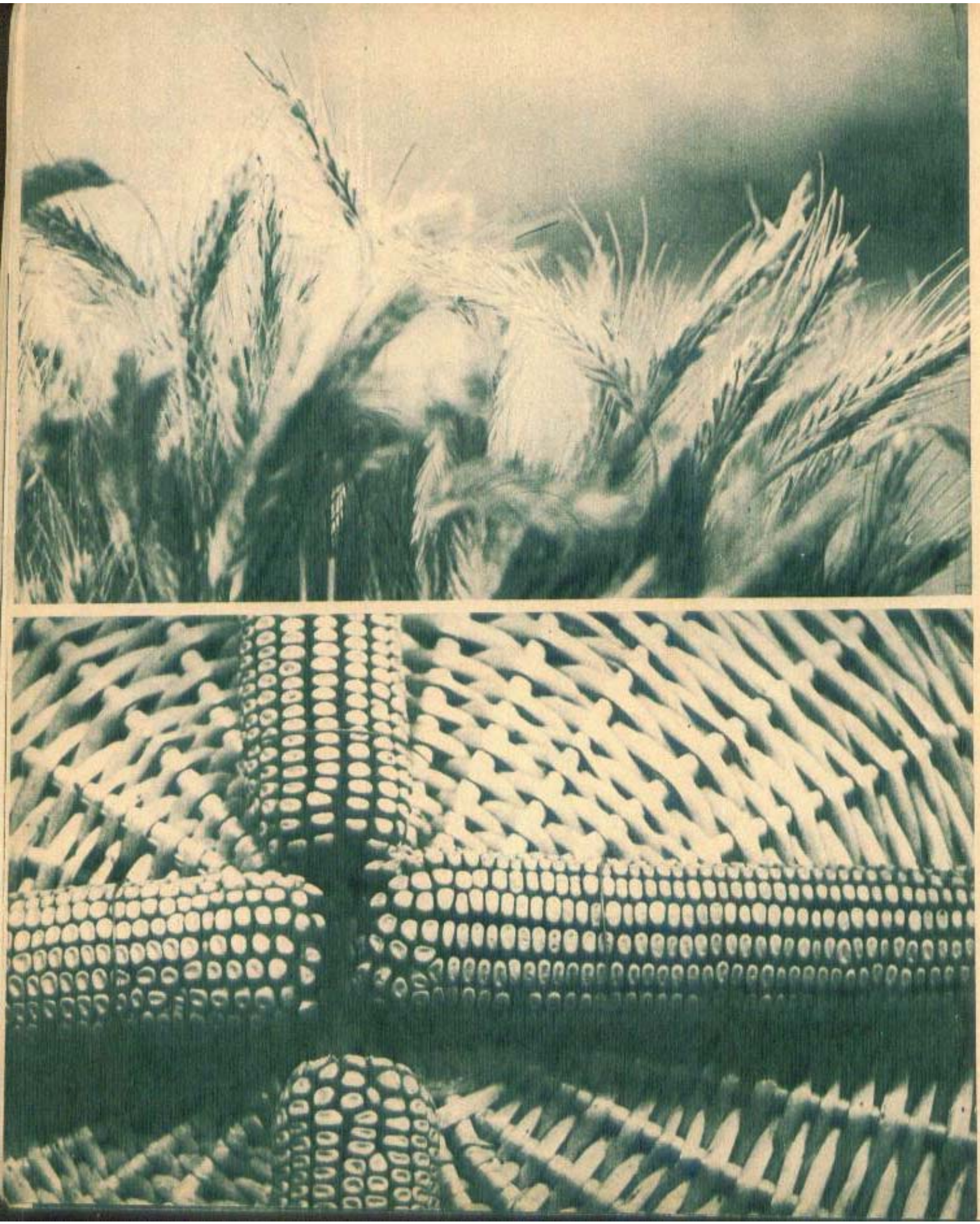

EREN

ROMÂNIA '69

Ocupînd, ca aport, locul următor industriei, agricultura asigură mai mult de o cincime din produsul social total și peste un sfert din venitul național. 61,3% din totalul populației cultivă agricol 62,5% din suprafața țării.

Crearea de mari unități agricole, mecanizarea la nivel modern a proceselor agrare specifice, ameliorările funciare, lucrările de irigație și folosirea pe scară largă a îngrășămintelor chimice — toate acestea la un loc au făcut ca în perioada 1966—1968 producția agricolă globală să crească cu circa 24%, ceea ce înseamnă un ritm mediu anual de 7,6 la sută.

Paralel și concomitent, și viticultura și pomicultura au beneficiat de ajutorul statului. Între 1955 și 1968 au fost plantate cu vie mai bine de 180 000 de hectare aparținînd sectorului socialist și alte 270 000 de hectare cu arbori fructiferi, iar numai în 3 ani (1966—1968) au fost construite sere de-a lungul și de-a latul a 289 de hectare.

În sfîrșit, să nu uităm de marile combinate de creștere și îngrășare de animale — pe baza principiilor industriale. Complexele de la Căzănești și Modelu «produc» fiecare anual nici mai mult nici mai puțin decît cîte 100 000 de porci.

Firește, realizările acestea au fost posibile fiindcă, în afară de investițiile masive, a mai avut un cuvînt greu de spus și știința. 11 institute de cercetare și 35 de stațiuni experimentale, coordonate de un institut central de cercetări, dirijează științific destinele agriculturii în așa fel încît munca din acest sector să aibă o rentabilitate maximă, în așa fel încît pîinea noastră cea de toate zilele să ne fie asigurată, ba chiar să avem și de unde exporta.

Dar pentru ca bogatele resurse de materii prime agricole ale țării să fie puse în valoare a fost necesară o grijă specială pentru dezvoltarea industriei de prelucrare a lor. Așa se face că, în total, după război, s-au mărit, modernizat și construit circa 800 de întreprinderi industriale alimentare, dintre care mai bine de jumătate sînt unități absolut noi.

Au apărut, mai peste tot în țară, fabrici de pîine, zahăr, mezeluri, ulei, produse lactate, bere, conserve, antrepozite frigorifice și centre de vinificare dotate cu utilaje de mare perfecțiune și care, eliminînd orice contact al omului cu produsul fabricat, asigură producției condiții de maximă igienă.

Preocupări speciale? Îmbunătățirea calității produselor (ceea ce înseamnă, cînd e vorba de alimente, să le faci mai hrănitoare), omologarea de noi sortimente, prezentarea către cumpărător a produselor în gramaje diversificate, în funcție de necesitățile și preferințele lui, și, în plus, ambalarea lor potrivit unui dicton ad-hoc: «Pofta să ne vină încă de la contactul ochiului cu ambalajul!»

Și probabil lucrurile nu merg rău în această industrie, cu toate grijile ei speciale, o dată ce — în actualul cincinal, pînă la finele lui 1969 — exportul de produse alimentare a crescut potrivit unui ritm superior celui al exportului total al României.

Închei secvența, închinînd un gînd — dintre cele mai bune ale mele — meritelor vinului românesc, prea cunoscute și prea tulburătoare ca să le mai trecem în acest conspect.

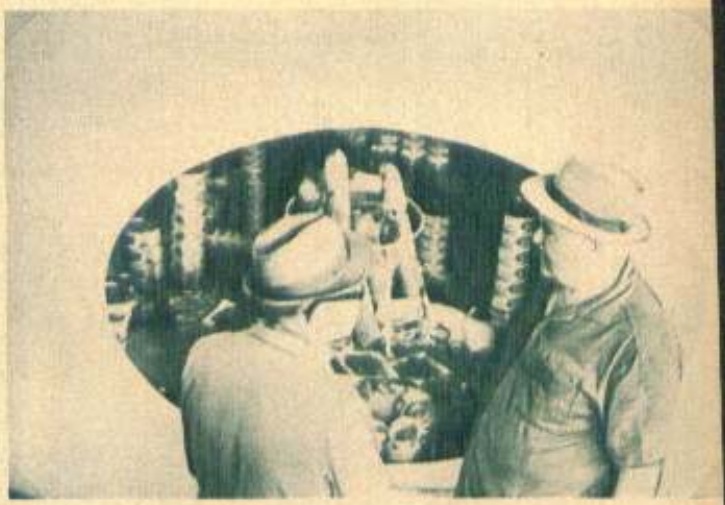

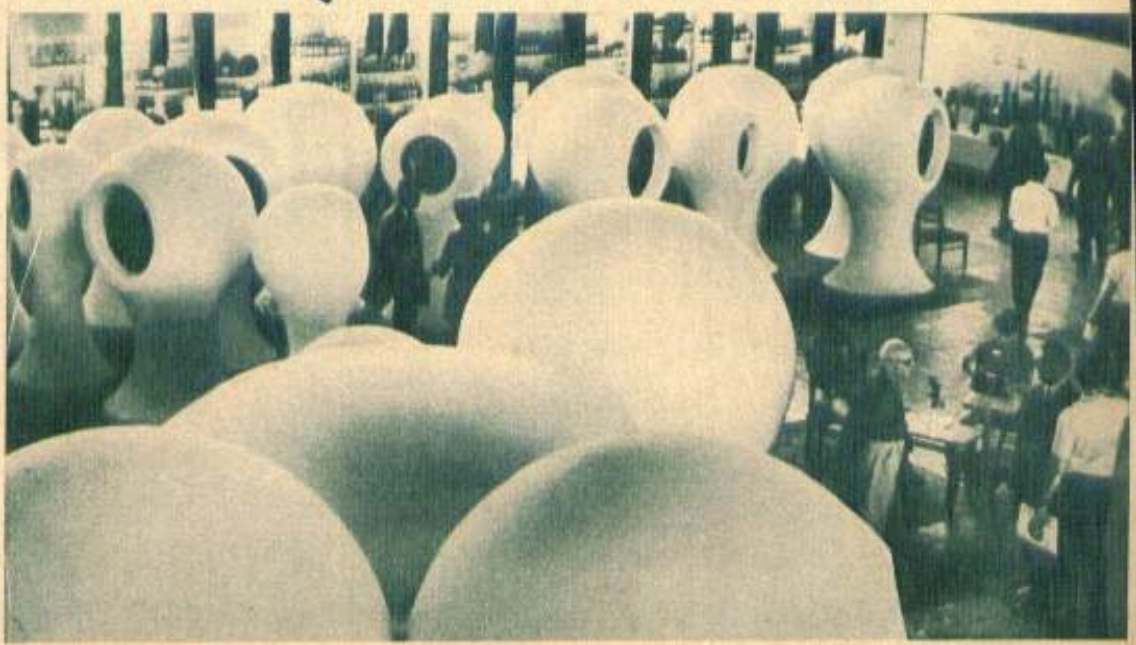

EREN

ROMÂNIA '69

Avîntul economic, din oricare ramură productivă și din toate la un loc, pur și simplu nu s-ar fi petrecut dacă o serioasă activitate de cercetare științifică n-ar fi pus la îndemîna producției nenumărate soluții tehnice, tehnologice, de organizare a muncii și a producției. Pe scurt, nici o economie națională care vrea să-și asigure un viitor nu poate ignora știința.

În dezvoltarea ei, rețeaua noastră de cercetare a făcut, de la sfîrșitul anului 1966 pînă la sfîrșitul anului 1968, un serios și spectaculos salt: de la 255 unități, în care lucrau circa 29 000 de angajați, la 317 unități, care cuprind 40 000 de angajați.

Cercetătorii au obținut rezultate meritorii prin noutatea și eficiența lor în cele mai diferite domenii: matematică, fizică, chimie, energetică, electronică, construcții de mașini, cibernetică și cercetare operațională.

Un indiciu-cert al valorii cercetării românești îl constituie numărul mare de țări — și multe dintre acelea cu o dezvoltare industrială de frunte — care s-au arătat interesate în încheierea de acorduri de colaborare științifică și tehnică cu statul român.

Cît privește viitorul, dezvoltarea gîndirii științifice române se va face potrivit unui program care-i acordă posibilități, atît umane cît și materiale, prioritare.

Abandonînd observația pe ramuri și sintetizînd impresiile, găsesc Expoziției un mare merit: acela de a fi reușit să evidențieze esențialul, să evidențieze că totalul realizărilor economiei noastre naționale este rodul unei politici economice științifice, al unei politici economice care urmărește înfăptuirea marelui interes colectiv de edificare a unei economii naționale moderne.

A unei economii capabile să asigure condiții pentru satisfacerea cerințelor materiale și spirituale ale membrilor societății, într-o măsură mereu mai largă. A unei economii care să ne apropie țara de nivelul statelor cu economie avansată. A unei economii care să asigure făurirea multilaterală și deplină a socialismului, creînd totodată condițiile necesare trecerii treptate spre comunism. A unei economii care să determine o creștere a contribuției României la întărirea sistemului mondial socialist și la afirmarea ideilor socialismului în lume.

Într-un sens general, realizările noastre economice sînt un elogiu adus Rațiunii. Dar, pentru mine, ca român, mai au un sens:

Mircea — Bătrînul nostru — își apăra sărăcia și neamul. Noi, care — în acest prolog de 25 de ani la o nouă epocă — ne-am agonisit o bunăstare, avem motive și economice să ne simțim răzeși — cu spiritul independenței în sînge — legați trup și suflet de marea răzeșie obștească liberă care este Țara.

Socialismul i-a apropiat pe oameni și la propriu. Distanțele țării au fost micșorate, colțurile ei — într-un fel — apropiate. Drumurile de fier și cele de asfalt împăienjenesc util din ce în ce mai mult țara. Și, ca să nu-mi fie vorba doar așa, în general, vă dau două cifre: 11 000 de kilometri de căi ferate și 40 000 de kilometri de șosele.

O preocupare majoră a constituit-o amplificarea și modernizarea parcului de mijloace de locomoție, mai ales în privința transporturilor pe căile ferate; numai în 1968 au «intrat în serviciu» 77 locomotive diesel-electrice de 2 100 CP, 10 locomotive electrice de 6 950 CP, 41 locomotive diesel și diesel-hidraulice, 4 055 vagoane de marfă și 144 vagoane de pasageri.

S-a electrificat linia București-Brașov și au început lucrările la aceea care leagă Craiova, Caransebeșul și Reșița.

Parcul transporturilor rutiere a crescut, tot numai în 1968, cu 5 300 camioane și 820 autobuze. La sfîrșitul aceluiași an 1968, aveam 336 de noi kilometri de șosele, se începuse construcția arterei București-Pitești, iar podul de la Giurgeni-Vadul Oii pășește, de-atunci, peste Dunăre din ce în ce mai total.

Căile aerului au noi gări și noi piste de interferență cu pămîntul la Otopeni, Constanța, Iași și Tg. Mureș, iar flota aeriană a dobîndit și dobîndește aparate de zbor mai moderne, mai rapide, de capacități mai mari și în general mai confortabile.

La Galați, Oltenița și Tr. Severin producem mai perfect și mai rapid vase de 4 500 de tone. Cheiurile portului Constanța se lungesc văzînd cu ochii, iar cele ale Galațiului și Brăilei dispun de utilaje și instalații de o înaltă tehnicitate. La Chișcani, Cernavoda, Călărași, Tr. Măgurele și Moldova Veche, niște simple maluri devin, pe zi ce trece, porturi fluviale autentice. Iar lucrările de la Porțile de Fier vor fi folositoare tuturor statelor riverane ale acestei mari artere europene de transport fluvial care este Dunărea.

Și, în sfîrșit, să nu uităm că navele cu pavilionul nostru aruncă ancora în peste 200 de porturi din 55 de țări, atingînd astfel coastele continentale europene, asiatice, africane și ale celor două Americi.

arhitectura prezentului

de Sergiu **ANDON**

Însoţind fidel nu numai **acumulările** *ci şi* **transformările** *societăţii noastre, arhitectura ultimelor decenii parcurge drumul de la monumentalul grandoman şi neconvingător la noblețea prin simplitate, de la estetica epatării la frumosul dedus din funcţionalitate, de la preluări eclectice la căutarea adevăratului specific. O asemenea retrospectivă nu infirmă valori ci urmăreşte procesul firesc al mariajului dintre frumos şi eficient.*

Poate fi vorba, aşadar, de o arhitectură a acestei etape, a acestui cincinal, al cărui ultim an începe? Au edificiile lui ceva calitativ deosebit faţă de construcţiile anilor anteriori? Să zăbovim puţin, căutînd răspunsul asupra cîtorva imagini.

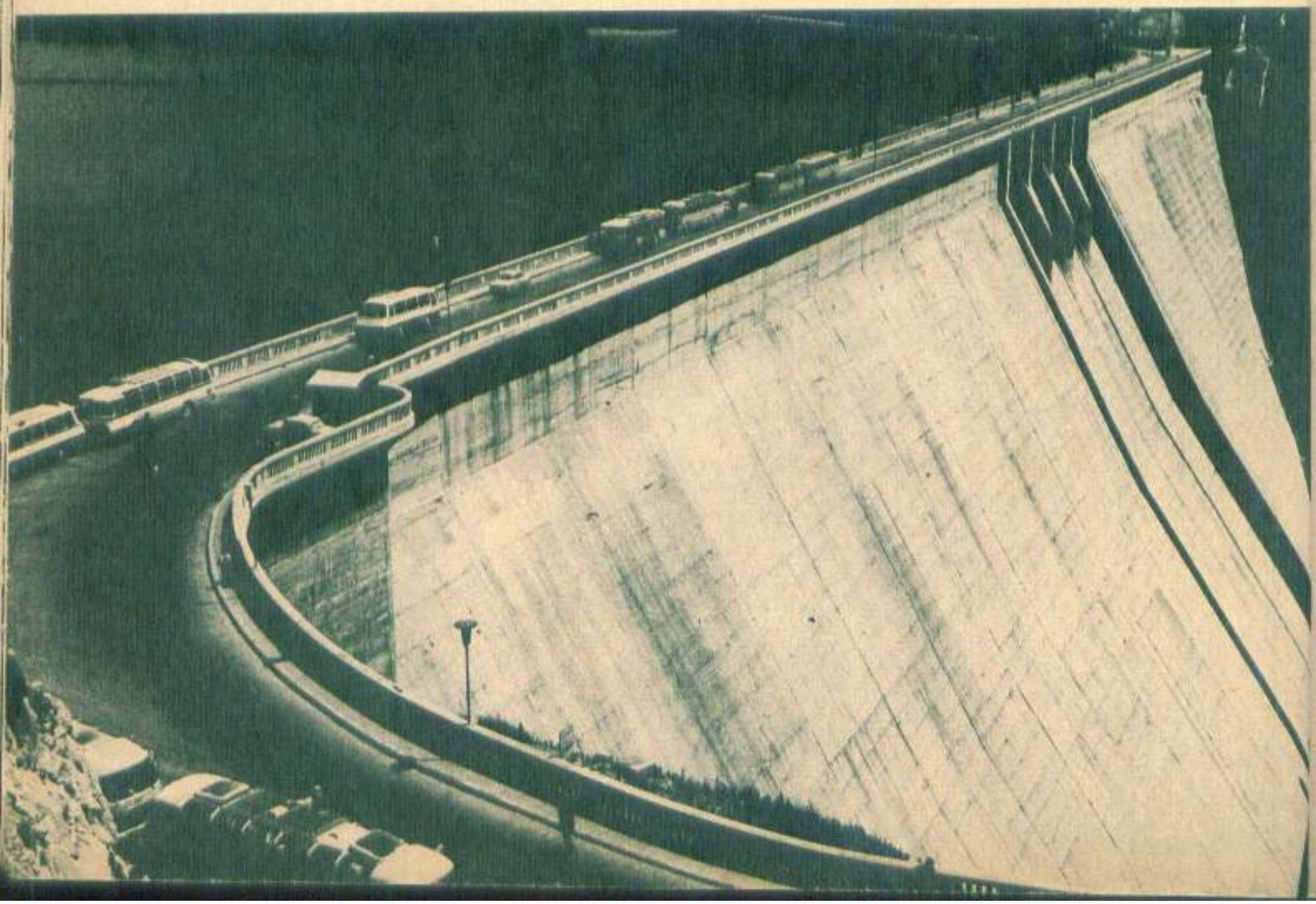

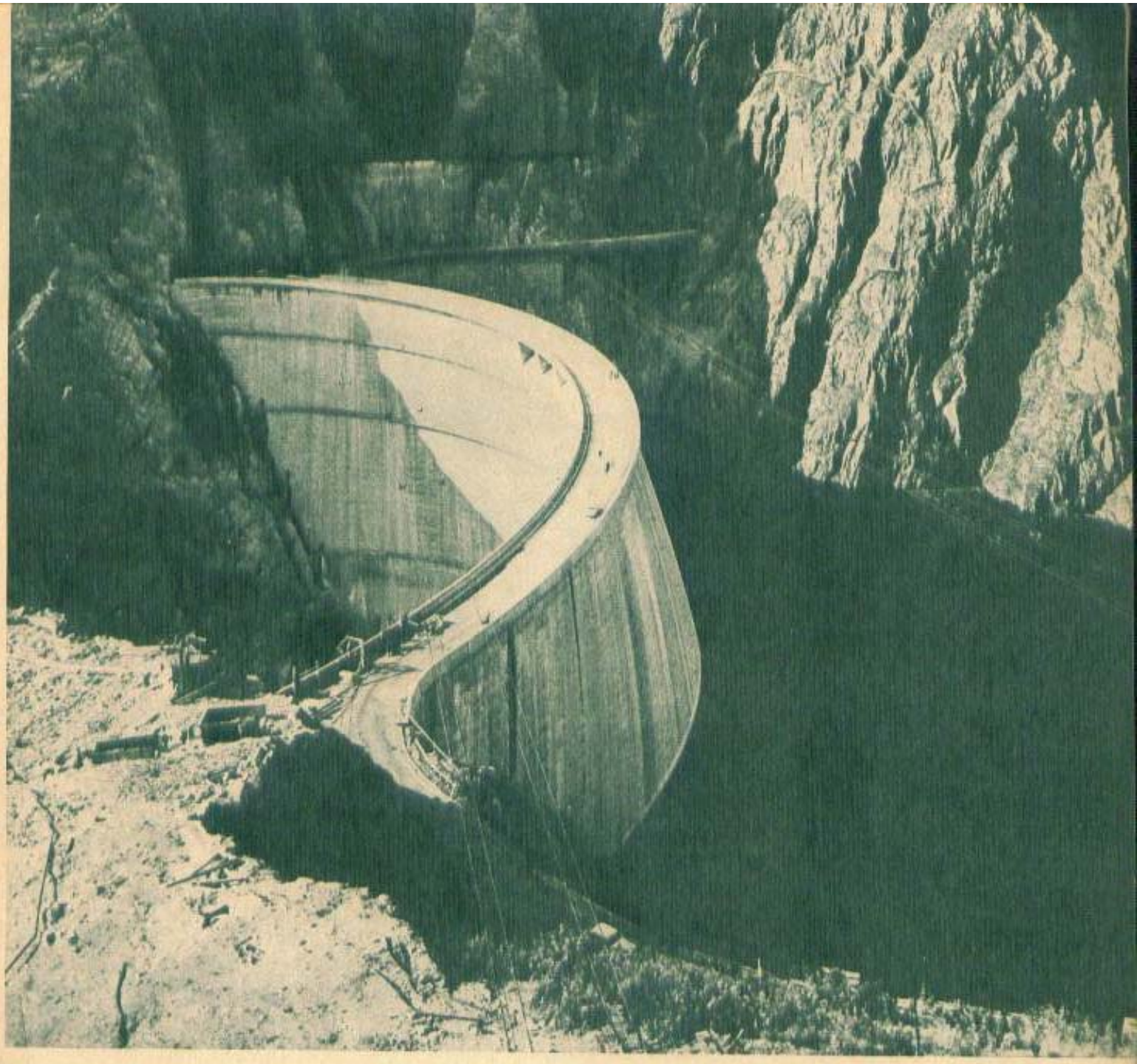

Adevărată școală a construcțiilor inginerești, «Bicazul» a crescut cadrele care s-au avîntat în lucrările edificiilor energetice de talie continentală ale cincinalului actual. Dacă «Porțile de Fier» reprezintă o etapă superioară din punctul de vedere al volumului lucrărilor, barajul de la Vidraru al hidrocentralei de pe Argeș rămîne semnificativ prin soluția modernă adoptată. Stavila apelor Bistriței s-a bazat pe masivitate, grosime, un munte de beton între munți. Argeșului i s-a opus în schimb un îndrăzneț biceps suplu, puternic în primul rînd nu prin cantitatea de beton generos turnată ci prin temeinicia calculelor, a gîndirii materializate în el.

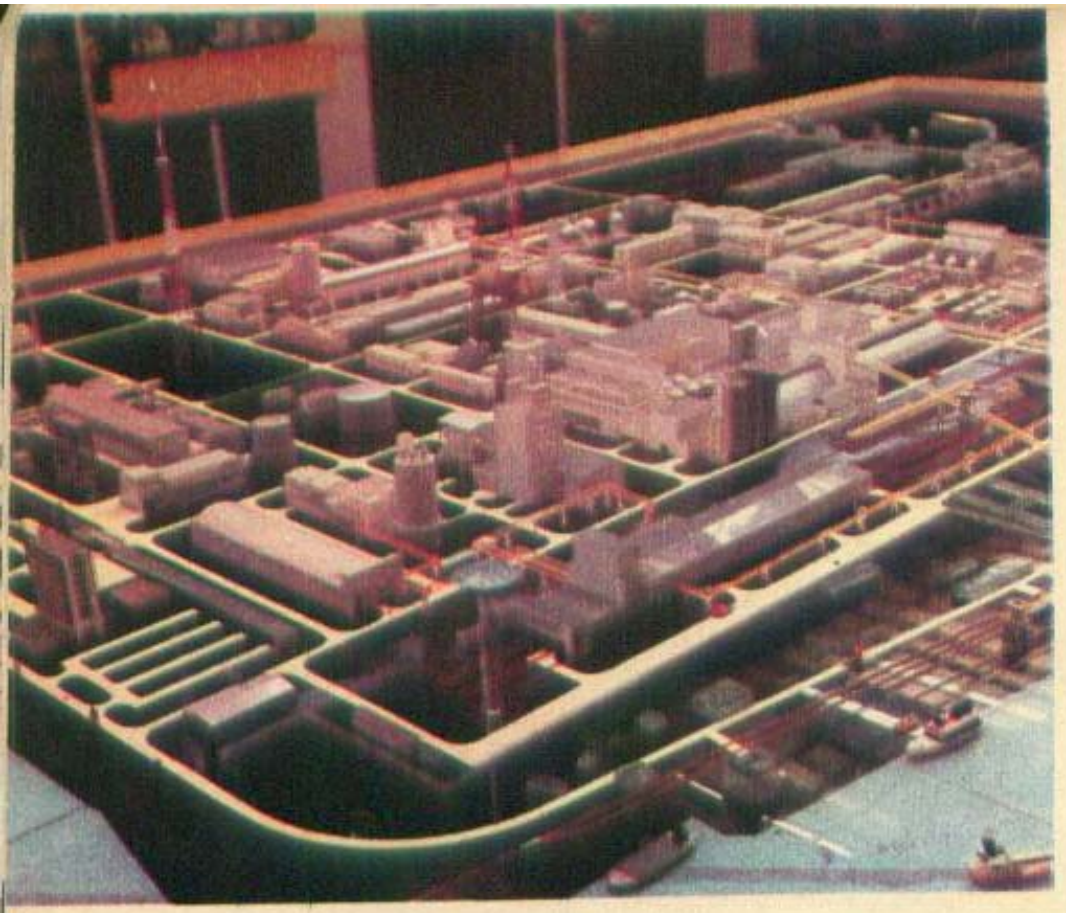

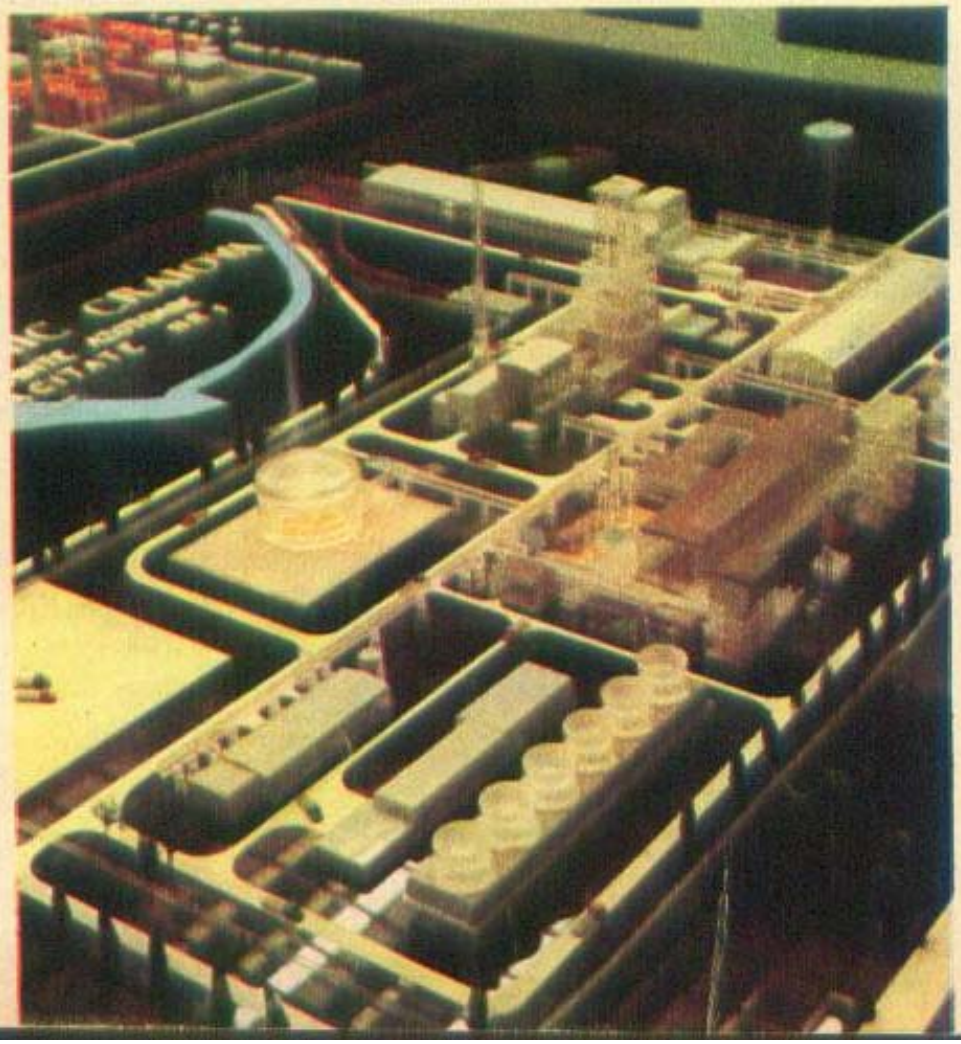

Industrializarea este, o ştim, temelia şi simbolul dezvoltării noastre. Industria chimică este un fel de simbol al simbolului acestor ani. Nu numai prin noutatea şi ritmul ei de creştere, ci şi prin ceea ce a devenit un exemplu de concepţie şi autodepăşire: folosirea din ce în ce mai **economică** *a terenului, gruparea tot mai* **eficientă** *a agregatelor, ponderea tot mai mare a valorii instalaţiilor, comparativ cu cea a clădirilor. Avînd o capacitate crescută (150%), Combinatul chimic-Craiova ocupă doar o treime din suprafaţa fratelui său de la Turnu-Măgurele (el însuşi un combinat modern), iar valoarea clădirilor din perimetrul de la Işalniţa este cu 35% mai mică decît suma investită în acelaşi scop pe malurile Dunării.*

arhitectura prezentului

Cu cît ritmul construcției de locuințe a devenit mai încordat, cu atît mai mult creștea și teama de monotonie. În același timp se descopereau însă și «secretele» evitării ei. Legea de bază — **compoziția ansamblului.** *Ce pas uriaș desparte concepția primelor cartiere — cu așezarea cuminte a clădirilor, în unghiuri drepte, ca șirele de paie — de concepția definitiv închegată în acești ultimi ani, a jocului liber, aerat și ritmic în același timp, al volumelor.*

arhitectura prezentului

Încă în anul 1962, o prestigioasă revistă americană de specialitate — «Architectural Forum» — se mira în legătură cu România, «Țara unde industrializarea dă efectiv roade», că: «Chiar și după finanțarea unui program fără precedent de construcții de locuințe... au mai rămas fonduri pentru mari săli de festivități». Pe atunci, noua clădire a Teatrului Național din București nici nu fusese proiectată. Drumul de la «Opera» anului 1953 pînă la edificiul aflat în curs de construcție este însăși drumul de la clasic la modern, începînd cu distribuția locurilor în sală, ca vizibilitate și concepție despre spectacol.

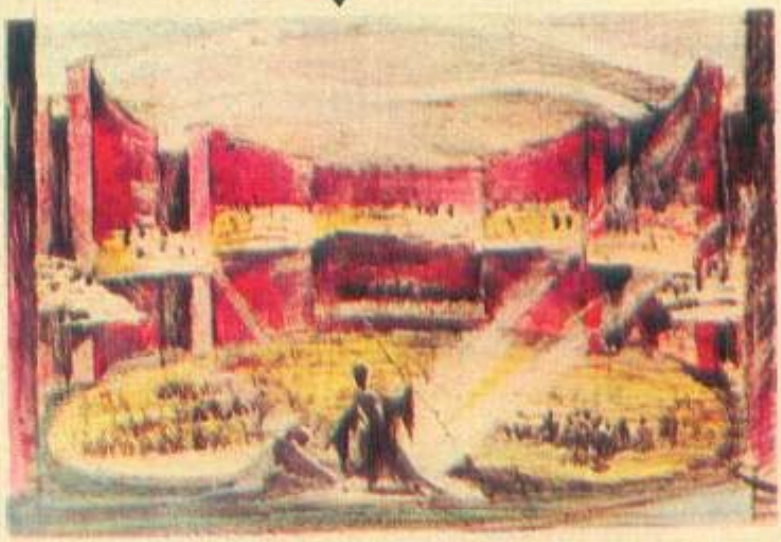

Mai mult sau mai puțin întîmplătoare, selecția obiectivelor proiectate și construite nu poate omite turismul. Tematica lui generoasă reprezintă un continuu examen al frumosului confortabil; el nu mai rezultă din grandomania prezentării ci din simplitatea liniilor și inspirata amplasare a elementelor decorative.

ce știți despre statuia pe lîngă care treceți?

1.

3.

4.

2.

Un dialog imaginar, care ar putea să aibă loc între un cercetător atent al trecutului și — probabil — aproape oricare dintre locuitorii Capitalei :

— Cunoști statuia lui Mihai Viteazul ?

— Ce întrebare ! Sigur că o cunosc. Trec pe lîngă ea în fiecare zi.

— Știi în ce an a fost înălțată ? Cîte statui sînt în fața Universității ?

— Parcă trei, sau chiar patru...

ZĂBLĂUL DE LA 1874

Fiecare statuie își are istoricul ei, mai mult sau mai puțin interesant. Sculptura care ni-l înfățișează pe Mihai Viteazul este însă, fără îndoială, statuia cu existența cea mai zbuciumată dintre toate. Să-i trecem în revistă cîteva capitole din istoric. La începutul anului 1874 statuia neuitatului erou este adusă în Capitală și așezată pe soclul pregătit în fața clădirii Universității. Apoi este acoperită *„cu un zăblău mare, pe care nimeni nu va îndrăzni să-l ridice"*. De ce ? Statuia, executată de sculptorul francez Carrier Belleuse, îndeplinea toate condițiile cerute de cei care o comandaseră : 2,50 metri înălțime, iar soclul încă 3 metri ; pe cele patru cornișe ale soclului sînt stemele de bronz ale Țării Românești, ale Moldovei și ale Transilvaniei. Pe soclu se mai văd și inscripțiile care amintesc de luptele voievodului. Ce-i lipsește ? Nimic. Conducătorii își pun însă întrebarea : Oare statuia cu stemele și inscripțiile ei comemorative nu vor crea complicații diplomatice ? *„Zăblăul stă așadar în continuare și acoperă măreața statuie pe care ce-*

ce știți despre statuia pe lîngă care treceți?

5.

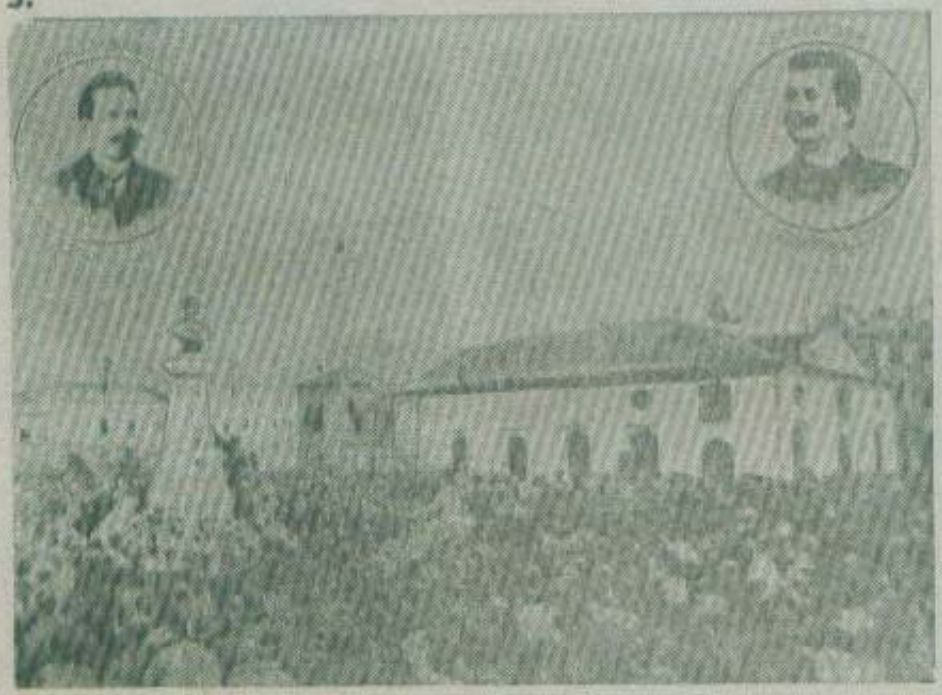

6.

7.

tățenii sînt dornici s-o vadă". Pînă cînd? La 3 noiembrie studenții Capitalei trec la fapte. Totuși din cauza intervenției poliției *zăbălăul* nu putuse fi dat jos în întregime de pe statuie. Dar o săptămînă mai tîrziu, pentru potolirea spiritelor, oficialitatea a autorizat dezvelirea statuii (foto 1).

LA IAȘI 1883

Nouă ani mai tîrziu — la 5 iunie 1883 — se inaugura la Iași statuia celui mai vrednic și mai renumit domn al Moldovei, Ștefan cel Mare. Autorul lucrării a fost francezul Emmanuel Frémiet, sculptor celebru la vremea aceea în toată Europa. Domnitorul este prezentat călare, semeț așezat în șa, după cum, desigur, sta și în fața oștilor pe care le ducea la victorie (foto 2). Piedestalul de marmură, care susține calul și călărețul turnați în bronz, are în părți două basoreliefuri cu scene din bătălii, dar statuia are totuși ceva necorespunzător în alcătuirea ei. Este vorba de însuși chipul lui Ștefan. Comitetul de inițiativă care strînsese banii necesari, prin colectă publică, a comandat sculptorului un domnitor cu barbă — așa cum s-a crezut că a fost chipul lui Ștefan cel Mare. Dar cînd lucrarea a fost gata, s-a întîmplat ca cercetătorii să descopere, la Mănăstirea Voronet, adevăratul portret al falnicului conducător de oști care nu purta barbă. Intervențiile făcute pe lîngă sculptor n-au ajuns la timp și astfel capul, din statuie, al lui Ștefan a rămas pînă astăzi cu barbă!

CALATORIILE LUPOAICEI

Cea mai călătoare dintre statuile noastre a fost Lupoaica. Primul ei sediu — Arenele romane, din actualul parc al Libertății. Acolo a fost dezvelită în ziua de 7 septembrie 1906. Fusese adusă în dar de la Roma. Contele San Marino (îl vedem în desen, la tribună — foto 3) a spus atunci în cuvîntarea sa: *„Acest simbol compendiază originile noastre comune... Această lupoaică se păstrează de douăzeci și șapte de veacuri și vă va aminti că originile noastre, limbile noastre nu sînt uitate"*. La cîteva luni după această inaugurare, Lupoaica a fost mutată în mica piațetă din capătul de est al străzii Lipscani — unde se află astăzi intrarea în pasajul subteran — locul respectiv căpătînd numele de Piața Romei. În toamna anului 1931 a fost

mutată din nou, sus pe Dealul Mitropoliei, și de acolo încă o dată, fiind așezată în grădinița din Piața Dorobanților, unde se află astăzi, înconjurată de cei peste o sută de copaci care o ascund bine, spre a nu mai fi văzută nici de edilii care poate ar muta-o iar, nici de trecătorii care să-i observe deteriorările suferite în lunga-i peregrinare. (În fotografia 4 — fostul „sediu al statuii din Piața Romei.)

„DAȚI 30 DE BANI"

Brăilenii doreau să aibă în urbea lor o statuie a împăratului Traian. Doreau, dar n-o puteau face, pentru că fondurile necesare nu le erau date de nicăieri. Și atunci s-au gîndit la o colectă publică — dacă fiecare elev de școală din țară ar da cîte 30 de bani, suma trebuincioasă s-ar strînge cu prisosință. A intervenit însă un ministru și colecta a fost oprită. Un profesor inimos (N. Chicireanu, pe care-l vedem în medalionul din stînga, în fotografia 5) a imaginat o altă formă de colectă prin serbări și subscripții benevole, „de la persoane din afara școlilor", ca să nu contrazică strașnica oprelițe a ministrului. S-au strîns bani îndeajuns, statuia a fost comandată sculptorului T. Pavelescu și la 8 noiembrie 1906, cînd se împlineau optsprezece veacuri de la cucerirea Daciei de către Traian, bustul împăratului era înălțat în grădina publică, în asistența cîtorva mii de locuitori. (În medalionul din dreapta al fotografiei 5 — sculptorul Pavelescu.)

Încă o dată inițiativa cetățenilor învingea nepăsarea oficialităților.

LEUL DIN BUCUREȘTI

La Leu, un loc destul de cunoscut în București. Dar de unde-i vine numele? De la monumentul Geniului, instalat la bifurcarea marilor căi din Dealul Cotrocenilor. *Leul* nu e prea bătrîn — abia a împlinit patruzeci de ani. A fost inaugurat la 29 iunie 1929 *„ca omagiu adus eroilor din arma geniului"*. Monumentul are 14 metri înălțime, iar leul are 6 metri în lungime. În cele patru colțuri ale ansamblului sînt patru soldați reprezentînd cele patru specialități ale armei geniului; stau de strajă echipați și gata de drum. În fotografia 6 — ofițerii geniști din București în jurul monumentului, la inaugurare.

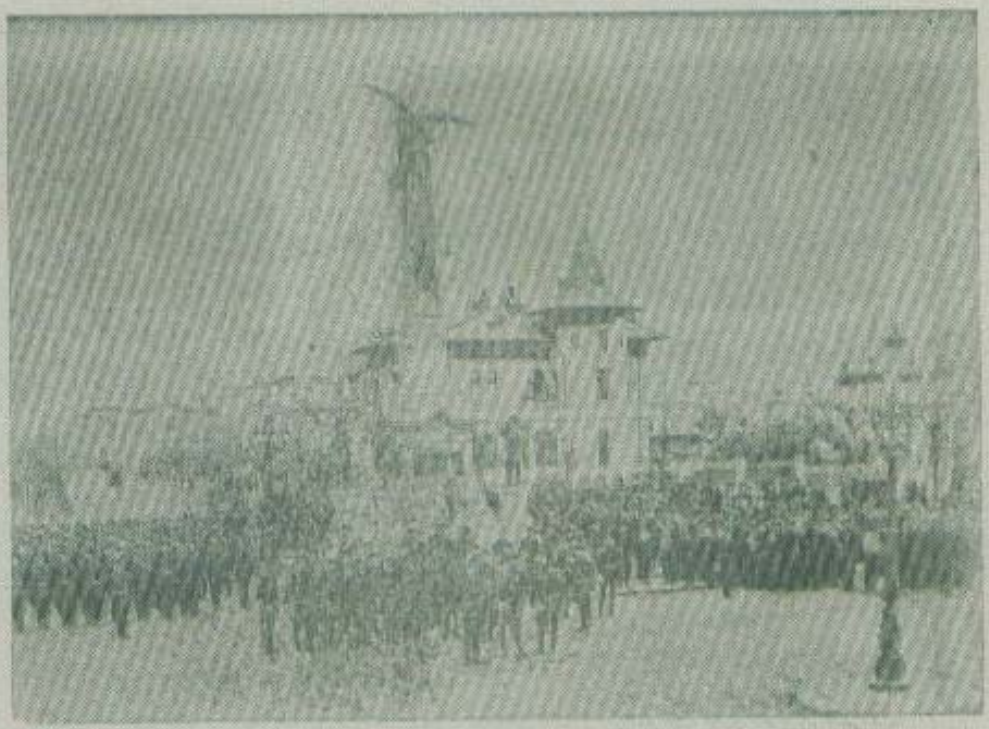

8.

9.

Sînt atîtea statui în țară, a căror istorie ar trebui cunoscută de marele public! Statuia lui Cuza, inaugurată la Iași, la 27 mai 1912 (foto 7); a vînătorilor, de la Ploiești, și ea mutată din locul unde a fost înălțată inițial la 12 octombrie 1897 (foto 8); cea de la Războieni, inaugurată la 28 octombrie 1897 în amintirea vitejiilor străbunilor noștri (foto. 9); a marilor cărturari Ion Heliade-Rădulescu (1879), Gheorghe Lazăr (1885) și Spiru Haret, care întregesc ansamblul din Piața Universității la București, și multe altele. Emoționantele lor istorii ar putea constitui tema unui volum întreg. Poate se va găsi într-o zi un autor care să-l întocmească.

Ion MUNTEANU

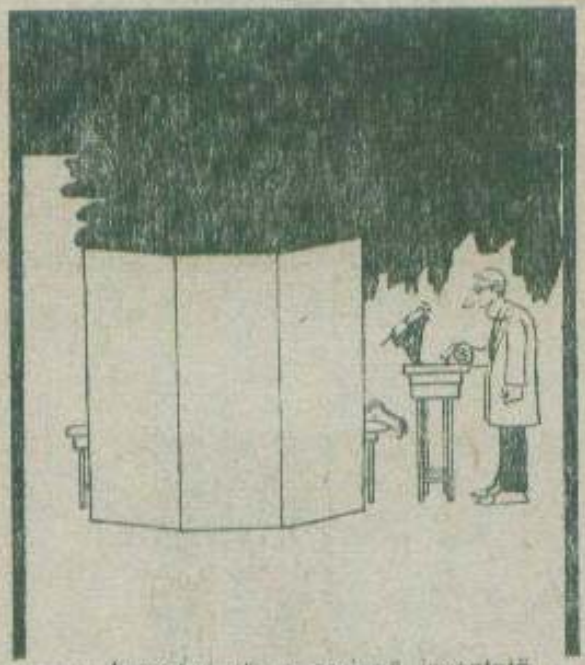

— Aceasta este o seringă inventată de mine.

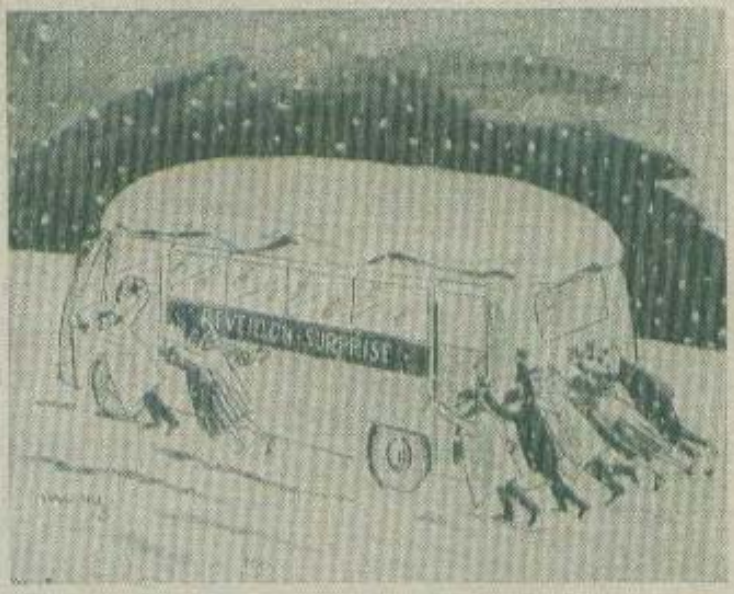

— — —

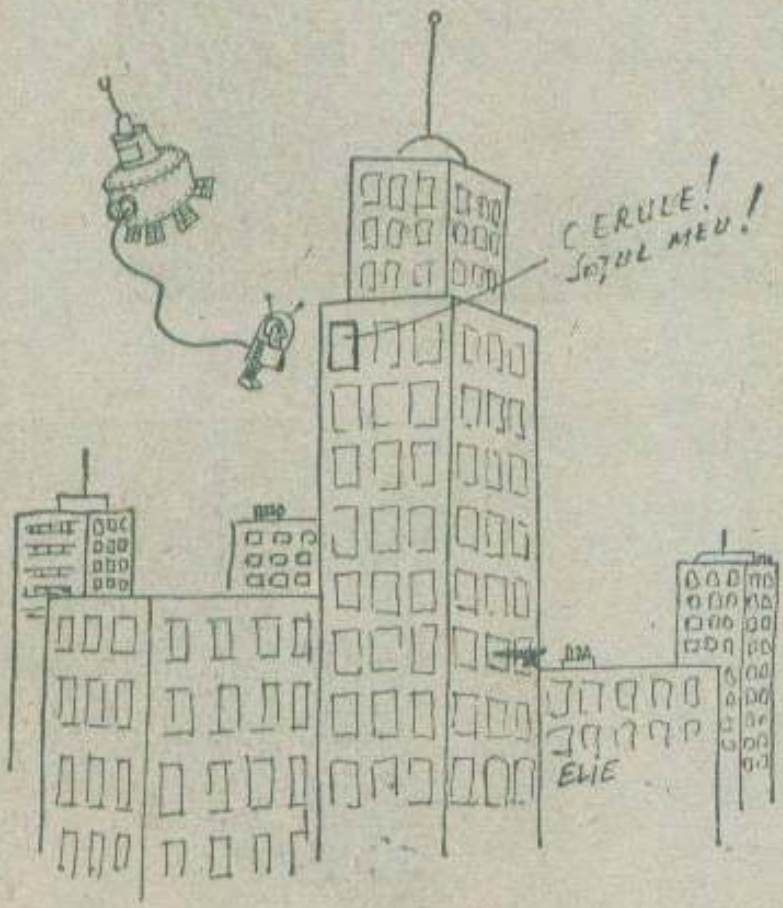

— Duduie, pot să vă ofer umbrela pe care o am acasă ?

umor

„Reproducerea spontanee de imagini"

Pe monumentul ridicat la marginea comunei Saint-Loup-de-Varenne, din Franța, o inscripție cu litere uriașe precizează : *„În acest oraș, Nicéphore Niepce a inventat fotografia, în 1822"* (foto 1). Fizicianul Niepce este primul cercetător care a reușit să imprime imagini pe suporturi metalice, folosind, în locul dăltii de gravat, substanțe chimice și camera obscură. Cele dintîi imagini obținute de el în felul acesta au fost realizate cu aparatul pe care-l vedem în imaginea 2. În 1829, Niepce este nevoit să se asocieze cu un compatriot, Jacques Daguerre. Contractul de asociere al celor doi cercetători menționa, drept clauză principală : *„exploatarea sistemului de reproducere spontanee a imaginii primite în camera obscură"*. La patru ani după asocierea cu Daguerre, Niepce moare, fără ca să cunoască gloria meritată. Onorurile îi vor reveni lui Daguerre, istoria înregistrînd sistemul de fotografiere perfecționat de el, sub denumirea de *dagherotipie*. Imaginile realizate de urmașul lui Niepce se „prindeau" pe plăci de cupru argintate, sensibilizate cu vapori de mercur și fixate cu clorură de sodiu (în fotografia 3, una dintre primele dagherotipii).

Cîtva timp Daguerre încearcă să păstreze monopolul invenției, ținînd în secret perfecționările făcute. Într-o vreme obține din partea primăriei Parisului exclusivitatea fotografierii monumentelor publice, dar nu reușește, cu planurile vaste pe care le are, decît să se ruineze — ca și fostul său asociat. În ianuarie 1839 renunță la monopol și încredințează fizicianului François Arago un memoriu în baza căruia acesta face o comunicare *despre noua artă a secolului, dagherotipia*, la Academia de științe a Franței. Era în ziua de 7 ianuarie 1839, dată care marchează intrarea fotografiei în domeniul public. Daguerre gustă din plin gloria, dar moare tot sărac. În 1869, un văr al lui Niepce reușește să treacă fotografia pe sticlă ; în 1888 elvețianul Albert Davier inventează aparatul fotografic de reportaj cu 15 imagini pe minut. În 1920 apare LEICA. În 1928 intră în competiție redutabilul ROLLEIFLEX.

În anul asocierii lui Niepce (foto 4) cu Daguerre (foto 5) patrimoniul mondial al fotografiei era de mai puțin de o sută de fotografii.

1.

3.

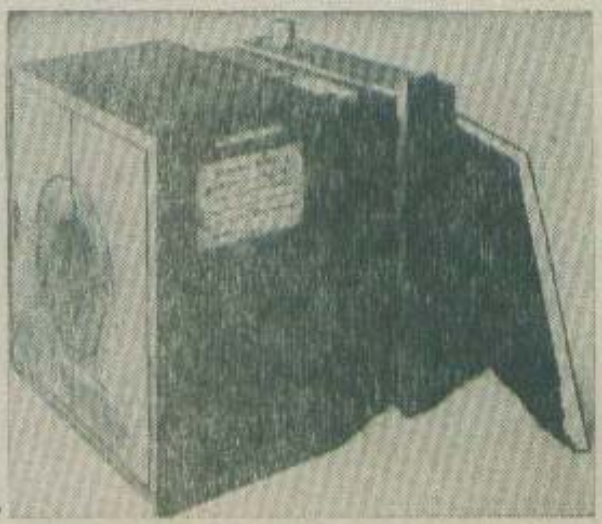
2.

„Reproducerea spontanee de imagini“

5.

FOTOGRAFIA IN ROMANIA

Dagherotipia a apărut la noi în anul 1843. Ne-o spune ziarul VESTITORUL ROMANESC (din 19 martie 1843). Fotografia propriu-zisă a fost practicată la noi începînd din anul 1860, cînd pictorul și desenatorul clujean Carol Popp de Szathmáry abandonează, pentru un timp, paleta și se dedică noii arte care uimea lumea. Szathmáry (foto 6) studiase pictura la Pesta și la Viena și călătorise mult prin Europa, iar după 1837 cutreierase țara, pictînd monumente de artă și, mai cu seamă, chipuri de țărani. Rodul activității lui de fotograf, din perioada 1860-1870, îl constituie, între altele, albumul cu cele peste o sută de imagini aflate astăzi în tezaurul de documente rare al Bibliotecii Academiei Române. Ele reprezintă, cu precădere, țărani în straie de sărbătoare (foto 7), peisaje, clădiri, aspecte din orașe și din piețe (foto 8 — vînzător de mere), meșteșugari, figuri de străini. În 1860 nu erau, în toată Europa, mai mult de zece reporteri-fotografi, iar în România unul singur — Szathmáry. Faptul acesta este consemnat și de prestigioasa lucrare HISTOIRE DE LA PHOTOGRAPHIE a lui Raymond Lecuyer, apărută la Paris, în anul 1945.

În fotografia 9 prezentăm o caricatură apărută în revista satirică AGHIUȚA, în 1863. Aceasta a fost prima imagine referitoare la fotografie, apărută în presa noastră. Despre fotografii reproduse în reviste sau ziare nu putea fi vorba la vremea aceea. Zincografia a intrat în stadiul respectiv de perfecționare abia după 1880 — nu numai la noi, ci în toată lumea.

Dintre primele fotografii ale oamenilor de seamă sînt păstrate astăzi în colecțiile internaționale: Balzac (1842), Dickens (1843) și Edgar Allan Poe (1848). La noi cele mai vechi fotografii de acest gen datează din 1851 și 1852. Ele reprezintă pe Nicolae Bălcescu, singur, într-un cadru ca de pictură, și pe Ion Ghica, împreună cu Vasile Alecsandri (foto 10) — aceștia probabil la Paris, cînd se aflau acolo cu ocazia apariției cărților lor: *Dernière occupation des Principautés Danubiennes* și *Poezii populare*.

I. MANTA

7.

8.

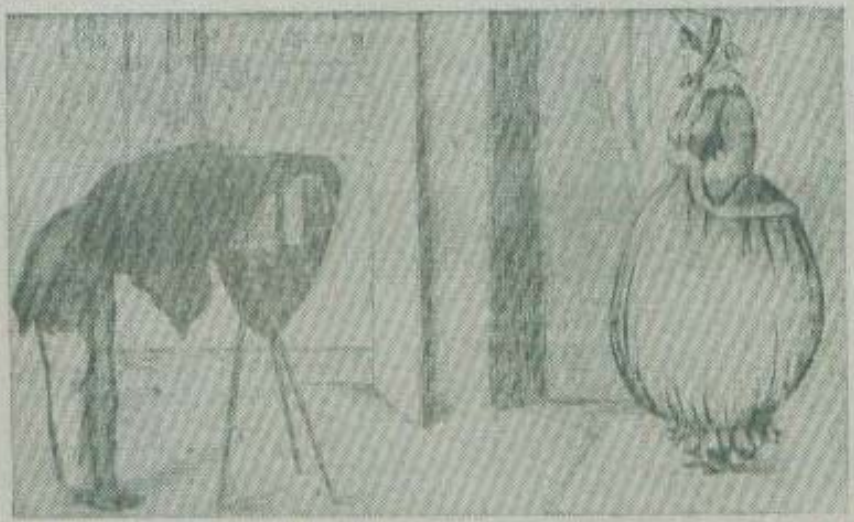

9.

10.

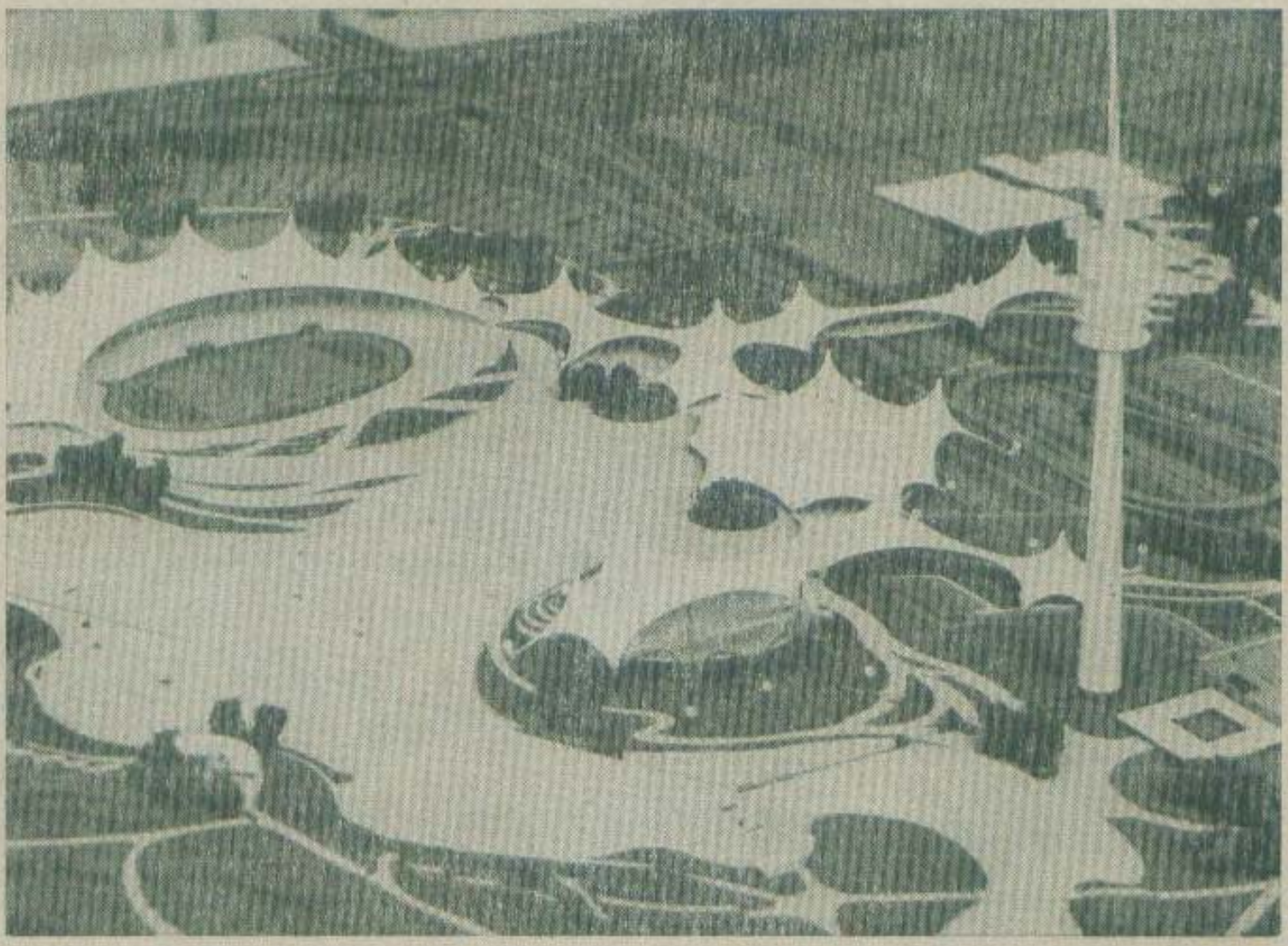

München'72 orașul Olimpiadei

Un milion de vizitatori vor lua cu asalt capitala Bavariei cu ocazia Jocurilor Olimpice. Iată o cifră care poate pune pe gînduri pe orice edil. Un milion de oameni sosiți peste noapte, care vor consuma și care vor avea nevoie, dacă nu de o cameră, cel puțin de un pat. Un milion de oameni care vor năvăli cu automobilele și vor complica și mai mult o situație deja complicată în orice mare oraș : circulația și parcarea.

Un oraș care ia asupra sa organizarea Jocurilor Olimpice își asumă și aceste răspunderi.

«Pentru rezolvarea tuturor problemelor — afirmă primarul Vogel — noi sîntem obligați să realizăm numai în 4 ani un volum de muncă care ar necesita în mod normal 20 de ani».

de Traian PROSAN

Fotografiile autorului

◀ *Un proiect ambițios : acoperișul cu cea mai mare anvergură din lume. Un uriaș cort din plasă metalică, acoperit cu o peliculă de material plastic și susținută de mari catarge. Desfășurarea sa îndrăzneață va cuprinde stadionul olimpic, halele de sport, piscinele și velodromul.*

Inima Münchenului palpită în Marienplatz, străjuită de zidurile dantelate ale noii primării (1867-1908) cu celebrele sale clopote (Glockenspiel) și de siluetele catedralei Frauenkirchen (1468-1488), ale cărei turnuri de 99 de metri, cu calotele bombate, marchează capitala Bavariei pe toate ghidurile turistice.

Marile linii de circulație se întretaie însă în Karlsplatz (münchenezii îi spun în mod obișnuit Piața lui Stachus), cea mai solicitată intersecție din R. F. a Germaniei. Pe aici trec zilnic aproximativ 250 000 de pietoni, 70 000 de automobile și peste 3 000 tramvaie.

Piața Odeon, un alt centru — de astă dată de frumusețe — deschide o largă perspectivă spre zidurile roșietice ale Rezidenzului, palatul foștilor regi ai Bavariei.

De o parte și de alta, clădirile neoclasice din timpul lui Ludovic I, cel a cărui dragoste pentru dansatoarea Lola Montes a constituit unul din scandalurile epocii, dominate pe o latură de cupola verzuie a bisericii Theatinerkirchen, justifică paralela ce se face între acest elegant patrulater și celălalt salon descoperit al Europei, San Marco.

De aici începe Schwabingul, cartierul în ale cărui cafenele se întîlneau ilustre personalități, literați și pictori de la începutul secolului, cu terase și cabarete cochete și care mai păstrează încă și azi faima unui Montparnasse gotic.

Münchenul oferă vizitatorului monumentele a opt secole de istorie. Nicolae Filimon în ale sale „Excursiuni prin Germania meridională" a numit acest oraș Atena și Florența Germaniei.

Pe pereții de la Altepinakotheck, riguros organizată, au încremenit multe din vibrațiile de geniu ale omenirii : uriașa Judecată de apoi a lui Rubens, cei doi Copii mîncînd struguri ai lui Murillo, seria de scene ale răstignirii aparținînd lui Rembrandt, pînze ale giganților Renașterii italiene și numeroase tablouri de Dürer, Memling, El Greco, Van Dyck au făcut celebre aceste galerii.

Celebritate de cu totul altă natură, berea este omniprezentă și are, firește, istoria, monumentele și sărbările sale. Prin berăriile sale imense și recunoscute, Münchenul este capitala veritabilă a berii. La Hofbräuhaus, templu colosal al berii, după același Nicolae Filimon, lumea se cinstește și azi, exact ca în „Excursiuni", ciocnind halbe pîntecoase și mîncînd wurști planturoși.

Iată schițată fața orașului care va găzdui în 1972 Jocurile Olimpice, cadru în care organizatorii vor să realizeze în cel mai înalt grad deziderатul atîtor Olimpiade : unitatea între sport și cultură.

UN PROIECT ÎNDRĂZNEȚ

La Olimpia-Bau, societate special înființată, căreia i s-au încredințat construcțiile olimpice, ni se oferă posibilitatea să vedem și să fotografiem machetele viitoarelor obiective olimpice. În octombrie 1967 un juriu de selecție a ales dintre 102 proiecte olimpice pe cel mai cutezător : acoperișul cu cea mai mare anvergură din lume, conceput de o echipă de arhitecți din Stuttgart sub conducerea arhitectului Günther Benisch. Un imens cort va acoperi, la înălțimea de 40 de metri, o suprafață de 83 000 mp, corespunzînd cu alte cuvinte suprafeței a 11 stadioane de fotbal. Uriașul cort va fi format dintr-o rețea de oțel acoperită cu o peliculă de material plastic și susținută de catarge cu o înălțime de 75 m. Desfășurarea sa îndrăzneață va cuprinde tribunele stadionului olimpic cu 100 000 locuri, halele de sport, piscinele și velodromul.

Cu acest acoperiș suspendat — spun organizatorii — Münchenul va putea sta alături de construcțiile excepționale din punct de vedere arhitectonic realizate la Tokyo și Mexico-City.

Dificultăți de ordin tehnic fără precedent legate de construcția acestui cort au dat și dau destulă apă la moară adversarilor acestui proiect. Un proiect insuficient justificat în condițiile industriei betoanelor de la noi — afirmă ministrul bavarez al finanțelor, dr. Pöhner. Și Pöhner este de profesiune antreprenor de construcții.

Dacă nu acum, cu prilejul Jocurilor Olimpice — spune președintele Comitetului olimpic, Willy Daume — cînd altă dată am tenta o experiență atît de îndrăzneață cum este construcția acestui acoperiș ? Și prin aceasta președintele Comitetului olimpic vrea să justifice și prețul ridicat al acestui proiect.

Pentru că, între timp, costurile construcțiilor, și așa ridicate, au crescut simțitor, depășind cu mult devizul inițial care prevedea circa 520 milioane mărci. Stadionul olimpic, de pildă, urmează să coste în loc de 20 de milioane, 38 de milioane mărci, pentru halele de sport și bazinele de înot firmele pretind în plus 25 de milioane s.a.m.d. Se apreciază acum că devizul definitiv se va ridica la peste un miliard de mărci.

Între timp pe șantierul olimpic de la Oberwiesenfeld au fost dislocate circa 3 milioane metri cubi de pămînt și toate obiectivele sportive au început să prindă contururi. Pentru că organizatorii s-au angajat ca toate construcțiile olimpice să fie terminate cu un an înaintea deschiderii oficiale a Jocurilor.

OLIMPIADA CELOR MAI SCURTE DISTANȚE

Oberwiesenfeldul nu e nici vreun cartier, nici vreo suburbie a orașului, așa cum eram tentat a crede, ci pur și simplu un cîmp : un teren liber, rămas ca prin minune în perimetrul orașului. Oberwiesenfeld e un loc anume parcă rezervat pentru Olimpiadă și care

München'72 orașul Olimpiadei

ajută Münchenul să obțină, unul dintre cele mai mari și mai concentrate locuri de sport din lume.

Cu excepția sporturilor nautice, care vor avea loc la Kiel, în nordul R. F. a Germaniei, toate celelalte întreceri sportive se vor desfășura în acest perimetru restrins.

La Mexico-City bazele sportive au fost dispersate în mai toate extremitățile orașului, fapt care a obligat pe toți, sportivi și spectatori, să parcurgă zilnic distanțe apreciabile. Iar gazetarii sportivi, în dorința de a fi prezenți la cît mai multe întreceri, au realizat veritabile maratonuri. Münchenul afirmă că va realiza contrariul.

Între centrul orașului și locul de desfășurare a întrecerilor sportive distanța e numai de 4 km.

Aproximativ aceeași distanță e și între acesta și satul olimpic. Plasate pe un singur ax nord-sud, oraș—baze sportive—sat olimpic și legate prin artere de circulație moderne și printr-o linie de metro acum în construcție, cele trei zone, aflate și așa la distanțe reduse, vor putea fi învinse în timpi-record. O considerabilă economie de timp și de energie atît pentru sportivi cît și pentru spectatori.

Și dacă ne gîndim că și cele 26 terenuri de antrenament vor fi amenajate tot în această zonă mai precis între satul olimpic și locul de desfășurare a întrecerilor sportive, înțelegem că sloganul lansat: „Münchenul — Olimpiada celor mai scurte distanțe", are perfectă acoperire.

OBERWIESENFELD

Turnul nou al televiziunii bavareze, el însuși o construcție olimpică, e acum marea atracție a münchenezilor. Pentru două mărci și jumătate oricine poate să admire orașul de la o mare înălțime. Un lift ultrarapid ne catapultează pînă la 220 de metri, cu o viteză care provoacă o ușoară senzație neplăcută.

Sus, ne așteaptă un restaurant și un bar circular, pe care le ignorăm, și ieșim pe terasa de la etaj. Avem în fața ochilor orașul întreg, toate turnurile și cupolele Münchenului, profilate pe fundalul extraordinar al Alpilor bavarezi.

Dar cel mai important lucru e că turnul televiziunii se află la Oberwiesenfeld, și la picioarele noastre se vede, imens, șantierul viitoarelor construcții olimpice.

Iată stadionul olimpic cu contururile lui încă vagi. Dincolo se văd fundațiile de la halele de sport. Aici, foarte aproape de noi, recunosc, după machetele cercetate la societatea de construcții, piscinele. Acolo, spre nord, și mult mai departe, e desigur satul olimpic pentru zece mii de sportivi.

Privirile îmi fug dezordonate de la un loc la altul, încercînd să descifrez în acest amalgam și totodată să mă orientez. Așadar clădirile acestea industriale desfășurate pe o mare întindere nu sînt altceva decît cunoscutele Bayerische Motoren Werke (B.M.W.). Panglica aceasta subțire și lucitoare e canalul Nimfenburg, cel care va alimenta aici un mare lac artificial ce se va amenaja în cadrul Olimpiadei.

Și iată, spre oraș, colinele pe care le-am traversat venind aici în dimineața aceasta. Cu istoria lor incredibilă nu m-am obișnuit încă nici acum. Am aflat că n-au vîrstele geologice ale Alpilor, ci doar mai puțin de un sfert de secol. La sfîrșitul ultimului război mondial a fost adus aici tot molozul ruinelor din oraș, și astfel s-au născut aceste coline. Ce trebuie să fi fost orașul acesta dacă ruinele lui au putut ridica munți de moloz?!

Timpul a lucrat și aici ca și în alte părți, și iarba a ascuns sub ea colții de beton și de cărămidă. Pe coline vin acum copii să se joace, și domni în vîrstă și imperturbabili își plimbă cîinii de rasă.

Pe cel mai înalt punct, un monument simplu amintește celor care nu știu, sau celor care uită repede, geneza acestor coline.

...În 1972 vor veni aici, la poalele colinelor de la Oberwiesenfeld, pentru a se întrece pașnic, sportivi din lumea întreagă.

E o simplă întîmplare că Jocurile Olimpice vor avea loc în această vecinătate?

Noul turn al televiziunii bavareze, prima construcție terminată în cadrul pregătirilor pentru Olimpiadă. De aici vor pleca în întreaga lume imaginile Jocurilor Olimpice din 1972.

Și iată șantierul așa cum arăta el în toamna trecută. În centru se vede stadionul olimpic cu 100 000 de locuri. ▶

De jos se ridică pînă aici zumzetul greu al noului şantier. Anul trecut Oberwiesenfeldul mai era încă un cîmp de antrenament pentru automobilişti. Înainte de a candida la un carnet de conducere, localnicii veneau aici să descrie din volan, nestingheriţi, graţioase opturi pe iarbă.

Glumind, münchenezii spun acum că la Oberwiesenfeld oraşul lor a pierdut un cîmp de antrenament şi a cîştigat o Olimpiadă.

Încerc să-mi imaginez ziua deschiderii oficiale a Jocurilor Olimpice.

De aici, de deasupra capetelor noastre, vor porni în eter şi vor ajunge din releu în releu pînă la televizoarele noastre imaginile întrecerilor sportive din 1972.

În cartierul Schwabing. Doi kilometri mai departe se află terenurile de la Oberwiesenfeld.

CIVILIZAȚII DISPĂRUTE

Pretutindeni, în toate colțurile lumii, există urme ale unor civilizații străvechi, dispărute. Unele civilizații au fost reconstituite de arheologi și istorici cu destul de multă precizie. Altele însă continuă să ridice probleme, rezolvarea lor așteptîndu-și încă răspunsul oamenilor de știință. Despre cîteva relicve ale unor asemenea civilizații mai puțin cunoscute, păstrate din vremuri îndepărtate, despre enigmele si ipotezele pe care le suscită aceste descoperiri arheologice va fi vorba în cele de mai jos.

CINE AU FOST HARAMANȚII?

Imensul deșert al Saharei continuă să dezvăluie arheologilor crîmpeie din viața lui de altădată. Nu e mult de cînd frescele rupestre de la Tassili au surprins lumea întreagă, fiind mărturia unor civilizații africane evoluate. Descoperiri mai recente aduc alte mărturii despre o civilizație saharianâ de acum 10 000 de ani. Reprezentanții acestei lumi dispărute au lăsat în valea Vadi-el-Adjal ziduri ciclopice care străjuiesc dinspre apus Munțele Zenkekra, mii de inscripții funerare săpate în stînci, o întinsă rețea subpămînteană de canale de irigație cu o lungime totală de 1 000 de mile și cel puțin 40 000 de morminte.

Cine a construit aceste sisteme de irigație, mărturii ale unei agriculturi înfloritoare? Unii specialiști consideră că au dat, în sfîrșit, peste urmele legendarului stat al haramanților, despre care Herodot scria că trăiesc la sud-est de Egipt, într-o țară bogată, care evită orice contact cu alte popoare.

Haramanții ar fi cioplit deci în stîncă mărețele ziduri și fortăreața ale cărei ruine au fost găsite în vecinătatea cimitirului cu morminte piramidale? Arheologii nu pot încă să răspundă cu certitudine la această întrebare. Cu atît mai enigmatice par rămășițele unei vieți îmbelșugate în locuri unde riurile au secat, pădurile au pierit sufocate de arșiță iar animalele s-au refugiat spre sud încă acum 5 000 de ani.

SFINXUL DIN UZBEKISTAN

Cioplită în marmură, înaltă de un metru și așezată pe o coloană de 83 cm, o rudă a sfinxului egiptean a fost recent descoperită la o adîncime de 120 cm în pămînt, în Munții Sultan-Uizdag, în apropierea satului Aktau din R.S.S. Uzbeká. Statuia, de o uimitoare asemănare cu cea de pe malul Nilului, ridică o serie de probleme cărora savanții se străduiesc să-i găsească un răspuns. Cînd a fost sculptat în marmură acest monument neobișnuit pentru aceste locuri? Este el originar din Egipt sau din străvechiul Uzbekistan? În ce epocă a fost făurit? Și cum a ajuns tocmai în regiunea sălbatică a Munților Sultan-Uizdag?

ZEII DIN PERU

Arheologul Daniel Ruzzo a descoperit de curînd în Peru, pe platoul Marcahuasi, situat în munți, la o înălțime de 4 800 m, o adevărată împărăție a pietrei prelucrate. În stînca muntoasă predomină mai ales animale sculptate : urși, lei, căprioare, cîini, bufnițe etc., și un bust gigant denumit „Capul lui Luca". Sînt probabil zeitățile unei culturi dezvoltate la înălțime, una dintre cele mai vechi culturi omenești ale „Lumii noi", poate chiar de origine extraamericană. Civilizația Masma are o vechime de circa 10 000 de ani, dar alte mărturii despre existența ei sînt încă necunoscute. Este de asemenea de neexplicat modul cum au fost tăiate în piatră sculpturile și semnificația lor.

În recenta sa lucrare consacrată Atlantidei, renumitul om de știință sovietic N. Jirov consideră că cultura de la Marcahuasi ar reprezenta vestigiile vechilor atlanți, care s-au refugiat în America de Sud după scufundarea continentului Atlantida. Este doar o ipoteză, ca de altfel și cea a însăși existenței continentului Atlantida.

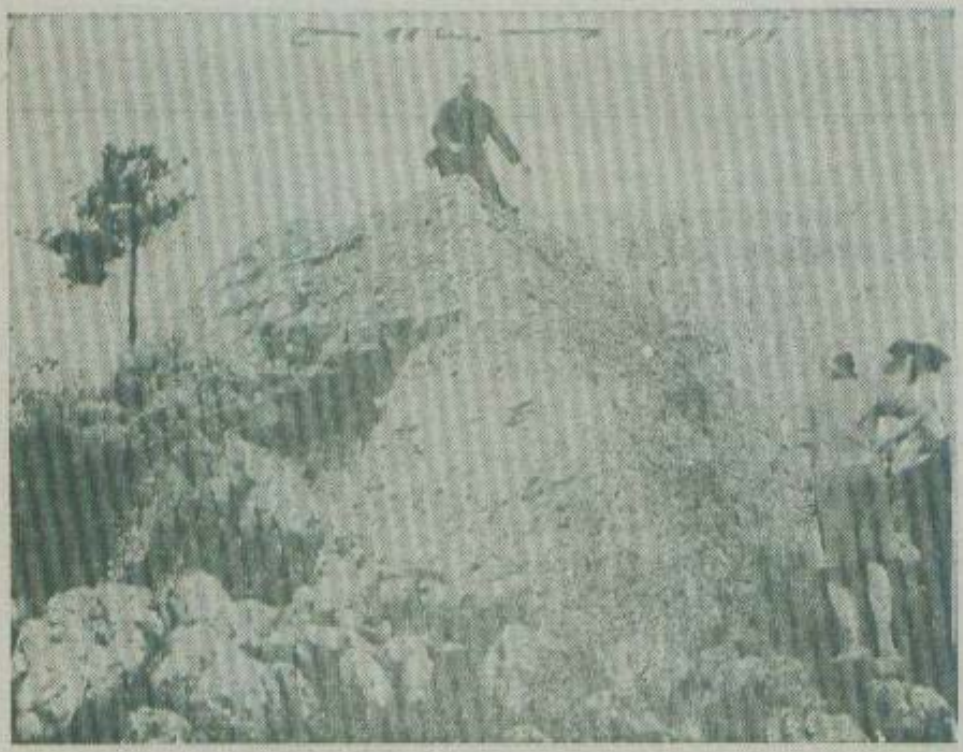

PIRAMIDELE FRANCEZE

In Franța, printre alte monumente misterioase, există cîteva piramide a căror origine este încă necunoscută. La Falicon, lîngă Nisa, se află o astfel de piramidă înaltă cît o casă cu două etaje, construită din piatră și ciment de o calitate superioară celui roman. Vîrsta acestei piramide ar fi, după unii specialiști, de 4 335 ani, dar destinația ca și constructorii ei sînt încă enigmatice. La Autun, în apropierea Muntelui Briscou, s-au păstrat vestigiile unei alte piramide în care există o fîntînă foarte adîncă. În sfîrșit, în satul Commelle (Oise) există un turn funerar de formă piramidală, care datează din secolul al XIII-lea. Nu se poate explica în nici un fel forma lui atît de neobișnuită pentru culturile care au sălășluit pe teritoriul actualei Franțe.

CIVILIZAȚII DISPĂRUTE

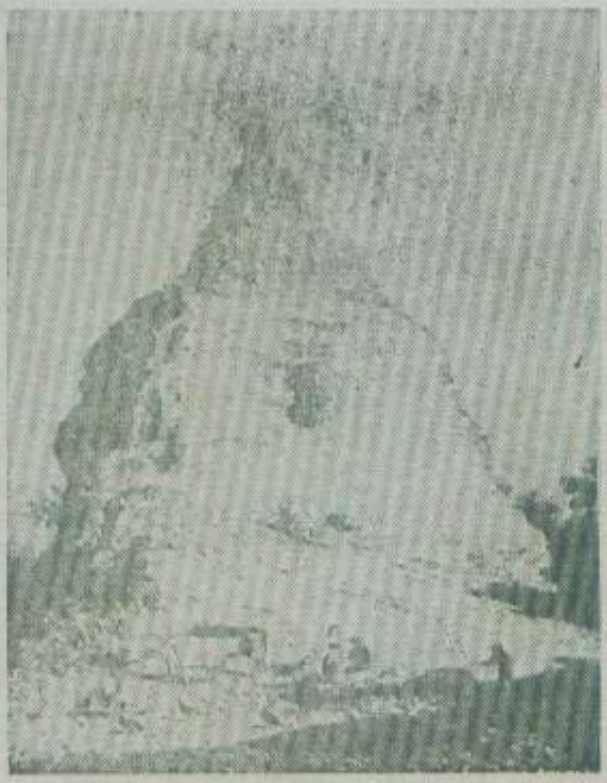

RUINELE ALBASTRE DIN PACIFIC

Deasupra apelor calde ale tropicelor, în partea de vest a Pacificului, se înalță insula Temuen, din micul arhipelag Ponape. Întreaga insuliță este plină de o mulțime de ruine enorme, sumbre și stranii, dintr-o piatră de un albastru profund — Nan Matal. Constructorii Nan Matalului au folosit bazaltul prismatic provenit dintr-o lavă cristalizată, aflat la

o distanță de 15 mile de actualele ruine. De la descoperirea sa, Nan Matalul a fost în permanență obiectul unor controverse. Unii au pretins că ar fi fost o bază fortificată pe care au construit-o pirații spanioli, alții că este fosta capitală a unui imperiu din Pacific, cîndva foarte puternic ; în sfîrșit, o a treia ipoteză consideră că ar fi vorba de vestigiile unui continent pierdut. Sînt oare vestigiile Lemuriei, presupusul continent care s-ar fi scufundat în Oceanul Pacific ? Care este adevărul ? O vor afla oare oamenii din generația noastră ?

MONUMENTUL DE LA STONEHENGE

La Stonehenge, în Anglia, există un monument colosal care dovedește că oamenii au putut ridica construcții uriașe și în stadiile primitive ale civilizației. Aci, în jurul unui altar central, se află dispuse în formă de potcoavă două șiruri de monoliți verticali, apoi un cerc izolat și unul exterior, cu plăci orizontale. Cercetări recente au dovedit că marea construcție datează din jurul anului 2 000 î.e.n. și că unii monoliți provin tocmai din Țara Galilor, situată la peste 200 km depărtare. Ca și la alte construcții gigantice, indiferent de epoca cînd au fost create, se ridică aceeași complexă problemă : cum a fost extrasă, tăiată, transportată și ridicată piatra în poziția actuală ? Cu atît mai mult cu cît în Anglia, ca și în Peru sau Insula Paștelui, problema s-a pus în legătură cu o epocă în care oamenii nu cunoșteau încă nici fierul.

MOHENJO-DARO — „LĂCAŞUL MORŢILOR"

CIVILIZAŢII DISPĂRUTE

Pe malul apusean al Indusului, în actualul Pakistan, au fost descoperite între anii 1922 şi 1925 ruinele unui oraş antic, Mohenjo-Daro — „Lăcaşul morţilor". Aceste ruine ne oferă imaginea unui oraş mare, cu o civilizaţie superioară care a avut epoca ei de strălucire cu 4 500 de ani în urmă. Este cel mai vechi oraş scos la iveală de arheologi, care, judecînd după ruine, ar fi avut 70 000 de locuitori. Casele, din cărămizi, cu două sau mai multe etaje, au temelii deosebit de puternice. Fiecare casă avea o bucătărie cu cuptor, o odaie de baie şi un closet. Cele mai mari construcţii din Mohenjo-Daro erau : hambarul de grîne — o construcţie lungă de 66 m — şi o mare baie publică încălzită cu aer cald şi prevăzută cu băi de aburi şi bazin de înot. Numărul fîntînilor din oraş, marile conducte de apă şi sistemul de canalizare trebuie să fi fost, pînă la ascensiunea Romei, unice în lume.

Mohenjo-Daro este şi el o enigmă. Scrierea cu ajutorul ideogramelor, pe care locuitorii lor ne-au lăsat-o moştenire, nu a fost nici pînă astăzi descifrată. Nici o relatare, nici o legendă nu ne dă informaţii despre viaţa şi pieirea oraşului. Nu ştim nici măcar cum se numea atunci cînd exista, fiindcă Mohenjo-Daro — „Lăcaşul morţilor" este denumirea pe care i-o dau astăzi băştinaşii.

Există unii savanţi care consideră că scrierea din Mohenjo-Daro şi cea din Insula Paştelui ar avea asemănare. Dar ce stranie ar fi o civilizaţie care s-ar înrudi cu o alta situată la peste 16 000 km depărtare !

PAGINA celor mici

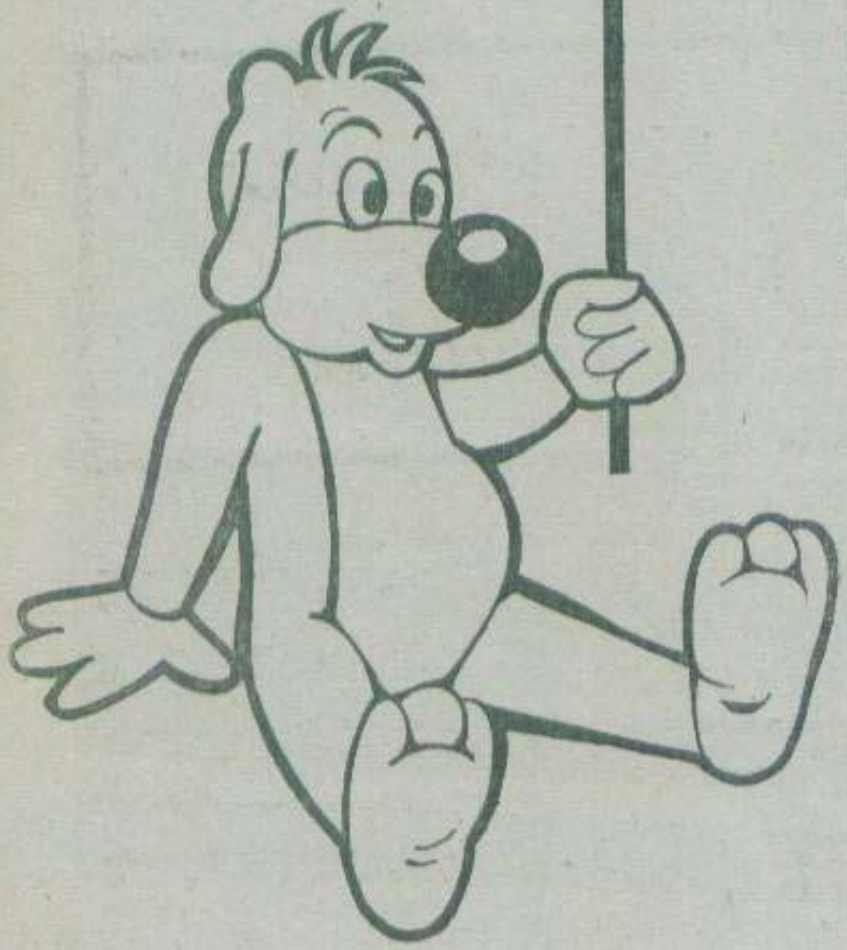

O RĂDAȘCĂ ȘI-O LĂCUSTĂ

IEPURE	LILIAC
PUPAZA	COBRA
LEBADA	BERBEC
ALBINE	U
GUSTER	S
CURCAN	VULTUR
PISICA	CIOARA

O rădașcă și-o lăcustă
pleacă la plimbare ;
Ce-ntîlnește-n calea ne,
fiecare ?

Seara în care a fost ziua bunicului

de Octav PANCU-IAȘI

Bunicii sînt altfel de oameni, se gîndea băiatul, și e foarte bine că lucrurile stau așa, pentru că ar fi nu știu cum dacă și bunicii ar semăna cu ceilalți — cînd ar lua pensia, nici gînd să mai cumpere bomboane cu gust de portocală. Nimic nu i se părea mai frumos și mai drept decît că bunicii se deosebesc de restul oamenilor și, mai cu seamă, că bunicul lui se deosebește de toți.

Uite, pînă și ziua bunicului lui, în loc să înceapă dimineața, ca la alții, a început abia seara, cînd de fapt trebuia să se sfîrșească.

Cum e la alții, la toată lumea, copii, tați, mame, se știe. Ziua lor începe de dimineață. Ziua băiatului a început chiar cînd nici nu se luminase bine afară și prin fereastră intra în camera lui lumina aceea un pic cenușie și un pic violetă, venind de departe, strecurîndu-se parcă prin perdele de ploaie și prin păduri. Atunci l-a trezit tata, mai bine-zis bărbia aspră a tatii și mirosul lui de tutun :

— Stimate tovarășe, află că azi e ziua ta. Împlinești șapte ani, primii șapte ani din cei șapte mii șapte sute șaptezeci și șapte de ani cîți vei împlini peste șapte mii șapte sute șaptezeci de ani. Dacă n-ai nimic împotrivă, te rog să crești mare, să fii sănătos și vesel și patinelor să nu le faci duș, că ruginesc.

— Care patine ? — a întrebat Ducu.

— Să zicem că astea !

Și tata a despachetat o pereche de patine cu rotile care începură să strălucească în lumina aceea un pic cenușie și un pic violetă, adăugîndu-i și un strop de argint verde.

Și ziua mamei a început tot dimineața, nu chiar atît de devreme, dar tot dimineața, să fi fost zece sau unsprezece, cînd tata i-a pregătit plăcintă cu caise, care era să se ardă în cuptor, noroc că a venit o vecină și a spus : „Îm, ce frumos miroase !" și mama a sărit și a spus : „Vai, plăcinta !"

Numai ziua bunicului a venit cînd se înserase de-a binelea și, dacă mai întîrzia un pic, pleca fără să mai vină.

Băiatul s-a jucat toată ziua, mama a avut de făcut toate treburile de pe pămînt, tata a venit obosit și s-a culcat.

Și bunicul ? Bunicul a făcut ce face în fiecare zi. S-a dus să cumpere pîine, a trecut pe la chioșc și a luat ziarul, din care a citit și i-a plăcut foarte mult că un alt bunic, din altă țară, face înconjurul lumii într-o barcă, singur-singurel, doar cu o pisică și un papagal. A ascultat pe urmă știrile de la radio și iar a citit, și iar a plecat să mai cumpere ceva, poate cafea, poate unt, cine mai ține minte ?

Cînd s-a înserat de-a binelea și Ducu a venit în casă și tata spunea despre o slăbănoagă care cînta la televizor că-i zgîrie urechile, atunci mama a întrebat din bucătărie :

— În cît sîntem azi ?

— Poate vrei să știi în cîte vom fi mîine, i-a răspuns tata, pentru că azi aproape că a și trecut.

— Bine, a spus mama, în cîte sîntem mîine ?

— În 21 !

— Cum ?, a țipat mama. Va să zică azi e 20 ?

— Așa s-ar părea, dacă între timp nu s-a schimbat numărătoarea.

— Copii !, a țipat mama, atunci azi e ziua bunicului.

Și mama a venit să-l sărute pe bunicu, și au sărit să-l sărute și tata, și băiatul.

— Vai, cum am uitat, a spus pe urmă mama. Ne-am luat cu treburile și am uitat.

Bunicul a rîs și a spus că nu-i nimic, bine că mama își amintise totuși, nu de alta, dar ar fi trecut ziua lui așa, fără s-o bage nimeni în seamă.

Sînt altfel de oameni, se gîndea Ducu, bunicul lui nu seamănă cu nimeni, uite, pînă și ziua lui a venit într-o seară.

O rădașcă și-o lăcustă pleacă la plimbare; Ce-ntîlnește-n calea sa, fiecare?

Completați pătrățelele libere din desen cu literele corespunzătoare numelui animalului întîlnit în fiecare loc de rădașcă și de lăcustă. Coarnele, urechile și labele întrezărite după bariere vă vor ajuta la dezlegarea jocului.

Dintr-un jurnal închipuit și nu prea

(Pentru cei mici și poate și mai mari)

de Vladimir COLIN
Ilustrații de Marcela CORDESCU

PAȚANIA DOMNULUI CU JOBEN

Mă tot bate gîndul să-ncep un jurnal (dacă nu zilnic, măcar săptămînal) că de la o vreme sînt năpădit de probleme. Să vezi un iepure cu măsline mustăcind și dînd din lăbuțe e bine? Uite, eu unul (și nu fac pe nebunul) am văzut un iepure cu măsline pe stradă, cocoțat pe un deal de zăpadă... Și iepurele încă n-ar fi nimic, dar de Fiatul cu picioare în loc de roți ce să zic? Că gonea pe lîngă mine ca o olimpiadă, c-un cîine la volan șezînd pe coadă... Cît despre felinarul cu pene (care mi-a spus „nene"), despre săpunul cu ochi și sprîncene, despre găina cu glas de soprană, despre o anume persoană (compusă din bile, lighene și ace) să nu mai vorbim, că nu face!

Dar uite, nu mai departe decît azi, cînd dau să mă spăl pe obraz, ce credeți că găsesc pe falca dreaptă? Un domn cu joben, care-așteaptă.

— Nu mă stropi, spune, că n-am umbrelă.

Oi fi făcut eu o mutră tembelă, dar aș fi vrut să vă văd pe voi... Ca ars, mi-am tras mîna înapoi și-am întrebat, poate nepotrivit:

— Păi bine, alt loc n-ăți mai găsit?

— Tinere, mi-a răspuns domnul cu joben, nu aștept nici un tren. Așadar, din acest punct de vedere mă pot plimba unde-mi face plăcere.

— Chiar și pe falca mea?, am zis.

— Să fie oare interzis? Nu văd nici un aviz în acest sens și locul mi se pare imens.

Ce-i drept, domnul limbut era cît un bob de năut. Rostea liniștit doar vorbe alese, pe măsura jobenului care nu părea să-l apese.

— Domnul meu, am spus atunci, vă cer iertare, dar vizita dv. mi se pare...

— Și mie, tinere, și mie. Acum, că sîntem de acord pe vecie, să trecem la chestiunea principală. Deci, falca asta, mă rog... cînd se spală?

— O, în principiu, zic, de două ori. Întîi în zori, apoi — ca acum — la culcare. La nevoie și după-mprejurare sau de la caz la caz...

— Înțeleg. Depinde de obraz. Dar trebuie să-ți spun, dragul meu, că am ales acest traseu pentru că terenul e ferit și mi s-a spus că-i foarte rar stropit. Te rog frumos să nu-ncepi să-mi tragi clapa exagerînd fără folos cu apa. La vîrsta mea nu pot să merg cu cizme și sufăr de reumatisme. Să ne-nțelegem bine, așadar: de apă ne atingem cît mai rar.

Propunerea era ispititoare, dar — implicînd o-naltă aprobare — am îngăimat c-un pic de teamă:

— De asta să vorbiți cu buna-mi mamă...

— În regulă, a spus. Sîntem de acord, chestiunea a ieșit din punctul mort... Și-acum, dacă n-ai nimic împotrivă, aș căuta o perspectivă, mă înțelegi, ceva mai largă...

— Poate pe nas?

— Mda, treacă-meargă... Totul e să nu cazi în greșeală și să-mi spui că-i ora cînd se spală!

— Cine, am întrebat, nasul? Nici pomeneală... Păi ce, vorbim în vînt? Doar sîntem oameni de cuvînt. De azi încolo, vă spun, nu veți vedea nici apă, nici săpun. Declar aici: e un angajament pe care-l iau solemn și conștient.

— Prea bine, dragul meu. Văd cu plăcere că bunul obicei nu piere (firește, mă refer la cel frumos, ce spune că spălatu-i primejdios. Azi freci un pic, polmîine-un pic și te trezești că n-a mai rămas nimic... Se știe că destui copii au dispărut așa, cît ai clipi).

— Cum, din spălat?

Și domnul cu joben a suspinat:

— Iubitul meu, e evident că apa e un element cam transparent dar virulent. Cît despre lucrul zis săpun, las' că nu-i bun, dar e ades inoportun. Acum, dă-mi voie să te las... și mi-a pornit, încetișor, spre nas.

Mă credeți? Domnul cu joben parcă-mi dăduse un balon cu oxigen. Bătrîn-bătrîn, dar cîtă-nțelepciune! Am înțeles și eu de ce se spune că țara care n-are bătrîni, să-i împrumute... Așa bătrîni aș importa și eu trei sute! Și ce economie de apă s-ar mai face... Dar toată lumea tace și risipește apa de pomană, și uite-așa se duc, ca-ntr-o bulboană, atîtea fețe și băieți pe care stai pe urmă și-i regreți! În fond, e simplu. Ce s-a întîmplat? Păi, au ieșit copiii la spălat... O, bieți părinți, de-ați ști ce vă așteaptă!

Dar cînd gîndeam și eu așa, în șoaptă, încă-ncercînd de toate să-mi dau seama, o dată o aud pe mama :

— Cît ai să stai cu tine la taifas? Ia vezi că ai ceva pe nas...

Și — harști! — îmi dă cu apă și săpun, iar domnul cu joben, în chip fatal, se prăbușește-n cel mai trist canal. Zadarnic m-am mai străduit să-l pescuiesc din valul înnegrit de care nimenea nu scapă. Și cum se mai temea de apă...

Adio, venerabile bătrîn răpit de un destin hapsîn! Tu ai venit, pesemne, prea devreme și soarta a ținut să te recheme (cu sfaturi și joben cu tot) ca să-ți dea lecții de înot.

— Hai, zice mama, la culcare!

Deci, dragii mei, pe săptămîna viitoare.

POVESTEA CĂRȚILOR

Am trei rafturi de stejar, pe care zestrea mea de cărturar (o sută de volume și ceva) se poate de departe observa. Vă rog să credeți, n-a fost simplu s-o adun, că n-am averi mărețe ca Harun (cel al Rașid, ați înțeles, desigur) și nici nu știu ce altfel de cîștiguri, să cumpăr tot ce văd prin librărie. Am procedat deci fără fantezie și-am adunat, așa cum am putut, ba cărți luate cu-mprumut (pe care am uitat să le restitui doar pentru că țineam mult să constitui un fond de bază foarte necesar), ba cărți chiar mie oferite-n dar (de ziua mea sau cu alte prilejuri convenționale), ba unele — pe căi perfect legale — greu dobîndite contra cost (că nu e cazul nici să credeți c-aș fi fost cumva-mpotriva acestui mod, mai răspîndit, de-a achiziționa cîte-un volum rîvnit).

Iubesc lectura-ntr-un cuvînt, dar uneori (vă jur) mă înspăimînt gîndindu-mă că-n rafturile mele, tustrele, mulțimi de oameni de-astăzi și de ieri trăiesc închiși, ca-n niște încăperi lipsite și de uși și de ferești. Și nu le poți aduce vești, nici da o mînă de-ajutor (că sînt întemnițate-n cartea lor), așa că Robinson de secole trudește pe insula pierdută-a dumnealui, și Don Quijote-și face-un nou cucui, și Richelieu pîndește mușchetarii, și Nemo-și urmărește adversarii, și n-am cum să-i previn, deși știu bine ce-mi vor păți amicii, eroi și eroine...

Așa a fost de cînd se ține minte, dar ce mi-am spus? E timpul (chiar diseară) să înceteze tirania seculară. Dar pînă cînd niște principii moarte vor asupri sărmana carte? Și-a fost de-ajuns atunci un simplu brînci (cum sînt voinic, cred c-aș urni și stînci), și-apoi, fără-a-ncerca nici un regret, mi-am contemplat biblioteca pe parchet, și cărțile, în fine-eliberate, cu filele-ndoite și bine-amestecate. Deci, am strigat :

— Bieți prizonieri, s-a zis cu neagra zi de ieri!

Urmă o lungă clipă de stupoare, cînd cred că fiecare erou și eroină a-ncercat să înțeleagă ce i s-a-ntîmplat. Apoi, în mica mea odaie a început o hărmălaie de zile mari și nemaipomenite: se-nghesuiau cuvinte felurite și zăngănit de spade, și răsunau împușcături (urmate, ca la carte, de triste bufnituri), și răcnete, și-ndemnuri, și-amenințări pe care le ascultam (firește) cu multă-ngrijorare. Treptat, am început să înțeleg că încurcasem ce voiam să dreg și că scrisesem un roman senzațional mai fără cap ca labirintul lui Dedal...

Căci tocmai cînd poftea să se desfete, sorbind și el un vin pe îndelete, chiar Porthos, cel cu strașnice-apetituri, se pomeni cu mica vînzătoare de chibrituri, pe-un viscol importat din alte sedii. Firește, Porthos se gîndi că doar Milady-i în stare de tertipuri aût de infernale. Îngrijorat, dădu discret tîrcoale micuței vînzătoare (o iscoadă, își spuse, pare cam neroadă) și hotărî că-i bine s-o descoasă.

Dar chiar atunci se pomeni-ntr-o casă în care-un senior (bătrîn și cam ciudat) își încheia armura pe trupul deșirat. Acesta întrebă, văzîndu-l :

— Ce e? Desigur, vii din partea frumoasei Dulcinee?

— Am înfruntat cu lupte și asedii, răspunse Porthos uluit, dar ca Milady...

— Cum? O, nemernic nobil temerar, cu Dulcineea îndrăznești să o compari...? Și (aprig) Don Quijote dete să-nșface spada atîrnată pe perete.

Sărmanul Porthos nici n-apucă să răspundă, că-ntr-o frîntură de secundă se și trezește (cam paradoxal) cu Robinson, pe umăr purtînd un papagal.

— Vii chiar la timp, străine, spuse el, căci canibalii-s dornici de-un măcel...

Firește, aș dori să pot descrie pînda lui Porthos lîngă plaja aurie, dar bietul mușchetar a și-nceput să umble (cam buimac) prin Liliput, nemaiștiind acum ce poate face cu spada lui atît de eficace.

Și Gulliver abia i-a dat binețe, că Porthos schimbă fețe-fețe văzînd un domn înalt și curățel ce se prezintă simplu :

— Paganel.

— E prea de tot! — răcnește Porthos. Oare Milady asta-i chiar o vrăjitoare?

Răspunsul nu se lasă așteptat, că bietul mușchetar e

proiectat întîi cu Nemo-n primul submarin, apoi (nu, nu vă înşelaţi) în chiar Castelul din Carpaţi, acolo unde Radu Gorj, înmărmurit, ascultă-un cîntec trist fără sfîrşit.

— Ce-i circul ăsta ? — strigă cruntul castelan, văzînd că-n încăpere pătrunde un vlăjgan în chip atît de extraordinar (şi încă deghizat în muşchetar).

Dar Porthos e la capătul puterii. De-aceea în castel, în faptul serii (cu spada încă-n vechea Spanie trasă), se proţăpeşte lîngă masă şi strigă :

— De ajuns ! În gardă ! Arde-te-ar focul să te ardă !

Posomoritul Radu Gorj, firește, un truc electric meşterește şi bietul Porthos (în alt secol transportat) s-ar prăbuşi ca electrocutat dè n-aş sări-n minutul necesar, punînd în raft volumul cu „Cei trei muşchetari". Şi mă grăbesc, la fel, să-i scap pe Monte Cristo (nimerit într-un dulap pe Insula Piraţilor), apoi îl scot dintr-un cumplit război cu Moby Dick pe Mowgli şi-l reped în junglă lîngă-un frate patruped, o prind pe-Alice ce-n Patagonia colindă şi-o expediez acasă prin oglindă, pe Paganel îl pun la locul lui, îi mai ofer lui Don Quijote un cucuf (dar unul just, legal şi spaniol, nu dobîndit prin fraudă pe-un atol), cu precauţii favorita o extrag din mîinile Şeherazadei din Bagdad, pe Sherlock Holmes îl scot din Bucureşti, pe fraţii Jderi din Londra, şi-n poveşti repun cîţiva balauri (cică paznici) ru Winnetou prea de tot obraznici...

Pînă la urmă, cărţile (se pare) au modul lor de întrebuinţare, aşa că (ce mai tura-vura), vă implor, lăsaţi-le să stea la locul lor !

PAGINA *celor mici*

POVESTEA CROCODILULUI DIN NIL

Ieri s-a petrecut în clasă o-ntîmplare curioasă. În ora de geografie, cînd arătam pe hartă fluviul Nil, m-am pomenit mîncat de-un crocodil!

Da, o dihanie enormă (crescută bine peste normă) m-a înghiţit, scoţînd din hartă un bot cu dinţi ce nu prea iartă... Şi de unde mă aflasem în lumină, în clasa mea (o treabă de rutină), am fost azvîrlit în plină aventură, în beznă, spaimă şi căldură.

Un timp n-am mai ştiut nimic, aşa că n-am putut nici să-mi explic, atunci cînd mi-am venit în fire (doar n-aveam cui să cer vreo lămurire), cum mai trăiesc în burta-ncăpătoare cam cît o sală de teatru, d-aia mare. Atît că sala aprigei reptile îmi arăta privelişti cam ostile şi semăna mai mult c-un cimitir... Treptat, în noul meu cvartir am dat de-o luntre găurită, de un papuc (mărime potrivită), apoi de-un aragaz, de o torpilă, de un opaiţ cu o feştilă (aşa că mi-am făcut lumină), de un surtuc de gabardină, de un caiet surprinzător („Memorii de explorator"), de-un arc stricat, de-un patrafir şi (ultimă surpriză) de-un fachir.

Din lipsă, pare-se, de cuie, zăcea solemn ca o statuie pe-un fel de pat improvizat din resturi greu de identificat. Prea bucuros, ca Robinsonii tineri cînd îşi găsesc (cu chiu cu vai) un Vineri, i-am arătat prin semne, cum se face, că între noi doresc să fie pace. Dar, spre mirarea mea, a zis fachirul:

— Ce-mi faci aici pe musafirul? Mai bine şezi şi povesteşte...

— Cum, dumneavoastră... tu...?

— Firește. Dar ce credeai?

Cam buimăcit, am întrebat atunci:

— Tot... înghiţit?

— Ei da, tot înghiţit, ce-ai vrea să spun?

— Dar Nilul ăsta e un căpcăun!

— Ce Nil? Băiete, lasă-te de goange... Cu mine s-a-ntîmplat la Gange!

— Păi o fi fost atunci alt crocodil...

— Iubite, nu fi dificil, că n-ai destulă competenţă... Sînt crocodil-naut cu experienţă şi, crede-mă, problema este alta. Atunci nu mai contează balta sau fluviul sau ştiu eu ce... Problema ce se pune e: ieşirea din încurcătură. Şi nu-i destul să te pricepi să dai din gură... E, vorba-ntîi, să nu faci o prostie, sosind în ora de geografie.

— De ce? — am întrebat, cam prefăcut, dar vechiul crocodil-naut mi-a lămurit îndată dăndănaia, rostind cu-nţelepciune:

— Uite, d-aia! Apoi, să te salvezi cu-adevărat, se cere musai şi neapărat să poţi obţine de urgenţă o motivare pentru-absenţă. Ia ghici de cînd stau eu aici?

— Păi, ce să zic?... De-o oră poate?

— De-un an de zile, din păcate. Şi încă n-am descoperit cum pot ieşi nepedepsit... firește, dacă domnul crocodil nu vrea pe viaţă să ne dea azil. Aşa că, pînă una-alta, cum vezi că-n dumnealui e lungă halta, aşază-te şi ia ceva în gură. Alege! Alge-murătură sau iarăşi alge, dar natur.

— Vezi tu, am zis, am un cusur. Că mie algele nu-mi plac.

— Îţi plac, nu-ţi plac, e tot un drac! La restaurantul „Crocodil" meniul ăsta e stabil.

Şi calmul crocodil-naut în liniște a început să-nfulece (fără fasoane) la alge, ca la macaroane. Privelişte întristătoare mi-a tăiat (scurt) pofta de mîncare, aşa c-am preferat să explorez interiorul crocodilului obez, nădăjduind să aflu cum se poate ieşi din el pentru-a răzbi spre societate. Deci, luminînd cu biata mea feştilă cumplita beznă crocodilă, înaintai cu oarecare teamă prin închisoarea largă dar înfamă.

Deşi e extraordinar, n-am să vă fac un inventar cu tot ce-am mai găsit (că mi-e şi silă) în burta asta de reptilă. Atît vă spun, colecţii mai perfecte nu vezi nici la „1 000 de obiecte". Am cercetat, m-am cocoţat, am coborît sătul pînă în git şi m-am întors la calmul meu fachir (Popescu I. Zamfir) ce medita în voie, după masă.

— Frumoasă plimbărica, da? Frumoasă? — m-a întrebat privindu-mă cu milă.

— Ascultă, singura speranţă-i în torpilă!

— Ai căpiat? — mi-a spus politicos.

— Iubit fachir, vorbesc serios. Să torpilezi un crocodil (pe dinăuntru şi în chip abil) e o ispravă, fără doar şi poate, ce va rămîne în posteritate... Şi-apoi, la care, negreşit, nici Hercule nu s-a gîndit!

Popescu nici n-a vrut să audă, s-a făcut negru şi verde de ciudă şi s-a dovedit denunţător, căci a strigat în gura mare:

— Ajutor! Domnule Crocodil, n-am nici o vină, eu vreau să rămîn în vizuină!

Ce a urmat e lesne de-nţeles, căci crocodilul a purces la unele mişcări cam bruşte (pe dinăuntru n-avea cum să muşte) şi m-a izbit cu capul de pereţi de m-a vîrît în sperieţi.

— Aşa, rîdea fachirul, bine-ţi face! Nu puteai să ne laşi în pace?

Habar n-aveam cum se mişca păcătosul de crocodil, dar denunţătorul servil (prin nu ştiu care şiretlic) n-a păţit, domnule, nimic. Pe mine parcă mă bătuse cineva, iar dumnealui şedea şi se distra.

Văzînd asemenea tupeu, m-am înfuriat, ca omul, și eu. Am alergat glonț spre torpilă (tot nu era ea prea stabilă) și-am repezit-o atunci cu sete în cel mai apropiat perete.

Foc, fum și trăsnet...

Iar apoi am auzit:

— Pe azi, un 2.

Așa-i cînd n-ai noroc, se știe: eram în ora de geografie....

Firește, n-am mai povestit ce aventură am trăit și n-am vorbit de crocodil, știind că totu-i inutil. N-am, domne, oameni să-nțeleagă și mai departe de hîrtoagă....

De-un singur lucru însă tot mă mir: ce s-a făcut Popescu I. Zamfir?

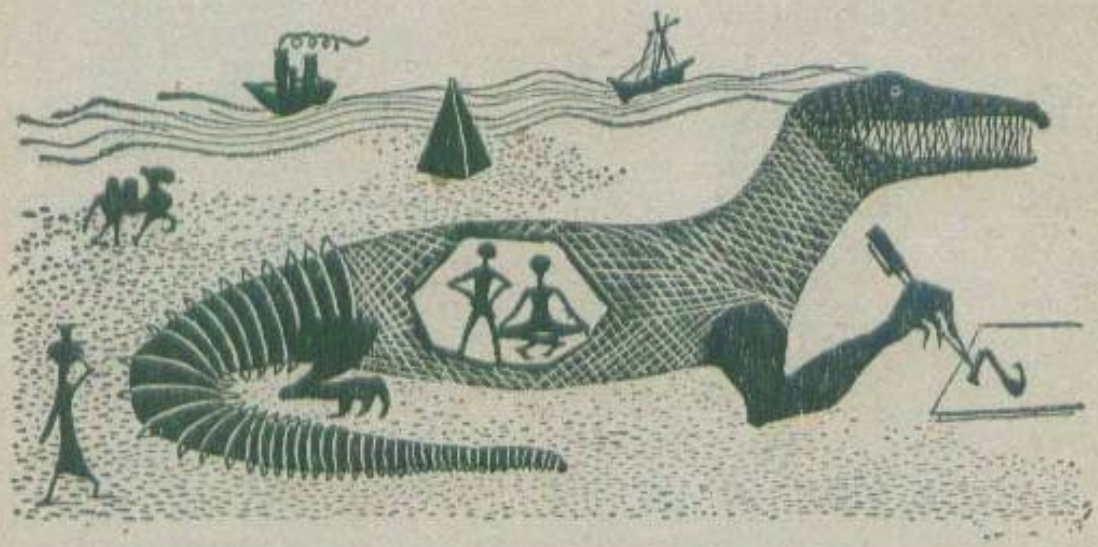

FII ATENT!

1) Cînd stă într-un picior un copil care are cinci ani?
2) Cum iese din baie un copil de clasa a doua elementară?
3) Care sticle pot fi umplute cu oțet sau cu vin?
4) Cîte bomboane poate să mănînce, pe stomacul gol, un copil sănătos?
5) Cum stau copiii cînd merg la școală?
6) Cum poate lua un copil o jumătate de aspirină în apă fără ca să înghită apa?
7) Cum poate citi un copil, într-o cameră întunecoasă, o pagină scrisă cu litere albastre?
8) Care foarfeci nu se pot ascuți?

Răspunsuri:

1) Cînd se răcește pe celălalt.
2) Ud.
3) Cele goale.
4) Una singură, după care stomacul nu mai este gol.
5) Nu stau, merg.
6) Stînd în baie și înghițind aspirina fără apă.
7) Aprinzînd lumina.
8) Ale ruginii.

CINE ESTE?

Cineva se recomandă astfel:

— Sînt arab de origine. Mai am încă zece frați. Dacă mă despart de ei și rămîn singur, nu-mi mai face pielea nici o para. Totuși, dacă mă alătur de frații mei, le sporesc acestora puterea de zece ori.

Cine este?

Răspuns:

Cifra 0 (zero).

UMOR

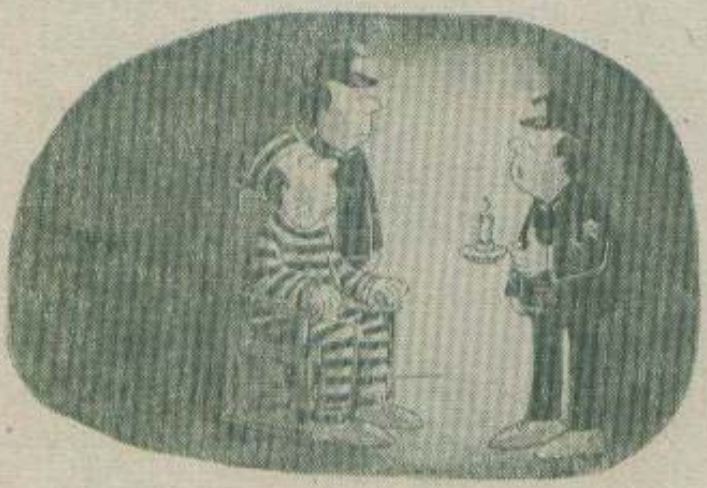

— Îmi pare foarte rău, dar trebuie să amînăm execuţia : s-a întrerupt curentul.

— Pediatrul l-a găsit mult prea dezvoltat pentru vîrsta lui.

— Astea ? Oh ! Nimic... Nu-s decît idei ştiinţifico-fantastice.

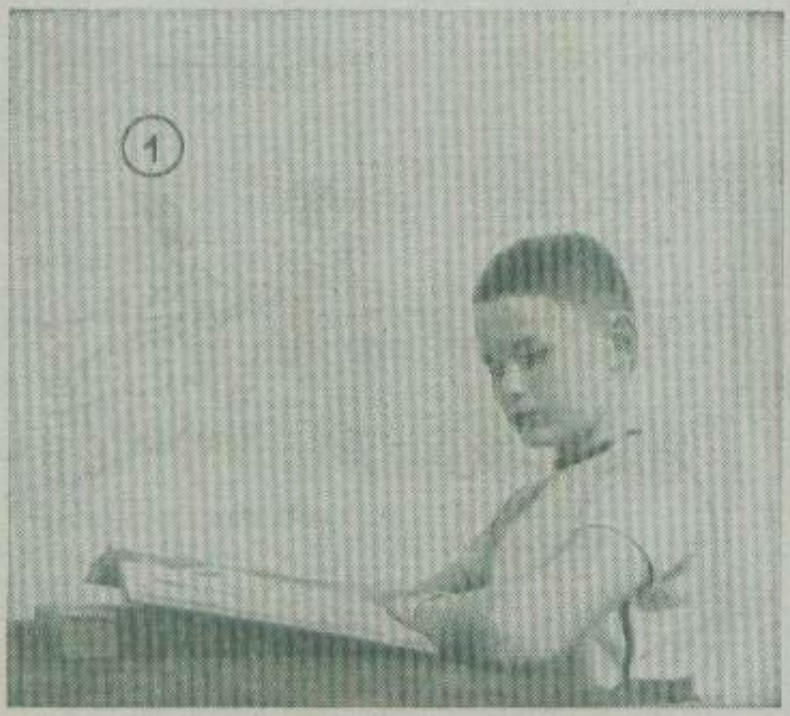

CE FAC COPIII NOȘTRI-ȘCOLARII?

Copiii s-au pus cu sîrguință pe scris și pe citit. Notele frumoase le răsplătesc munca pe drept.

Dar de multe ori — din păcate — mai puțin **drept** rămîne spatele copiilor noștri școlari. De ce? Pentru că ei scriu și citesc șezînd în poziții incorecte, cu spatele cocoșat și umerii aduși. Acestea vor duce, cu timpul, la deformații grave și accentuate ale coloanei vertebrale și întregului corp.

Se întîmplă ca nu toți părinții să supravegheze în suficientă măsură ținuta copiilor lor în timpul lecțiilor, să le corecteze poziția greșită de lucru, să-și învețe copiii să stea corect pe scaun sau în bancă atunci cînd scriu și citesc.

Copilul citește pe fotoliu sau pe pat — picioarele atîrnă, spatele este culcat și doar capul se reazemă pe spătar. Desigur, poziția e pe placul lui. Dar toracele este stînjenit în mișcările respiratorii de bărbia apăsată în piept și cocoașa se formează chiar sus, cuprinzînd gîtul, spatele și umerii.

Copilul scrie la masă — spatele prezintă o veritabilă cocoașă. Poate e scaunul prea înalt sau masa prea joasă? Poate copilul este prea mare pentru mobilierul în care i se permite să facă lecțiile? Toate acestea sînt elemente ce pot fi ușor puse la punct.

Capul aplecat pe caiet înseamnă poate și o vedere slabă? Părinții trebuie să verifice vederea copilului, factor ce influențează o poziție greșită a copilului la scris și citit.

Pentru a combate poziția curbată a spatelui, trebuie:

— să formăm copiilor reflexul poziției corecte și

— să le întărim musculatura spatelui și cea abdominală prin exerciții fizice, pentru a putea ei înșiși realiza și păstra poziția corectă.

Vom îndrepta spatele copilului nostru în timpul ședерii lui pe scaun, apucînd coatele copilului și arcuindu-i brațele spre înapoi. Pentru o mai bună corectare, plasăm genunchiul în dreptul omoplaților copilului și împingem înainte, simultan cu arcuirea (foto 2).

Pentru corectarea poziției greșite adoptate de copii în picioare, iată cîteva exerciții:

(1) Copilul, cu spatele la ajutorul său (părinte), cu brațele întinse sus, mîinile apucate de către ajutor. Copilul execută pas mare înainte cu extensia trunchiului și arcuire, în timp ce ajutorul arcuiește brațele copilului de 2-3 ori, accentuînd extensia.

(2) Stînd cu spatele la perete, brațele întinse sus și sprijinite de perete, pas mare cu un picior și extensia amplă a trunchiului, capului și gîtului cu arcuire, singur sau cu ajutor (care îi va plasa o palmă între omoplații copilului, accentuînd extensia) (foto 3).

(3) Din aceeași poziție, ridicarea cîte unui genunchi spre piept, avînd grijă ca abdomenul să fie supt și spatele lipit de perete.

(4) Pe genunchi sprijin pe palme. Ducerea alternativă a unui braț și

veşte în sus. Execută singur sau cu ajutor.

(8) Culcat pe spate, avînd genunchii îndoiţi, spatele pe o minge care este plasată în dreptul omoplaţilor, rularea trunchiului pe minge înainte şi înapoi prin impulsul mîinilor şi al picioarelor. Se va observa extensia accentuată a trunchiului în dreptul locului unde se află mingea şi deplasarea extensiei o dată cu deplasarea mingii.

(9) Culcat pe spate, avînd genunchii îndoiţi şi braţele îndoite, palmele sprijinite pe sol în dreptul umerilor — executarea podului, prin împingerea în mîini şi picioare.

(10) Pe o linie dreaptă trasată pe sol, mers în echilibru cu o carte pe cap sau cu braţele întinse lateral. La început mers pe toată talpa, apoi mers pe vîrfuri.

(11) Mers corectiv cu mîinile apucate la ceafă sau pe creştet.

(12) Mers corectiv cu un baston prins de capete cu ambele mîini şi ţinut la spate în dreptul omoplaţilor (lungimea bastonului 70-80 cm).

(13) Mişcări de respiraţie cu accent pe inspiraţie, însoţite de ducerea braţelor oblic în sus. Se execută în faţa ferestrei deschise.

Iată cum arată o poziţie corectă la citit, unde un obiect strecurat sub carte realizează o înclinare a cărţii la un unghi favorabil efortului depus de ochi în timpul cititului (foto 1).

a piciorului opus în sus în extensie, menţinînd poziţia cu braţul şi piciorul perfect întinse. Revenire. Aceeaşi mişcare cu celălalt braţ şi picior.

(5) Culcat cu faţa în jos, mîinile sprijinite de mîinile ajutorului, trunchiul în extensie. Picioarele, în extensie, execută o bătaie mărunţă, ce imită înotul craul (foto 4).

(6) Culcat înainte cu braţele întinse, în extensie, rularea corpului pe abdomen înainte şi înapoi, liber sau cu ajutor (barca).

(7) Culcat înainte, apucat cu mîinile de glezne, extensia trunchiului din regiunea lombară prin tracţiunea braţelor, cu arcuire. Capul pri-

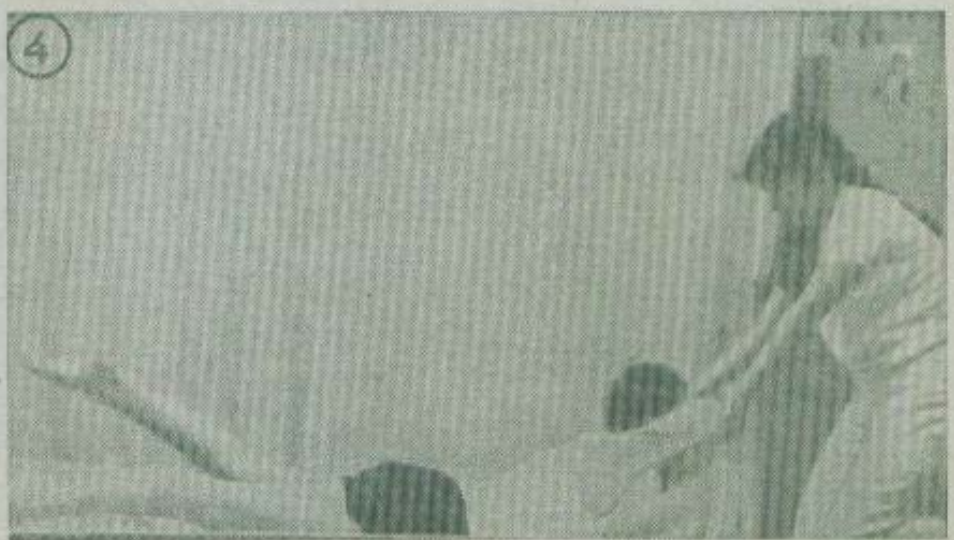

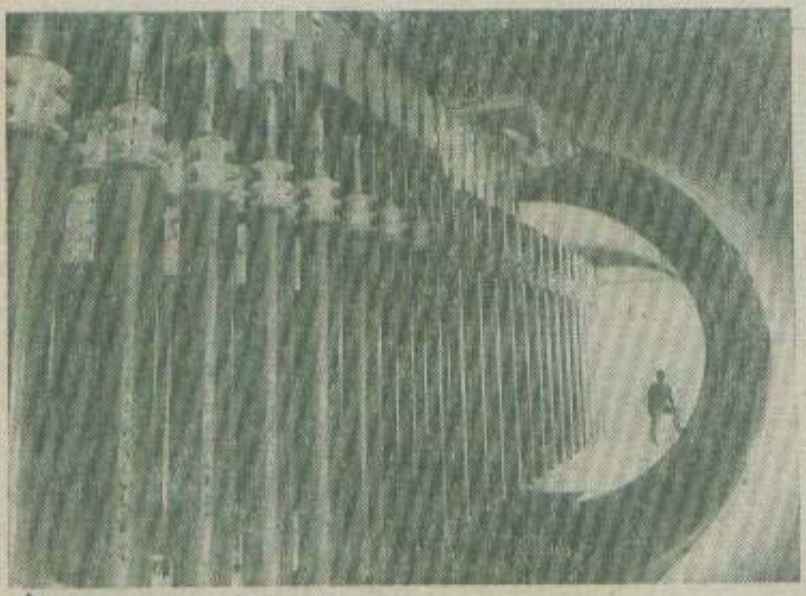

CINCI MILIOANE DE MILIOANE

Cel mai mare generator de voltaj înalt din lume a fost construit de compania „Sandia" din Albuquerque, New Mexico, S.U.A. El este destinat cercetării științifice.

RADAR PENTRU UN GIGANT

Un radar deosebit de puternic va fi amplasat chiar în „botul" noului avion de pasageri gigant Douglas D.C. 10. Avionul va transporta, începînd din 1971, 345 de pasageri. El se construiește la Santa Monica, statul California.

Caracteristica noului radar : o rază de acțiune de aproape 400 km, ceea ce-i permite să determine starea vremii cu mult înainte ca avionul să pătrundă în zona respectivă.

NU E JUCĂRIE

Minitractorul fabricat de o companie scoțiană poate să urce cu ușurință pantele cele mai abrupte. Atinge o viteză de 25 km pe oră și încape pe o microplatformă mobilă pe care, la rîndul său, o poate tracta.

LUMEA CALCULATOARELOR

Noutăţi şi perspective

O MIE DE MILIARDE DE INFORMAŢII PE SECUNDĂ

Calculatoare electronice cu viteze de lucru de sute de ori mai mari decît cele realizate pînă în prezent constituie obiectul preocupării unor cercetători din S.U.A. În cadrul experienţelor pe care le-au efectuat pînă în prezent, aceştia au ajuns la concluzia că semnalele laser în infraroşu pot înlocui semnalele electrice în controlul şi operarea calculatoarelor electronice, şi că în aceste condiţii un calculator poate prelucra o mie de miliarde de informaţii pe secundă.

În cercetările efectuate au fost utilizate dispozitive laser cu arseniură de galiu alcătuite dintr-un amplificator şi un oscilator. Pentru folosirea unor curenţi de joasă tensiune la astfel de dispozitive este necesară răcirea acestora.

Ce se poate realiza cu un calculator care prelucrează o mie de miliarde de informaţii pe secundă ? Vă lăsăm să visaţi...

PROIECTUL „FURIA FURTUNII"

„Stormfury", un proiect elaborat în S.U.A., are ca obiectiv cercetarea structurii şi mecanismului de formare a uraganelor şi efectuarea de experienţe de însămînţare cu iodură de argint a sistemelor noroase asociate acestora.

Zborurile de recunoaştere au arătat că uraganele corespund depresiunilor calde. Observaţiile au subliniat că sistemele noroase asociate uraganelor, şi în special formaţiile noroase de cumuli groşi ce înconjură ochiul ciclonului reţin cantităţi importante de apă în stare de supratopire. Prin însămînţare cu iodură de argint, folosindu-se fuzee pirotehnice, această apă se transformă în cristale de gheaţă, schimbîndu-se astfel distribuţia presiunii şi a cîmpului de convergenţă în interiorul zonei depresionare. Astfel se modifică şi cîmpul vîntului.

În cadrul proiectului Stormfury, paralel cu observaţiile de pe teren, se vor experimenta pe calculatoare electronice modele numerice privind dinamica uraganelor, în vederea găsirii posibilităţilor de acţionare asupra lor.

AUDE CU MÎNA

Oscilaţiile acustice sînt transformate în vibraţii de acest dispozitiv Siemens Poly-Fonator pe care copilul surd îl ţine în mînă. Astfel se poate „auzi" cu mîna.

POVESTE FĂRĂ CUVINTE

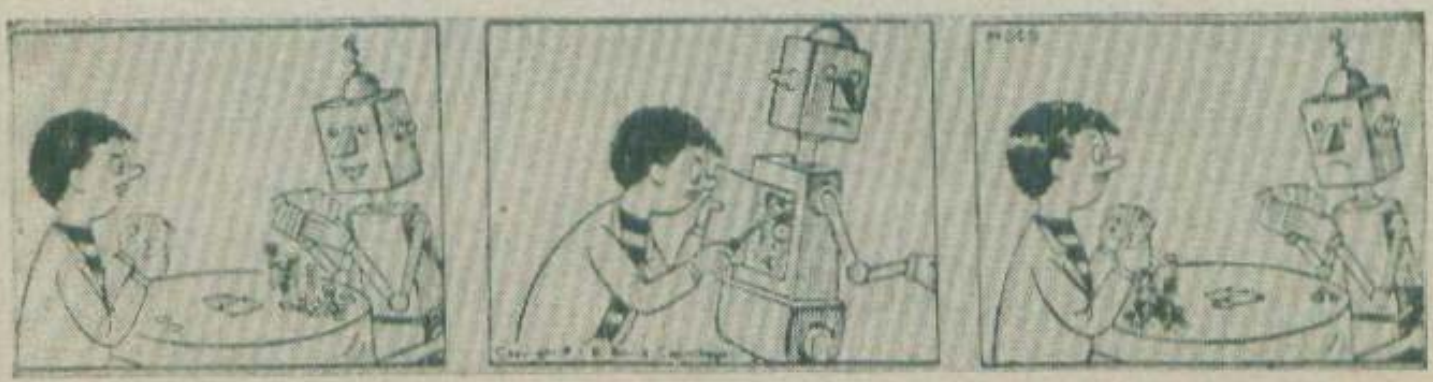

UMOR

Fără cuvinte.

— Tu nu m-ai luat din dragoste...

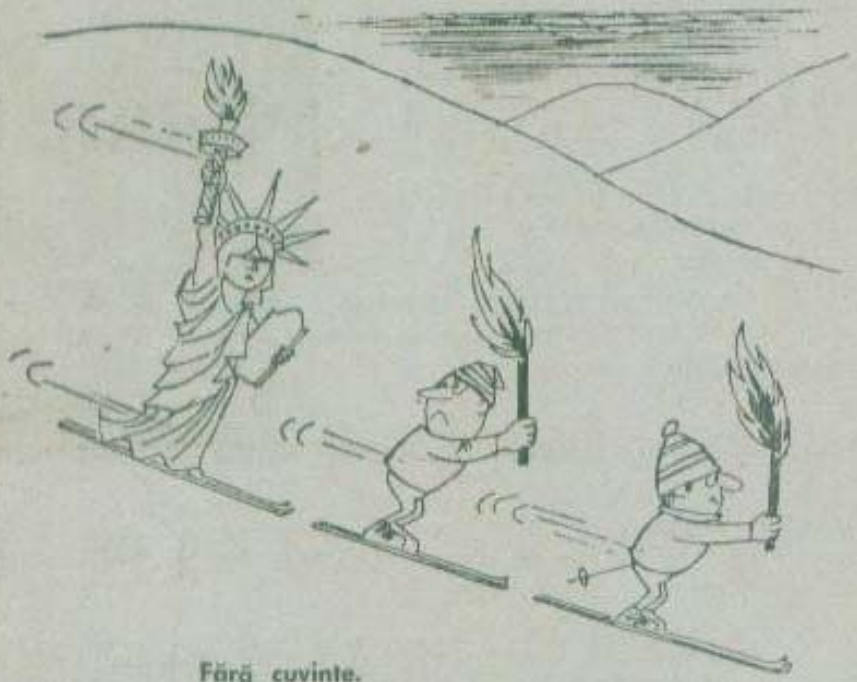

Fără cuvinte.

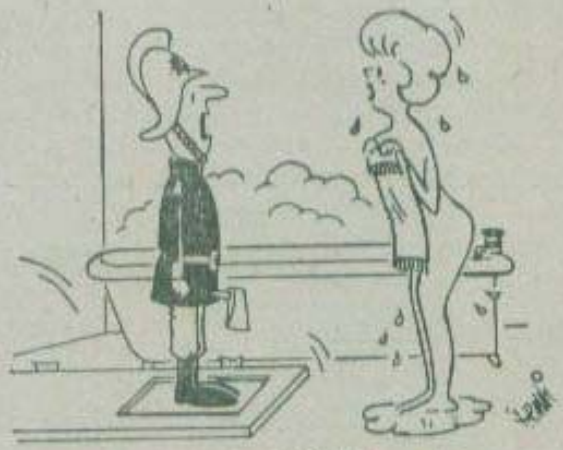

— Nu vă neliniștiți, duduie, nu facem decît un exercițiu.

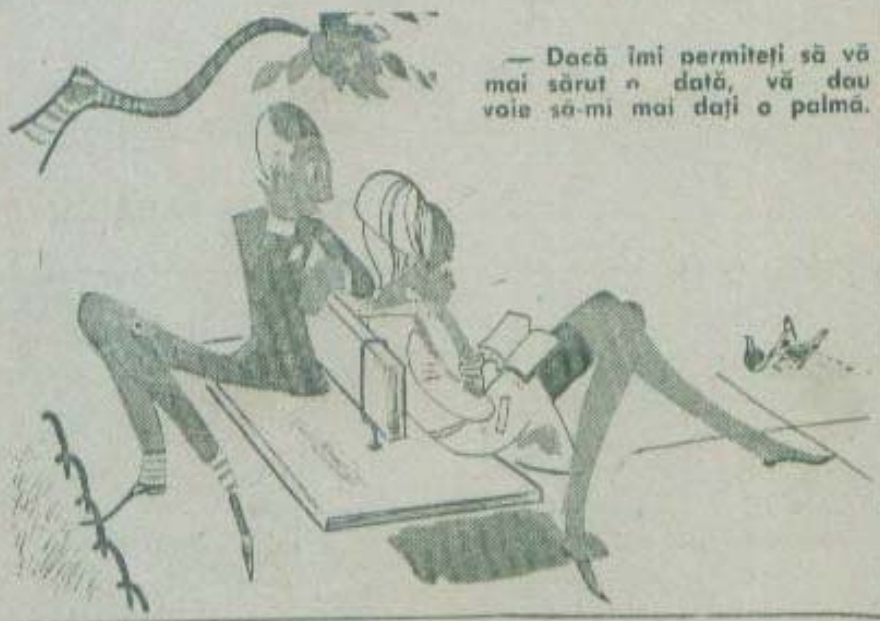

— Dacă îmi permiteți să vă mai sărut o dată, vă dau voie să-mi mai dați o palmă.

— Servus !

FLACĂRA COLECȚIE '70

brigitte bardot

Dacă în anul 1968 presa lumii și-a făcut datoria față de B.B., urmărind ceea ce era de urmărit, avatarurile ei sentimentale, revistele și ziarele lui 1969 s-au întrecut a lăuda hărnicia celei care pare hotărîtă să nu renunțe la supremația vedetismului: două filme terminate într-un an înseamnă ceva, ritmul obișnuit din ultima vreme al Brigittei fiind, cum bine se știe, cel mult un film la doi ani. După o mult fotografiată vacanță de iarnă petrecută la Maribell-les-Allues, B.B. a început filmul lui Jean Aurel Femeile, «un fel de explorare a fantasticului feminin, singura rezervă naturală care mai subzistă în societatea noastră de consum», după părerea regizorului. Actrița interpretează rolul secretarei unui scriitor recunoscut ca un Don Juan de temut (Maurice Ronet). Nu este greu de bănuit că tînăra secretară îi va domoli pornirile aventuroase. Imediat după acest film, Brigitte Bardot a fost solicitată de Michel Deville pentru Ursul și păpușa, comedie ce se ambiționează să reediteze farmecul comediilor americane de dinainte de război. «Iată un rol care-mi place, mărturisea vedeta, eu însămi sînt un gag, nu?» Între timp, B.B. a mai scos un disc și a participat la două mari spectacole TV: «Sacha Show» și «Chazot Show». Într-adevăr, «greierele nepăsător de la Madrague s-a transformat într-o harnică furnică» (Cinémonde).

În Franța, anul cinematografic 1969 a fost numit «anul lui Ronet și Delon». Într-adevăr, actorul care se bucură de prestigiul de a fi unul dintre cei mai distinși și mai cultivați artiști ai generației sale a stat în centrul atenției multor cineaști. Se adeverește un gînd mai vechi al lui Ronet de pe vremea cînd, folosit mai ales ca june-prim, spera că, o dată cu vîrsta, lumea va avea mai mulți ochi pentru actorul matur din el. Nădăjduim și noi, la rîndul nostru, că îl vom vedea pe Maurice Ronet — simpatie constantă a publicului român — măcar în cîteva din filmele turnate în acest an: Delphine (început în 1968), în regia lui Eric le Hung, cu Dany Carrel; Femeia în purpuriu de Jean Valère, cu Monica Vitti și Robert Hossein; Femeile de Jean Aurel, cu Brigitte Bardot; Ultimul salt de Edouard Luntz, cu Cathy Rosier; Un anotimp de dragoste de Robert Enrico. Ziariștii, trecînd în revistă aceste roluri, fac multe speculații pe seama faptului că aproape toate ne înfățișează un Ronet mai puțin blînd ca de obicei și mai puțin dispus să fie victimă (a femeilor sau a unor cercuri de afaceri). Cu bărbatul cinic din Delphine și cu asasinul din Ultimul salt Ronet lasă în urmă veșnicele sale personaje de «băiat bun».

maurice ronet

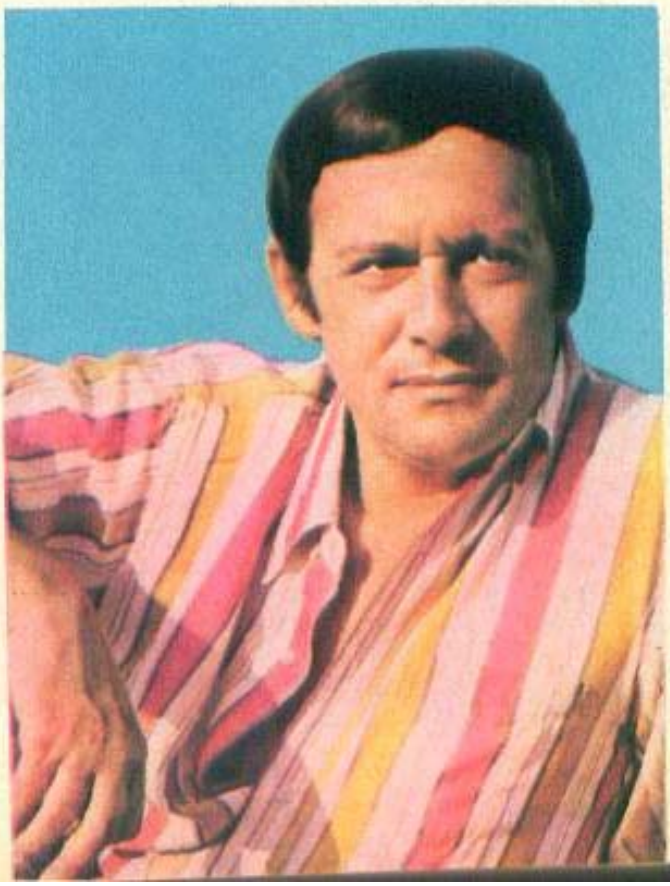

MOMENT TEATRAL INTERNAȚIONAL

Se părea că destinul teatrului este tragic, privit dintr-un anume unghi și în comparație cu artele mezine, filmul, televiziunea. Teatrul ar fi condamnat la nemișcare — se spunea — luîndu-se cuvîntul în sensul cel mai propriu cu putință. Teatrul nu poate trăi decît pe solul din care își trage seva, precum Anteu. Nu-l smulgeți de aici: sucombă. Rădăcinile sale îi sînt cuvintele, dar tot cuvintele sînt acelea care îl fac, într-un fel, incomunicabil. Cuvintele limbii materne se ridică precum niște perdele groase de ceață ce separă teatrul unei țări de publicul altei țări. Teatrul nu poate călători în lume fără a-și altera fizionomia. Filmul încalecă pe roțile rotunde ale cutiilor metalice și se mută de la un capăt la altul al lumii, fără probleme, traducîndu-și vocea prin dialogurile scrise cu cerneală albă pe tivul peliculei. Întorci butonul micului ecran și-l auzi pe Tom Jones, și nu suferi dacă nu înțelegi toate subtilitățile limbii lui Shakespeare, folosită fără pretenții în nostalgicul «Green grass». Spectacolul de teatru, cel plimbat odinioară în circa pitorestilor cărute cu paiațe, nu poate fi înțeles de la un meridian la altul fără osteneală, fără cască; publicul de azi, public suprasolicitat, obosit, dornic de deconectante spirituale, nu este dispus întotdeauna să facă eforturi... Teatrul să trăiască la el acasă, pentru spectatorii pe care și i-a cucerit, i-a format și i-a păstrat, teatrului — artă venerabilă, statornică și statică — nu-i șade bine cu drumul. Lăsați călătoriile pe seama artelor tinere, sprințare și cu mersul ușor...

Ne-am învățat însă de mult — de pe vremea cînd se striga că filmul va ucide teatrul și, mai recent, cînd se anunța, dramatic, că micul ecran va înghiți, la rîndu-i, filmul — să nu mai credem în profețiile negre. Artele nu mor, nu se asasinează unele pe altele, există pentru toate cîte un loc sub soare și cîte un public pasionat, există pentru toate posibilitățile comunicării. Cine mai crede că teatrul e greu de urnit peste granițe cu tot calabalîcul său scenic, plus dificultățile limbii materne, să privească o clipă programul de turnee din ultimii ani al teatrului românesc. Și, mai ales, din ultimul an. Teatrul e zona artistică în care putem ține fruntea sus, sub soare, și cu care ne putem făli fără false modestii. Teatrul românesc e considerat la ora actuală — în ce privește forțele sale actoricești și regizorale — printre cele mai valoroase ale lumii. Rar teatru unde să se întîlnească — spun specialiștii străini — atîta har artistic pe centimetru pătrat de scenă. Sesiunea bucureșteană din această primăvară a Institutului internațional de teatru (I.T.I.) a reconfirmat acest lucru. Dar, mai ales, cum spuneam, turneele pe care teatrul românesc le-a întreprins în acest an. Invitațiile au curs din toate părțile, festivaluri prestigioase au ținut la participarea spectacolelor românești, mari scene și-au programat cîte o microstagiune românească: Teatrul «Lucia Sturdza-Bulandra» și-a prezentat «D-ale carnavalului» la Paris, pe scena Teatrului Națiunilor, și «Moartea lui Danton» la Florența; în cadrul celebrei «Rassegne» teatrale, Teatrul de Comedie a jucat «Ucigaș fără simbrie» și «Șeful sectorului suflete» la Helsinki, iar Teatrul Mic — o serie de spectacole la Moscova și Leningrad, Teatrul «Ion Creangă» a colindat cu «Păcală» al său Iugoslavia și Bulgaria, teatrele de revistă «C. Tănase» și «I. Vasilescu» au dat spectacole în U.R.S.S. și Israel...

Și de peste tot teatrele noastre s-au întors purtînd după ele ecoul aplauzelor și trena cronicilor elogioase. Pentru convingerea dv., urmăriți paginile ce urmează. Dăm aici cuvîntul presei străine. Desigur că, prin însăși modalitatea citării — care te obligă la comprimare, la selectare — imaginea pe care o putem oferi asupra reacției publicului străin este incompletă. Desigur că au mai existat și unele rezerve, unele puncte de vedere diferite de cele ale montărilor noastre; dar chiar și în aceste cazuri valoarea potențialului scenic românesc a fost unanim și entuziast recunoscută. Ceea ce se simte limpede din fiecare comentariu reprodus de noi.

(Continuare în pag. 60)

Sanda FAUR

tom jones

Continuă să rămînă regele neîncoronat al muzicii ușoare. Lunga stagiune de concerte de la Las Vegas, unde a cîntat «ca un nebun», după părerea criticilor, i-a consolidat prestigiul de care se bucură în S.U.A. și l-a determinat pe Elvis Presley să-i spună, încă o dată, «tot tu ești cel mai mare». Reîntors în patrie, a realizat două seriale muzicale pentru televiziune și a sărbătorit, așa cum se cuvine, cifra record de 15 milioane de discuri vîndute. Bucureșii că-l vor găsi acasă, 40 de ziariști de pe continent au traversat Canalul Mînecii să stea de vorbă cu «tigrul din Țara Galilor». Spre marea lor dezamăgire, managerul lui Jones, compozitorul Gordon Mills, a anunțat că timp de trei ani de acum încolo, cîntărețul nu are nici un minut liber pentru interviuri și fotografii «în exclusivitate». Presa comentează că a pune în mișcare o armată de gazetari pentru o scurtă conferință de presă este o performanță pe care numai Sophia Loren a atins-o, dar după 15 ani de carieră. Muzica ușoară are însă alte unități de măsură. Între un spectacol, o repetiție și o imprimare, Tom Jones a fost și eroul unui proces (au și vedetele necazuri) intentat de foștii lui manageri, Raymond Glastonbury și Raymond Godfrey. Respectivii i-au reproșat nerespectarea unui contract potrivit căruia cîntărețul ar trebui să le plătească sus-numiților domni un procent de 5% din toate cîștigurile sale, pe toată durata carierei. Ca să pună capăt mai repede litigiilor, tribunalul a recurs la o soluție de compromis: Tom Jones să achite pretențioșilor suma de 780 de lire sterline și cu asta basta.

FLACĂRA COLECȚIE '70

A ținut să convingă lumea că poate fi și actriță în adevăratul înțeles al cuvîntului, nu numai o prezență explozivă ce poartă vizibil marca secretelor laboratoarelor hollywoodiene, unde a fost fabricată. Se zice că a izbutit. În orice caz, 1969 a fost pentru ea rodnic. În fruntea recentei sale filmografii se situează westernul lui Tom Gries 100 de puști, **film violent, inspirat din istoria luptelor dintre mexicani și indieni la începutul secolului. Urmează o comedie turnată la Londra,** Vrăjitorul Christian **cu Peter Sellers și Ringo Starr, două filme la Hollywood —** Tilda, **povestea unei femei căreia i s-a răpit copilul (produs de soțul său, Patrick Curtis) și un «polițist cu haz» —** Să nu ne ucidem numai între noi. **Cum se spune că Raquel Welch «murea de dorința de a juca într-un Shakespeare», și-a văzut înfăptuit și acest vis; în noua versiune filmică a lui** Julius Cesar **— cu Charlton Heston — a fost chemată să o joace pe Portia. Dar știm că visurile vedetelor — ca și ale noastre, de altfel — nu se sfîrșesc niciodată, drept care actrița socoate că cel mai mare noroc pe care i l-ar putea oferi viața ar fi să turneze un film cu Vadim, vrăjitorul plăsmuitor de mituri și de actrițe. Nu s-ar putea spune că Raquel nu se pricepe să se orienteze!**

raquel welch

TEATRUL DE COMEDIE LA HELSINKI

«Teatrul de Comedie, care are una din cele mai bune trupe româneşti, nu-i un teatru de vedete ci un teatru-vedetă. Perfecta, excepţionala interpretare actoricească a suplinit pe de-a-ntregul necunoaşterea limbii».

(Nya Pressen)

«Cu Şeful sectorului suflete de Al. Mirodan ne aflăm în faţa unui text plin de resurse poetice, clar, luminos, interpretat de Radu Beligan, acest mare actor european, cu o degajare pe care numai un suveran al scenei o poate avea. Cît priveşte pe Vasilica Tastaman, ea a reuşit lucrul atît de rar de a fi tot timpul alt fel *prezentă în scenă, dar* mereu *atrăgătoare».*

(Hufvudstadsbladet)

„UN BÉRANGER UNIC"

«Beligan ne sugerează — în rolul lui Béranger din «Ucigaş fără simbrie» — sentimentul real al desăvîrşirii. Şi cu toate acestea spectacolul nu este expresia solitară a unei vedete ci rezultatul evident al unei munci de ansamblu. Lucian Giurchescu şi Dan Nemţeanu au colaborat hotărîtor la reuşita unei reprezentaţii în care totul e simplificat pînă la esenţă, fără a fi niciodată uscat. Rareori se vede la noi în regie şi scenografie o linie atît de precisă, de netă, de superioară».

(Uusi Suomi)

Mircea Şeptilici şi Radu Beligan ▶

Vasilica Tastaman şi Radu Beligan.

MOMENT TEATRAL INTERNATIONAL

„TEATRUL BUCUREȘTEAN VORBEȘTE CU MÎINILE"

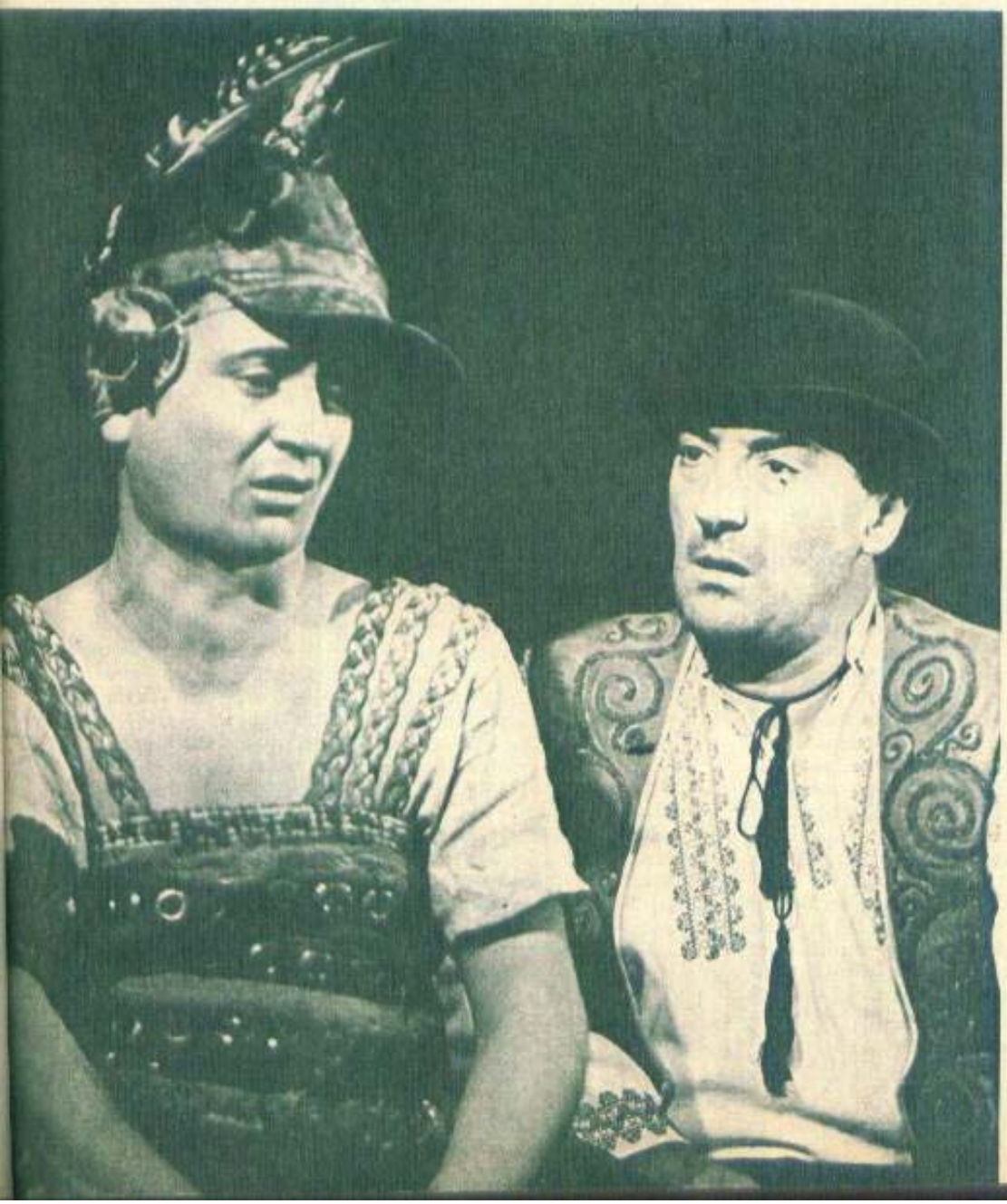

«Teatrul «Bulandra» din București oferă un vîrtej, primul spectacol de înalt nivel comic prezentat în această stagiune la Teatrul Națiunilor, jucat cu o vervă uimitoare, într-un tot latină și meridională: D-ale carnavalului *de Caragiale».*

(France Soir)

«Lucian Pintilie a imprimat punerii sale în scenă o mișcare îndrăcită... Ideea acestui «carnaval» pe care îl constituie atît de des existența omenească este foarte bine redată, mai cu seamă scenele de bal mascat, care au multă culoare și sînt — în acest sens — o reușită perfectă. Trebuie spus, de asemenea, că toți actorii Teatrului «Bulandra» participă la această «recreație» cu un antren care merge pînă la exuberanță. Sînt excelenți cu toții dar, dintre ei, în afară de Rodica Tapalagă și Ștefan Bănică, se detașează în mod clar Toma Caragiu, care întruchipează un Pampon truculent, elefantesc, de un caraghioslîc enorm și savuros».

(L'Aurore)

În fotografie: Dumitru Furdui și Toma Caragiu.

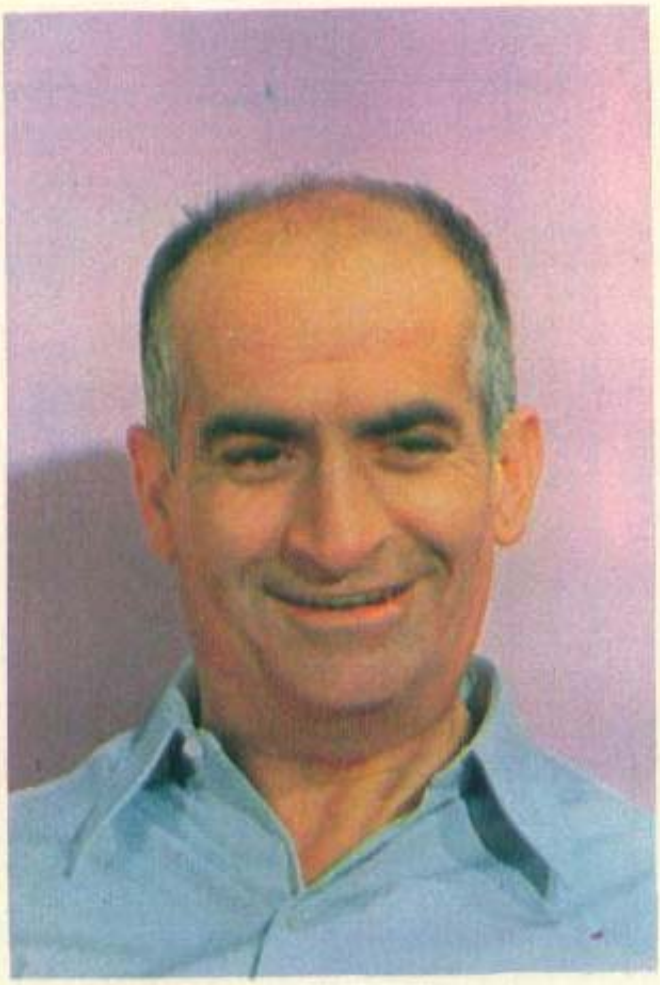

louis de funès

Cu chipul său de diavol îmbătrînit în farse şi în strîmbături, De Funès rămîne — potrivit unei anchete realizate de René Quinson la începutul lui 1969 — «campionul vedetelor franceze», «cea mai sigură garanţie a încasărilor». Edouard Molinaro a ştiut ce face atunci cînd i-a propus să fie cap de familie, blestemat să se lupte cu tinereţea unui străbunic, conservat prin îngheţare la începutul secolului şi trezit în 1969, aşa cum prevede scenariul comediei Hibernatus. **Filmul va fi un prilej de sărbătoare în familia De Funès, căci el marchează şi debutul cinematografic al lui Olivier de Funès.**

Întrucît cea de-a treia serie a Jandarmului din Saint Tropez **a bătut recordul (148 378 de spectatori în două săptămîni de exclusivitate la Paris), regizorul Jean Girault a filmat şi o a patra aventură a cunoscutului erou:** Jandarmul se retrage **(oare?). După care solicitatul comic a îmbrăcat hainele** Avarului **lui Molière, într-o foarte fidelă versiune cinematografică.**

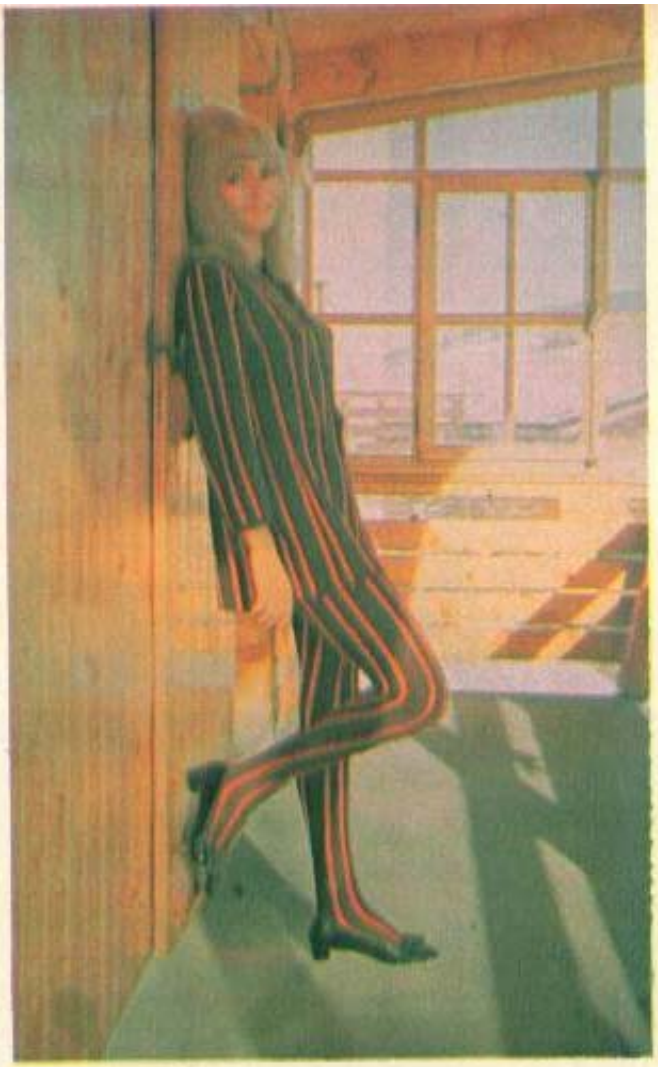

michèle mercier

Frumoasa Angelica ştie să fie «neîmblînzită» şi în viaţă. Hotărîtă să nu mai facă nici o concesie unui cinematograf ce trăieşte doar de pe urma speculaţiilor comerciale — cum au fost ultimele serii ale Angelicăi **— Michèle Mercier a refuzat să turneze a 6-a continuare a filmului lui Borderie: «Mi se pare grav — spune ea — să cheltuieşti 125 de milioane cu construirea unor galere şi să nu te gîndeşti să realizezi scene autentice, mai trăite şi mai pasionante între indivizii de pe aceste galere. Grandoarea vapoarelor şi a sentimentelor nu se bucură de aceeaşi unitate de măsură». Spiritul critic al actriţei a funcţionat din plin şi în faţa unuia dintre filmele terminate în 1969, westernul lui Hossein,** O sfoară, un colt, **în care-şi pusese mare nădejde. Personajul pe care i-l oferise partenerul din Angelica se anunţa a fi primul ei rol tragic. Rezultatul a fost însă altul: «Robert Hossein nu şi-a îndeplinit propriile sale angajamente; mai mult decît atît, m-a trădat ca prieten, ceea ce este mai dureros. În film nu a triumfat decît vanitatea sa personală, eu nu fac altceva decît figuraţie, n-am decît vreo 12 minute de prezenţă efectivă».**

Severa Michèle nu a acceptat în ultima vreme decît două proiecte: comedia lui Michel Audiard O văduvă în aur şi Neliniştiţi **al lui Jean-Luc Godard. Însuşi faptul că Godard s-a gîndit la ea este un semn al unei neîndoioase ascensiuni.**

elizabeth taylor

A avut un an dur. Obligată de boală să se odihnească vreme îndelungată, actrița a declarat ziarului «Evening News» că intenționează chiar să se retragă. Dar cine știe...

Filmografia vedetei a sporit totuși în 1969 cu un rol de seamă, cel din creația lui George Stevens Singurul joc din oraș, **narrarea unei «scurte întîlniri» dintre un bărbat mai tînăr și o femeie cu cîțiva ani mai mare, amîndoi neîncrezători în «marea aventură» dar și incapabili să se prindă în «singurul joc» posibil: căsătoria. Partenerul Elizabethei Taylor este Warren Beatty, faimosul interpret din «Bonnie și Clyde». Menționăm că regizorul George Stevens este cel care a lansat-o cu adevărat pe Liz în filmul** Un loc sub soare **(1950). Și ca să dăm Cezarului ce-i al Cezarului, să mai notăm că nici unuia dintre observatorii prezenți la filmări nu i-a scăpat amănuntul că «orice platou unde turnează Elizabeth Taylor seamănă cu o curte a Renașterii». Miturile trebuie întreținute cu orice preț!**

marcello mastroianni

Ani întregi Mastroianni și-a creat o legendă pe seama căreia se distra singur, cu atît mai mult cu cît cei din jur credeau în ea; ani întregi «mărturisea» rizînd în sinea lui: «Sînt prea leneș ca să citesc, sînt prea leneș ca să învăț limbi străine, sînt mult prea leneș ca să turnez în altă parte decît în Italia, căci asta ar însemna să mă deplasez; aș vrea să fac un Oblomov, dar sînt prea leneș ca să mă duc cu toată echipa în Uniunea Sovietică» etc., etc.

În 1969 actorul s-a plictisit să-și tot întrețină legenda. A plecat fără nici o ezitare în Anglia, la chemarea regizorului John Boorman, pentru a juca într-o comedie fantezistă: Leo cel de la urmă . **Reporterii l-au găsit pe platouri descurcîndu-se cît se poate de bine în limba lui Shakespeare. După care a plecat în Uniunea Sovietică împreună cu Vittorio de Sica și Sophia Loren, pentru a realiza** Floarea soarelui , **film care-i cere să-și împartă sentimentele între vechea lui parteneră, Sophia, și Ludmila Savelieva. Iar în timpul cît a stat «pe acasă», a terminat încă o comedie cu iz suprarealist, a lui Marco Ferreri** Depresiune nervoasă. **Parteneră — Catherine Spaak.**

«Repertoriul turneului ne vorbește de la sine despre cîmpul larg de căutări al Teatrului Mic, cel mai tînăr dintre teatrele bucureștene. Tinerețea obligă la căutări, și trupa românească ne-a convins că este credincioasă acestei minunate obligații. În însăși varietatea căutărilor, în diversitatea materialului dramaturgic și a mijloacelor scenice de întruchipare, spectatorul simte de îndată unitatea sa lăuntrică, precisă, poetică».

(Sovetskaia Kultura)

«În fața noastră se află oameni vii, cu soarta lor precisă, dramatică, cu chipul lor original. Acest lucru se referă și la Ruscanu (Ionescu-Gion), atît de fanatic, de neclintit pe pozițiile sale și în același timp atît de vulnerabil, cît și la Praida, a cărui convingere liniștită, lăuntrică, este redată atît de pregnant de Constantin Codrescu... O apariție scurtă dar plină de forță: Leopoldina Bălănuță în Maria Sinești».

(Sovetskaia Kultura *despre «Jocul ielelor» de Camil Petrescu)*

Leopoldina Bălănuță și Ionescu-Gion.

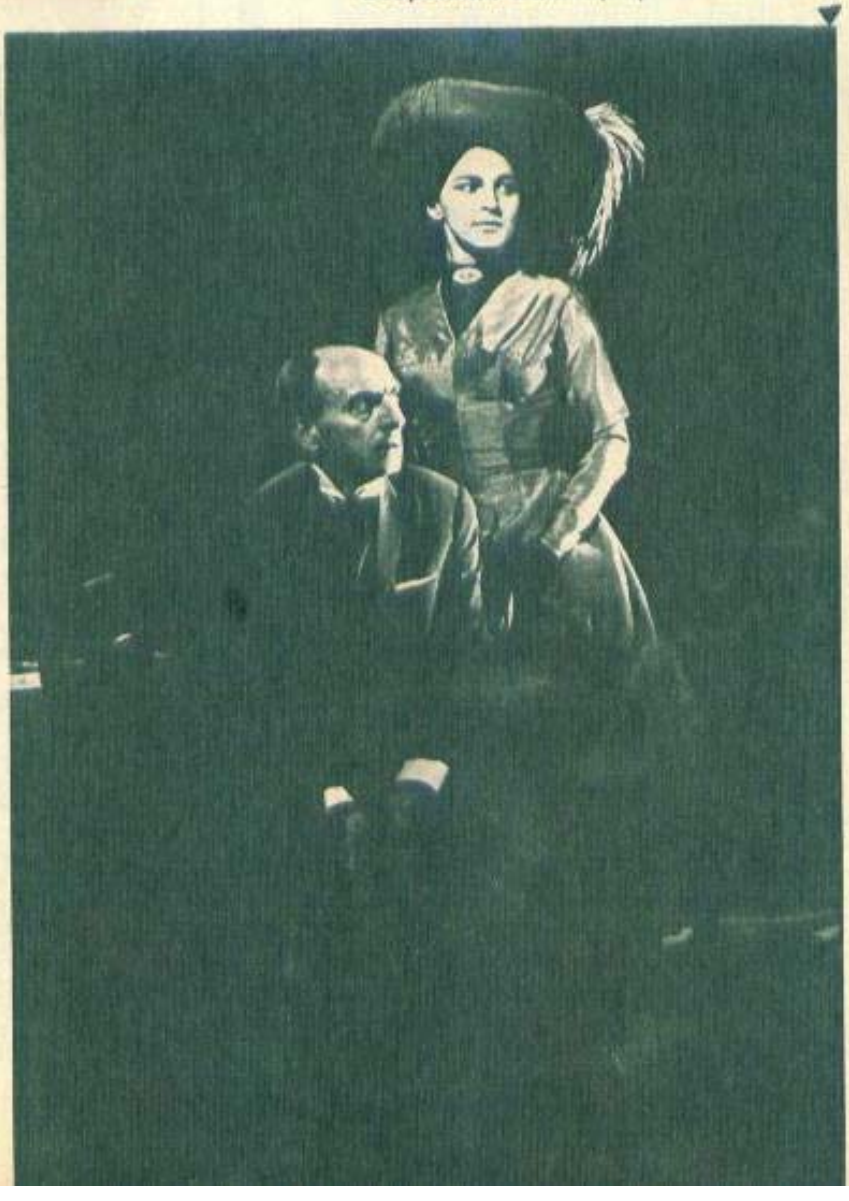

«Limbajul convențional utilizat în Baltagul *este bazat pe simbolurile ritualurilor populare românești și este îmbibat cu o mare veridicitate psihologică. Măiestria jocului artistei Olga Tudorache este atît de desăvîrșită, ea se confundă cu atîta uitare de sine în viața sufletească a eroinei, încît uneori ni se părea că pur și simplu nu o interesa reacția sălii».*

(Pravda)

În fotografie: Olga Tudorache și Ion Cosma.

MOMENT TEATRAL INTERNATIONAL

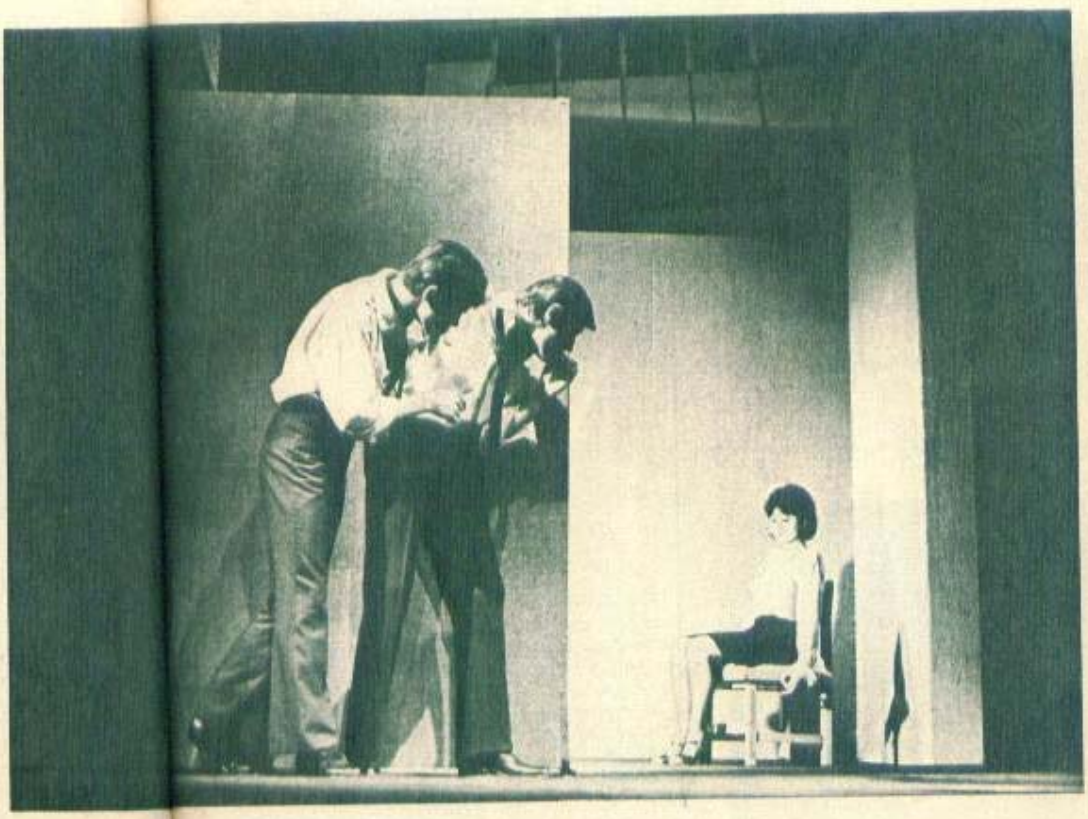

TEATRUL MIC LA MOSCOVA ȘI LENINGRAD

«Ca o îmbinare — de astă dată — a unor amănunte din viața cotidiană cu dezvăluirea unor încordate ciocniri spirituale ne-a apărut fragmentul din piesa Simple coincidențe, *pusă în scenă de Ion Cojar. Aici s-a dezvăluit și tendința teatrului spre un umor rafinat și totodată plin de bunătate. Aici, umorul subliniază dramatismul destinului uman al singuraticului și irascibilului profesor de latină Coman».*

(Sovetskaia Kultura)

În planul doi al fotografiei: Carmen Galin.

«Drama lui Harold Pinter, Îngrijitorul, *este evident inclusă de Teatrul Mic în repertoriul său pentru sensurile sale adînci, din care răzbat ecourile luptei de smulgere a omului din păienjenișul intereselor meschine. Har, inteligență și tact artistic au manifestat, pe tot parcursul spectacolului, actorii Vasile Nițulescu, Dan Nuțu și Nicolaie Pomoje. Să notăm de asemeni că* Îngrijitorul *a prilejuit debutul la Teatrul Mic al tînărului regizor, în vîrstă de 23 de ani, Ivan Helmer».*

(Pravda)

În fotografie: Nicolaie Pomoje și Vasile Nițulescu.

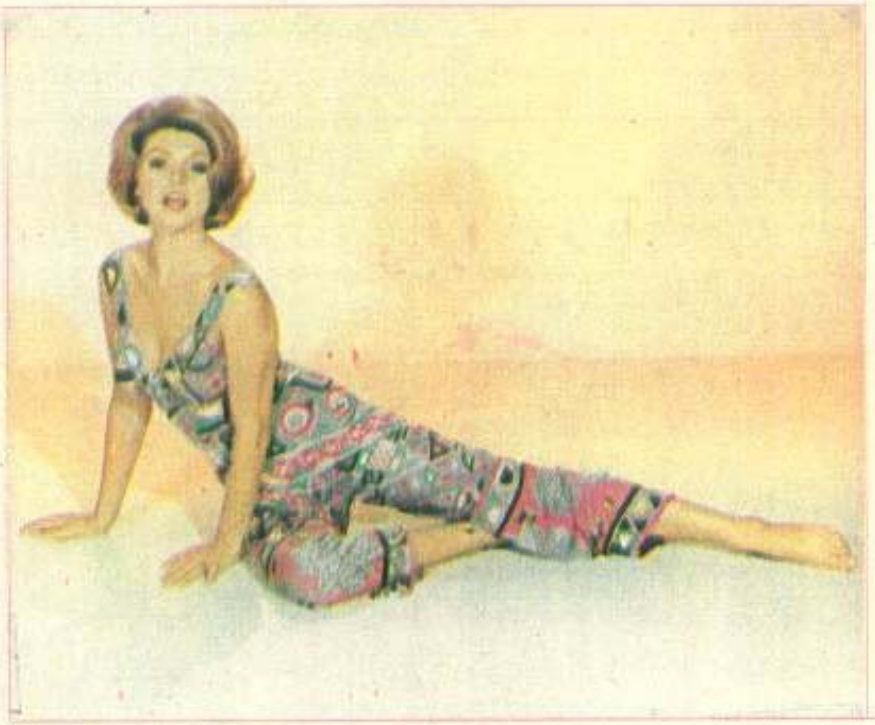

FLACĂRA COLECȚIE '70

Stăpînă pe ceea ce numește ea «alchimia actoricească», această mică «floare rară» — actrița care, vă amintim, a turnat în studiourile noastre în 1968 în «Lupta pentru Roma» — și-a ales pentru 1969 filme menite să-i consolideze renumele.

Primul dintre acestea este Absolutul natural (El și ea — **în versiunea engleză) de Mario Bolognini. «Am ținut să joc în acest film — spune Koscina — pentru că totdeauna am visat să lucrez cu Bolognini și apoi, după atîtea pelicule ratate, cred că sosise momentul să am un rol de protagonistă într-un film important». Partenerul său este Laurence Harvey (pe care în film îl duce la pierzanie), de altfel și producătorul** Absolutului natural. **După ce a colaborat cu Dino Risi la realizarea comediei** Văd un nud **(satiră a filmelor sexy), după o strălucitoare trecere pe la Cannes, actrița s-a stabilit pentru cîteva luni în S.U.A., pe platourile filmului** Copiii și jocurile lor, **realizat de Phil Karlson, cu Rock Hudson ca vedetă masculină.**

sylva koscina

dany carrel

Deviza de căpătîi a actriței este «Să știi să-ți conduci cum trebuie corabia». Dany Carrel știe. Posedă mai ales arta de a nu se speria. A trecut peste ceea ce numește ea «hopurile carierei» cu capul sus și iat-o în 1969 deținînd trei roluri principale, ceea ce nu este de loc puțin: ziaristă și femeie ambițioasă, ascunzîndu-și cu orgoliu oboseala unei frenetice căutări a sensului vieții în Delphine **(regia — Eric le Hung, cu Maurice Ronet); fetișcană zvăpăiată ce face prăpăd în jur și dă peste cap viața unui nobil ruinat în** Clérambard **(regia — Yves Robert, după savuroasa piesă a lui Marcel Aymé, partener — Philippe Noiret); îndrăgostită nefericită în** Grădina neagră **(regia — Jacques Treboula, după romanul Christinei Arnauty). Acest din urmă film poartă semnătura producătoarei... Dany Carrel: «Vreau să dovedesc că pot să fac și asta». A dovedit, după cum a demonstrat, că are și daruri de cîntăreață (două emisiuni de varietăți TV, un prim disc, editat în acest an, lansarea a două melodii de succes:** Fără costum, fără îmbrăcăminte **și** Delphine).

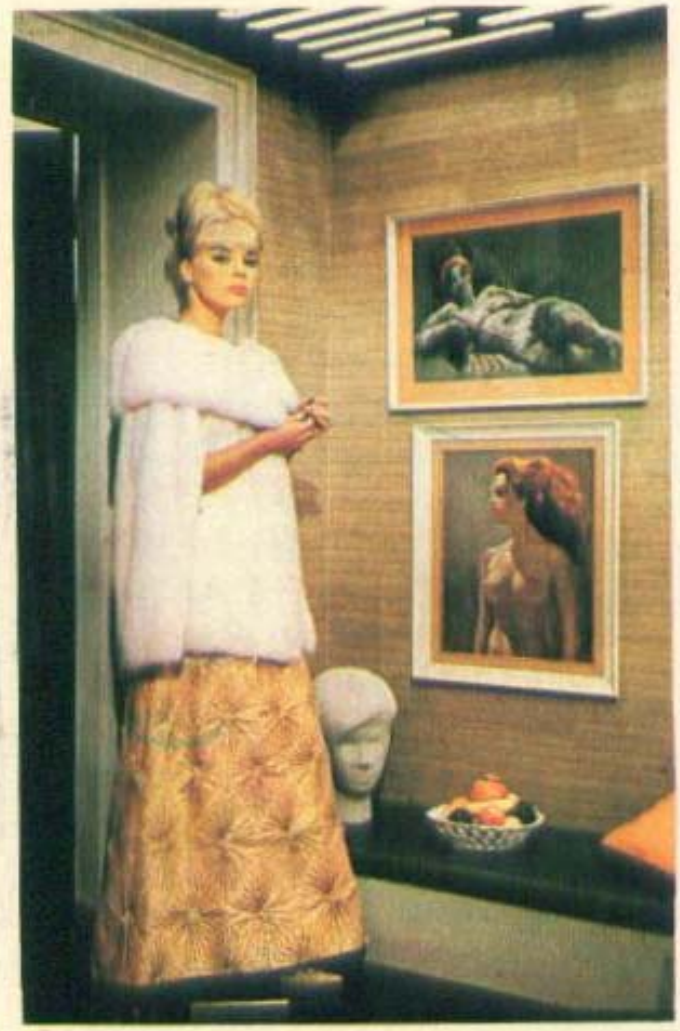

elke sommer

Există toate motivele să credem că drăgălașa actriță germană se va specializa în roluri de aprigă aventurieră. După filmul cu titlul semnificativ Mai periculoase decît bărbații **(regia — Ralph Thomas) în care, împreună cu Sylva Koscina, duce de nas cîțiva așii detectivismului, Elke Sommer a fost partenera lui Dean Martin în cea de-a IV-a serie a filmelor ce-l au ca erou pe Matt Helm, rival cinematografic al lui James Bond; în continuare a trecut de partea** Eroilor **din filmul realizat de Jean Negulesco în Iran. Ca să-și răscumpere păcatele de pe ecran, actrița a deschis o expoziție de tablouri cu «subiecte religioase» la «California Museum of Science and Industry».**

Filmul Profesioniștii **ne-a descoperit un mare actor în persoana lui Lee Marvin. I-am admirat atunci inteligența, sîngele rece, autoironia și ușoara tristețe ce-l însoțesc în permanență pe acest as al westernurilor (a primit de altfel și un Oscar pentru creația sa din** Cat balou). **Și în 1969 Marvin și-a înscris numele pe generic la două westernuri: «Unul — spune el — mai mult musical amestecat cu aerul vestului (este vorba de** Pictează-ți vagonul, **în care actorul apare și în ipostaza de cîntăreț), al doilea — un western polemic:** Monty Walsh, **de Boel Fraker».**

Colaborator apropiat al televiziunii, Lee Marvin a realizat în acest an două seriale: Incoruptibilii **și** Mr. Squad.

lee marvin

MOMENT TEATRAL INTERNATIONAL

TEATRUL MIC LA FESTIVALUL DE TEATRU EXPERIMENTAL ŞI DE CAMERĂ DE LA SARAJEVO (IUGOSLAVIA)

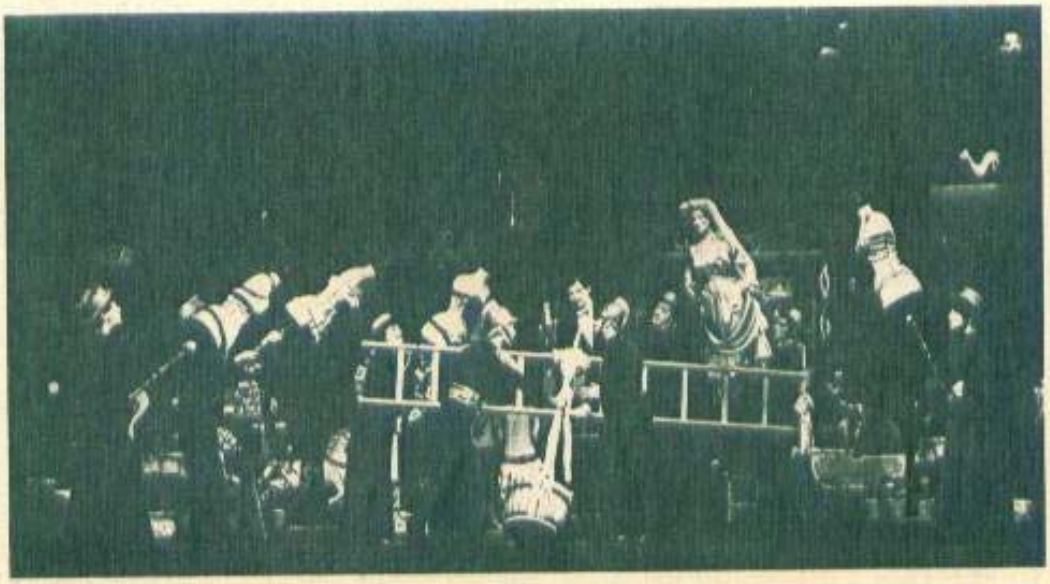

«Spectatorii au putut urmări, în ciuda nemiloasei bariere a limbii, fragmente caracteristice din schiţele lui Caragiale, înmănuncheate într-o unitate impresionantă, a cărei acurateţe stilistică este aproape desăvîrşită. Jocul obiectelor a completat jocul personajelor lui Caragiale, şi astfel funcţia unora şi altora — obiecte şi personaje — s-a întregit cu ideile pe care le conţine fiecare scenă... Regizorul V. Moisescu a oferit un excepţional exemplu de virtuozitate stilistică, montînd şi Cîntăreaţa cheală *a lui Eugen Ionescu»...*

(Oslobodjenje)

În fotografia de sus: scenă din «Cinci schiţe» de Caragiale.

LA FESTIVALUL MONDIAL AL TEATRULUI DE LA NANCY (FRANŢA): „TRIUMFUL ACTORILOR DIN BUCUREŞTI"

«Românii Teatrului «Nottara» din Bucureşti au sosit cu un mare autor: Ghelderode. Cu o operă care este, fără îndoială, cea mai bună a lui: Escurial. *Cu, mai ales, actori, un decorator, un regizor, care nu mai au nimic de învăţat din subtilităţile artei dramatice. Doar două personaje în scenă. Şi pe o scenă imensă, cu o mare deschidere, voit mărită, unde cîteva rare accesorii şi şuturi de lumină anunţau Spania lui El Greco, a Inchiziţiei, Spania barocă, orgolioasă, sălbatică... Am avut, cu «Bread and Puppet» din New York, primul mare moment al acestui festival. Iată-l pe al doilea. Românii Teatrului «Nottara» din Bucureşti vor putea vorbi în ţara lor, cînd se vor întoarce, de un triumf. Iar noi trebuie acum să le mulţumim».*

(Lorraine)

◀ În fotografie: Ştefan Iordache.

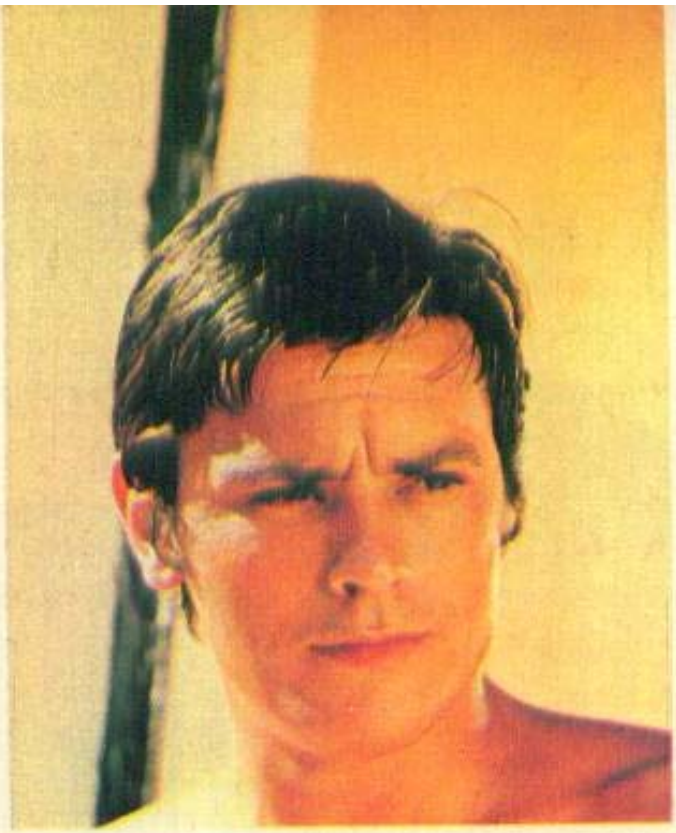

alain delon

Se vede treaba că vedetele, ca și muritorii de rînd, încearcă să-și uite uneori necazurile muncind pe rupte. Ceea ce este spre cinstea lor. După cunoscutul scandal («afacerea Marcovici») al cărui protagonist a fost și asupra căruia n-are rost să revenim, Alain Delon — despre care ne-ar plăcea să credem că a dobîndit un plus de înțelepciune — nu a stat o clipă. Spațiul de față abia ne ajunge să-i consemnăm titlurile filmelor din acest an. Creația despre care s-a vorbit cel mai mult a fost cea din Jeff, realizat de Jean Herman, cu participarea prestigiosului scriitor Jean Cau (dialoguri). Acțiunea, plasată în mediul unor gangsteri, se constituie totuși ca un straniu elogiu adus prieteniei, încrederii în oameni. Scenariul l-a cucerit într-atît pe Delon, încît s-a hotărît să finanțeze el însuși filmul. Jean Herman îl consideră un «producător excepțional». Notăm celelalte filme: Clanul sicilienilor **de Henri Verneuill (cu Jean Gabin și Lino Ventura),** Armata umbrelor **de Jean-Pierre Melville, autorul «Samuraiului»,** Cercul roșu **al aceluiași Melville (cu Brel și Lino Ventura),** Prin singele vărsat **de Michel Audiard (cu Jean-Louis Trintignant și Georges Gêret),** Carbone și spirito **de Jacques Deray (cu Jean Paul Belmondo). Ideea acestui film — prietenia dintre doi tineri care cîștigă treptat simțul responsabilității — aparține lui Delon. Anul 1969 marchează pentru Delon și apariția primului său disc, cu melodii de Michel Legrand. În rest — nu ne rămîne să amintim decît un mic amănunt de cronică mondenă — singurul de altfel pescuit de rubricile de senzație ale presei — prietenia sa cu actrița Mireille Darc, partenera din «Jeff».**

FLACĂRA COLECȚIE '70

După o absență de trei ani, Rommy Schneider s-a reîntîlnit cu filmul în 1968, cînd Jacques Deray și Alain Delon au solicitat-o să joace în Piscina. **Rolul avea să deschidă o nouă etapă în cariera actriței austriece, căreia regizorii nu se îndurau să-i destrame aureola de interpretă a fetelor candide, destinate veșnicelor visări. Eroina** Piscinei **este opusul acestora: femeia orgolios conștientă de forța ei de seducție, mobil al unor viitoare drame. Drept care, în 1969, Rommy Schneider a urmat cu consecvență această linie: în** Taci!... e o crimă **(turnat la Londra) își omoară soțul, în** Masacrul **lui François Reichenbach asistă la uciderea soțului iar în** Otley **(regia — Dick Clement) îi dă lecții de spionaj lui Tom Courtenay. «Trebuia să-mi schimb genul — declară Rommy Schneider. Chiar dacă noile mele eroine par detestabile, ele îmi dau prilejul să dovedesc că sînt o actriță adevărată».**

rommy schneider

„MOARTEA LUI DANTON“

spectacol al Teatrului „Bulandra“ la Florența

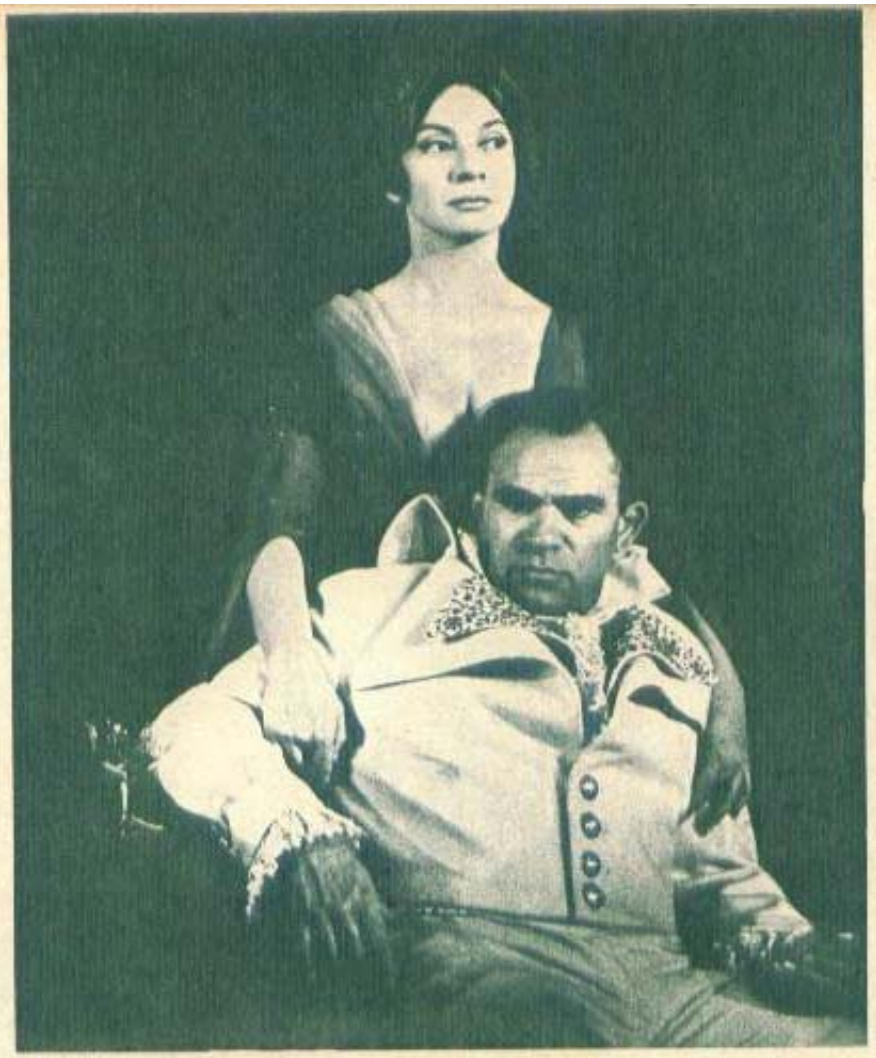

Ileana Predescu și Liviu Ciulei.

«Spectacolul românesc, care este fără îndoială cel mai important din punct de vedere organizatoric și tehnic dintre toate cele invitate la această a cincea Rassegna internazzionale a teatrelor stabile, are într-adevăr un aer al său, de colosal, dar fără grosimile și banalitatea legate în mod obișnuit de această definiție. Pe scenă se află, în unele momente, nu mai puțin de 60 de persoane, instalația scenografică este impunătoare și complicată și totuși spectacolul nu este nici apăsător, nici retoric..., ci doar obsedant prin perfecțiunea sa formală... Regizor cinematografic — în afară de director, scenograf și actor — Liviu Ciulei știe să mînuiască cu o avîntată măiestrie masele. Tablourile de ansamblu, studiate pînă în cele mai mici amănunte, au o capacitate de sugestie de neîngăduit. Ca interpret al lui Danton, Liviu Ciulei dispune de o autoritate și de o intensitate dramatică cu totul aparte, nuanțate, cum sînt, într-o aureolă de presimțire melancolică».

(Il Giorno)

«Dantonul românilor e un tribun obosit. Perfectă punere în scenă a dramei lui Büchner de către Teatrul «Bulandra» din București. Public mult și atent. Succes foarte cald».

(Unità)

La casa de bilete și la intrarea în sala teatrului din Florența, afluență de spectatori italieni, dornici să asiste la reprezentația românească cu «Moartea lui Danton».

MOMENT
TEATRAL
INTERNATIONAL

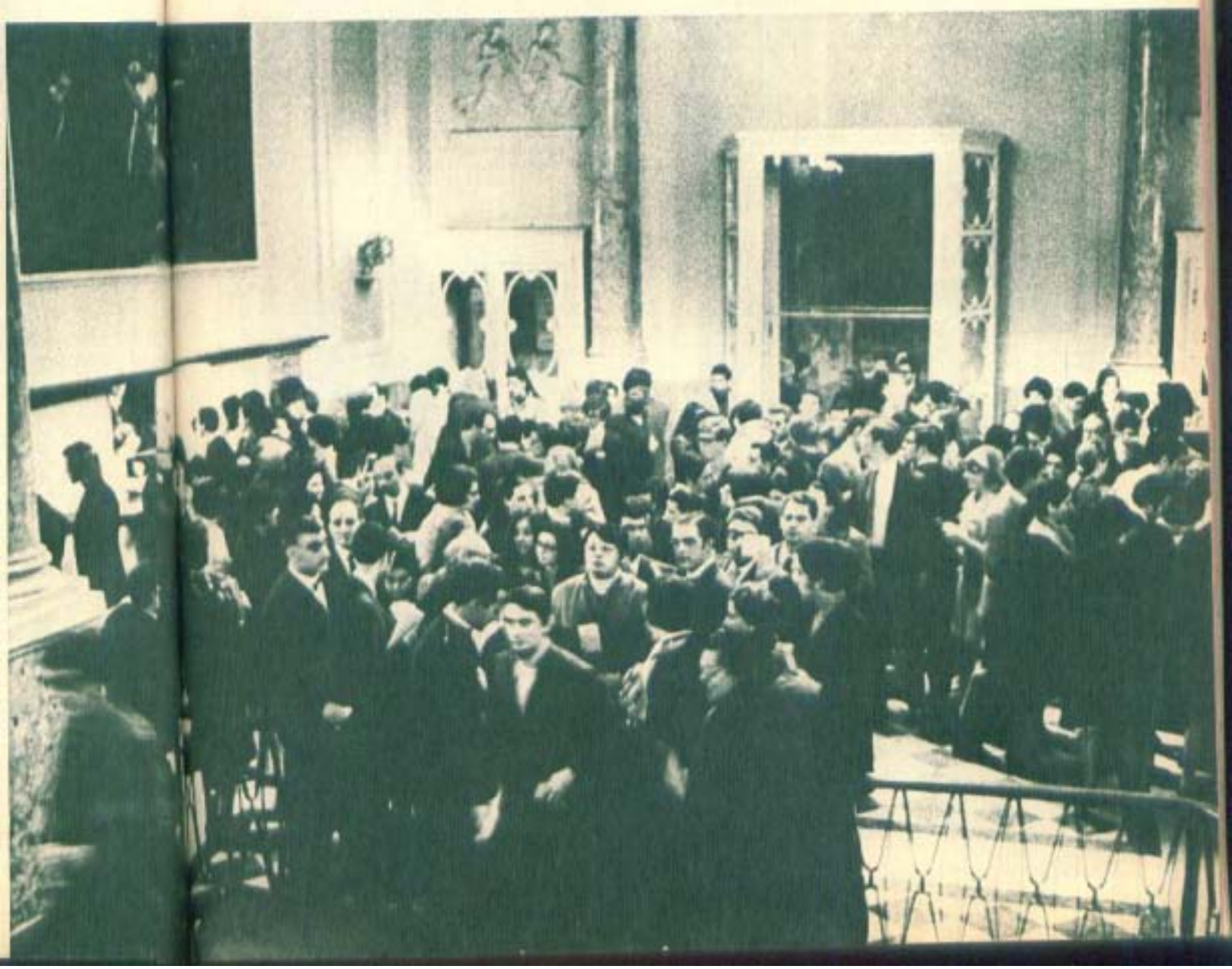

FLACĂRA COLECȚIE '70

Pentru noi, el rămîne unul din «Cei șapte magnifici». De atunci nu l-am mai văzut. Ar fi păcat însă ca, trecînd în revistă anul 1969 al cîtorva dintre cei mai îndrăgiți actori ai lumii, să nu ne oprim și asupra lui Mc Queen; facem asta nu numai de dragul ochilor săi albaștri ci și pentru că anul acesta actorul a avut cinstea de a fi apropiat de Humphrey Bogart, marele apărător al eroilor sortiți, fatal, eșecurilor. S-a spus că în Bullitt, **film polițist realizat de Steve Mc Queen sub conducerea regizorului Peter Yates și considerat «un capitol al odiseii străbătute de conștiința americană», se poate vedea, pentru prima dată, un actor care să amintească de Boogy, multă vreme numit «unicul». Filmul a prilejuit însă vedetei și o altă bucurie: o cursă frenetică de automobile, zice-se «cea mai frumoasă din cîte a avut ecranul pînă acum, comparabilă doar cu cursa de care din Ben Hur». Or, este binecunoscută pasiunea lui Mc Queen pentru tot ce este auto și moto. O dovadă în plus este și faptul că, în calitatea sa de proaspăt producător (este proprietarul firmei Solar), actorul a finanțat un documentar despre vestita întrecere** Les 24 heures du Mans, **la care a participat ca spectator înflăcărat.**

steve mc queen

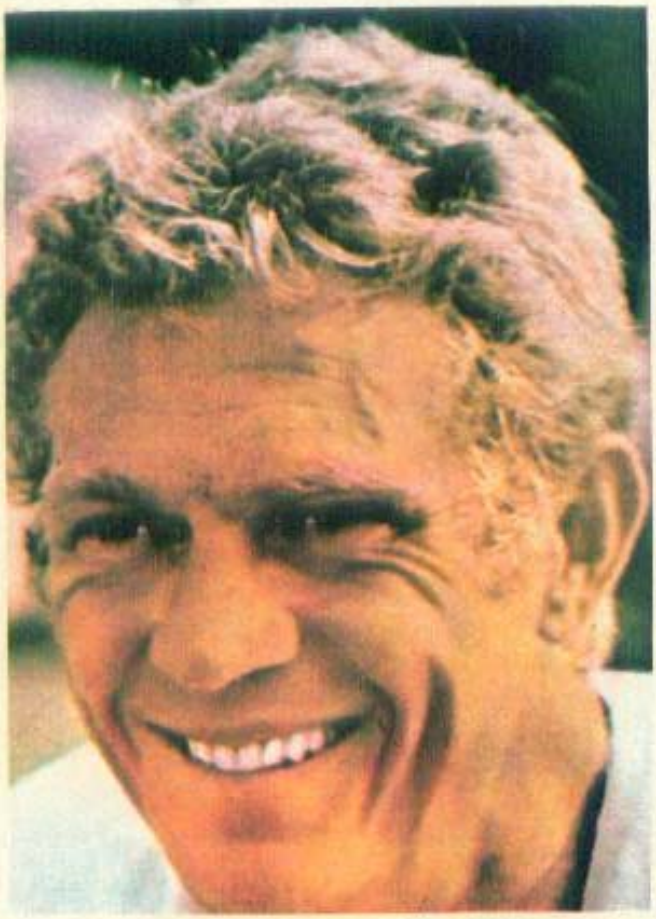

Frumosul cow-boy singuratic, despre care nu știm nimic, nici de unde vine, nici unde se duce, Clint Eastwood cel din Pentru un pumn de dolari **nu a mai apărut în 1969 în nici un western italian. Poate n-a făcut rău. Remarcat de Richard Burton, care vede în el un actor adevărat — și, ceea ce merită reținut, un partener demn — Eastwood și-a adus contribuția la realizarea filmului** Unde îndrăznesc vulturii **(cu Burton), pentru ca apoi să joace alături de Lee Marvin într-un western muzical sui-generis,** Pictează-ți vagonul.

Pasionat de filmele dure, ce-i solicită agilitatea fizică, Eastwood a avut prilejul să probeze talent și curaj de adevărat cascador (refuză orice dublare) în filmul lui Don Sigel Cei doi măgari ai sorei Sara **(cu Shirley Mc Laine). Din aceste cîteva notații sumare se desprinde limpede că actorul pășește cu încredere pe urmele acelei strălucite pleiade de actori americani neîntrecuți în filmele «de acțiune». Fapt dovedit și de cifrele contractelor sale care cu** Războinicii — **ultimul film — s-au ridicat la apreciabila sumă de 750 000 de dolari.**

clint eastwood

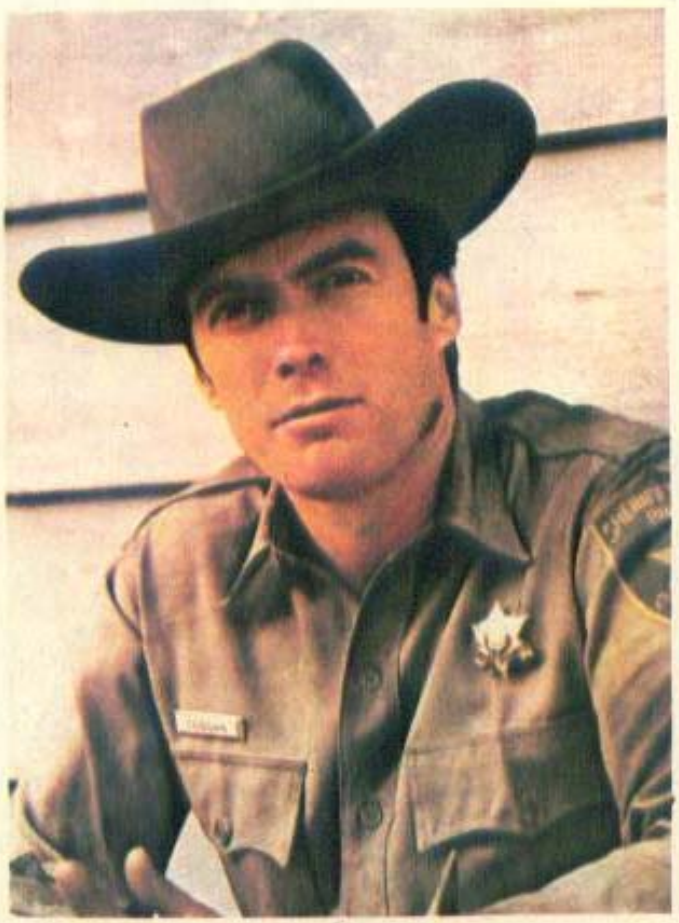

FLACĂRA COLECȚIE '70

sophia loren

Aducerea pe lume a lui Carlo Ponti jr. a ținut-o departe de platouri, aproape un an și jumătate. Spionată cu teleobiective, urmărită pas cu pas de către fotoreporteri, fericita mamă n-a avut nimic extravagant de oferit amatorilor de senzațional. «Ce-ar fi putut să facă — declara senin domnul Ponti — decît să citească, să croșeteze, adică ceea ce face orice femeie care așteaptă un copil. Sophia a terminat atunci toate cărțile pentru care n-a avut timp în ultimii ani și, pentru prima dată, și-a ținut un jurnal al ei». Cronica mondenă a consemnat cea dintîi reapariție a vedetei, «în societate», la balul mascat oferit de prințul de Monaco cu ocazia inaugurării unor noi saloane. Sophia Loren s-a travestit în «Principesă a mării», poate în amintirea Concursului de frumusețe cu același nume la care a participat cînd avea 16 ani. Agenda cinematografică a lui 1969 a avut și ea ce să noteze în dreptul numelui Sophiei: filmul Floarea soarelui, **coproducție italo-sovietică, ce reunește încercata echipă De Sica — Zavattini — Loren — Mastroianni. Rolul Giuliannei, femeia pe care războiul o desparte de soțul ei pentru a-l reîntîlni după mulți ani, în împrejurări triste, este construit pe măsura personalității marii actrițe, a forței sale dramatice ce i-au adus pe bună dreptate supranumele de «a doua Magnani».**

O mare și ciudată reîntîlnire pe agenda cinematografică 1969 a bunei noastre cunoștințe Richard Johnson: cea cu Sir John Gielgud, pe platourile filmului Julius Cesar, **ecranizare după Shakespeare de Stewart Burge. Johnson a debutat în teatru în 1951, sub oblăduirea lui** Gielgud. Rolul pe care-l deține acum în Iulius Cesar, **cel al lui Cassius, l-a jucat, cu 16 ani în urmă, același Gielgud, într-o altă adaptare pentru ecran. De dragul acestor coincidențe emoționante am notat de la coadă spre cap activitatea actorului englez; Richard Johnson nu și-a început anul 1969 în costumul lui Cassius, ci în cel al lui Hugh Drummond, detectivul care izbutește cu greu să-și înfrîngă dușmanii, mai precis multele și james-bondistele dușmance ce-i stau în față în filmul cu titlu semnificativ** Dumnezeu te mai iartă, ele — niciodată **(a doua serie a filmului lui Ralph Thomas** Mai periculoase decît bărbații).

richard johnson

MADRIGALUI.

Pe scenele lumii (invitat, în cursul a doar cîteva din săptămînile acestei primăveri, să participe la prestigioasele manifestări «Primăvara la Praga», Festivalul de muzică și teatru de la Bordeaux, «Wiener Festwochen»).

«Madrigalul, o veritabilă încîntare artistică. S-ar putea spune că asculți o orgă inventată de factori de geniu».

(Sud-Ouest)

Programat pentru două ore, spectacolul «Adam și Eva la revistă» a durat — la reprezentația de gală de la Eihal Hatarbut — aproape trei ore și jumătate, atît de multe au fost bisurile și atît de furtunoase aplauzele. Publicul a abuzat de-a dreptul de protagoniștii revistei, obligîndu-i să apară mereu la rampă cu cîte un supliment.

Dar vina nu e a publicului ci a artiștilor. Atît de bună a fost realizarea artistică încît publicul și-a pierdut controlul. După trei ore și jumătate, ar fi fost dispus să stea încă o dată pe atîta. Meritul aparține, repetăm, în primul rînd interpreților H. Nicolaide, Margareta Pîslaru, Aura Urziceanu, N. Nițescu. Ei au fost buni conducători de veselie, ajungînd pînă la electrizarea sălii.

(Facla-Tel Aviv)

În fotografie: Margareta Pîslaru și H. Nicolaide dînd autografe solicitanților

MOMENT TEATRAL INTERNATIONAL

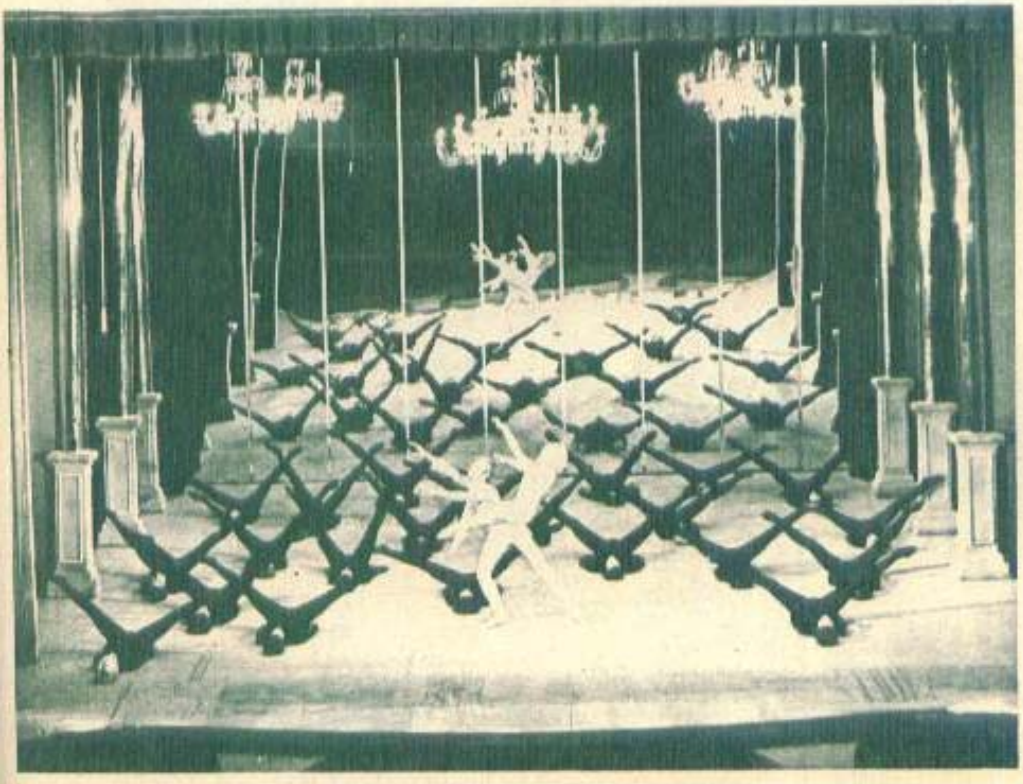

ARTA VESELIEI: TEATRUL „C. TĂNASE" ÎN U.R.S.S.

«Programul pe care oaspeții ni l-au prezentat este variat și reprezintă cele mai bune tradiții ale acestui gen de artă vesel și optimist. Autorii spectacolului — printre care se numără regizorul N. Dinescu, unul dintre cei mai competenți cunoscători ai genului — au realizat cu mult gust și măiestrie o ambianță luminoasă și artistică, un ritm trepidant, o interesantă și originală îmbinare între dansurile populare stilizate și ritmurile dansului modern».

(Kievskaia Pravda)

În fotografie: Moment coregrafic din «Ritmuri».

„PĂCALĂ" ÎN BULGARIA ȘI IUGOSLAVIA

«Puternicul, talentatul și disciplinatul ansamblu al Teatrului «Ion Creangă» ne-a prezentat o realizare încîntătoare, de o înaltă profesionalitate, în regia lui Barbu Dumitrescu și decorul Elenei Simirad-Munteanu. Aplauzele care au izbucnit la sfîrșitul spectacolului «Păcală» au creat o atmosferă pe care n-o întîlnești în fiecare zi la teatru... Publicul este înveselit de măiestria interpretării actoricești, distanța dintre rampă și sală dispare, spectatorul fiind pur și simplu cucerit».

(Vecer — Iugoslavia)

...«Interpretul lui Păcală, Ion Arcudeanu, și întreaga trupă au oferit publicului un spectacol pitoresc, plin de vitalitate, de o adevărată măiestrie artistică, un spectacol emoționant, pe care spectatorii l-au aplaudat cu căldură».

(Zorile comunismului — Bulgaria)

«Magnificul» specializat în roluri de «oameni răi» — «bad men», cum sună terminologia specifică a filmului american — nu a fost scutit nici în acest an de întîlnirea cu un asasin de profesie: cel din filmul lui S. Lee Pogostin Contract greu. Dacă vom menționa că regizorul a vrut să realizeze nu o simplă peliculă, ci «o dramă romantică și o meditație despre violență, această nouă lege a timpului», vom înțelege că pentru Coburn contractul nu este de loc ușor. De altfel, același lucru se poate spune și despre celelalte filme în care a apărut în 1969: Kyle, un «thriller de anticipație» și Singe regesc realizat de Sidney Lumet.

james coburn

ursula andress

Iată o vedetă despre care nu se poate spune că își bate foarte mult capul cu bunul mers al carierei. Turnează rar — anul acesta a apărut într-un singur film de aventuri, Steaua sudului, după Jules Verne (regia — Sidney Heyers, cu Orson Welles și George Segal), în care traversează rîuri africane pline de crocodili; nu se arată pasionată de cine știe ce proiecte și nici nu tremură pentru soarta ei cinematografică, ci mai degrabă pentru a lui Belmondo, pe care-l însoțește pe toate platourile. «Rămîne o enigmă — constată revista «l'Express» — i se cunosc măsurile (talia, șoldurile) dar care este adevărata ei măsură? Distantă și îndepărtată, ea traversează filmele ca și cum ar fi indiferentă la propria ei glorie».

Ursula recunoaște că niciodată nu s-a considerat «o ființă extraordinară», că «muncește cu conștiinciozitate dar ceea ce o interesează în primul rînd este să strîngă bani». Om de afaceri destoinic, ea a deschis în acest an un salon de coafură la Berna, de care se ocupă mama și cele două surori ale ei.

Visul actriței? Să joace «într-o melodramă puternică, în care se plînge mult».

A fost de ajuns un singur film, westernul lui Howard Hawks Rio Bravo, ca să ne convingem că ne aflăm în fața unuia dintre cei mai viguroși actori americani. Mare iubitor de libertate, înțelegînd să turneze și să cînte (este cunoscut și ca un excelent cîntăreț) atunci cînd are chef, căci o face numai și numai pentru «bucuria jocului», nu pentru «umflarea filmografiei», Dean Martin a filmat destul de puțin în acest an. În orice caz a terminat ultimele două serii ale ciclului Matt Helm (Matt Helm hărțuit și Matt Helm își încheie socotelile), realizate în Europa de către Phil Karlson pentru Casa Columbia. Eroul său, un rival întru aventuri al lui James Bond, îl întrece pe acesta în materie de cuceriri sentimentale, pe altarul cărora depune, de altfel, mult mai mult suflet. Toate revistele lumii — și noi nu am făcut excepție — au publicat măcar una din multele și seducătoarele fotografii în care Matt Helm apare înconjurat de cîte zece femei frumoase. Întors în S.U.A., actorul s-a ocupat de apariția noilor sale discuri și de căsătoria celor două fiice ale sale, Claudia și Deana.

dean martin

geraldine chaplin

La început a cochetat cu filmul mai mult dintr-o ambiție copilărească, pentru ca, în cele din urmă să nu se mai poată despărți de el. În 1969 a realizat cel de-al treilea film turnat în studiourile spaniole sub conducerea regizorului și bunului său prieten Carlos Saura pe care, mai mult sau mai puțin obiectivă, îl socoate un vrednic discipol al lui Buñuel. Geraldine este nu numai interpretă principală dar și coautoare a scenariului, alături de Rafael Azcona și Carlos Saura.

La madriguera (în traducere ar însemna «vizuina») este, în accepția actriței, o sumbră și insolită istorie a încercărilor deznădăjduite ale unui cuplu dornic să-și refacă existența. După părerea comentatorilor, violența unor motive luate fără remușcare din universul lui Buñuel se învecinează cu poezia ciudată a unui Godard sau Bellochio.

APRECIAȚI PE PIAȚA MONDIALĂ

Un lot de autocamioane „Steagul roșu" de 5 tone în portul Constanța, gata de a lua drumul destinatarilor.

APRECIAȚI PE PIAȚA MONDIALĂ

Numai pe teritoriul R. D. Germane lucrează astăzi peste 15 000 tractoare de diverse tipuri, fabricate de uzinele „Tractorul" din Brașov. Marca de renume mondial UTB este însă cunoscută în peste 40 de țări, dintre care amintim Belgia, Franța, Grecia, Iran, Italia, Israel, Turcia. Faptul că tractoarele de producție românească sînt cumpărate și de țări cu industrie dezvoltată, confirmă calitățile de bază ale acestor produse. De fapt, tractoarele U-650, înainte de a forma obiectul unor contracte comerciale importante, au fost supuse — în Grecia și Franța — unor probe de laborator și încercări pe piste artificiale, dînd rezultate foarte bune. În ultimul timp U-650 a trecut și dificilul examen la care a fost supus de Institutul de material agricol de pe lîngă Facultatea de agricultură a Universității din Ankara. Iar ca o dovadă a aprecierii de care se bucură tractoarele și utilajul agricol de fabricație românească stă faptul că exportul acestora s-a triplat în ultimii șapte ani.

Reproducem alăturat, în facsimil, scrisoarea firmei spaniole „Vidaurreta" din Madrid în care se fac referiri la calitatea tractoarelor livrate de I.S.C.E. „Auto-Tractor".

„ALRO"

este marca de fabrică a Uzinei de aluminiu din Slatina și denumirea sub care se exportă curent produsele realizate de acest nou complex industrial, unde procesul tehnologic este în întregime automatizat. Fiind o fabrică modernă, dotată cu o tehnică la nivel mondial, și produsele realizate sînt de calitate, capabile să satisfacă exigențele firmelor străine interesate. De aceea într-un timp scurt marca „ALRO" s-a făcut cunoscută pe piața mondială, firme din 24 țări importînd aluminiu realizat la Slatina. Remarcăm printre țările importatoare țări ca Anglia, Austria, Belgia, R. P. Chineză, Franța, Iran, Italia, Liban, Suedia, Statele Unite și altele. În ce privește volumul exportului, acesta a reprezentat, în 1968 54% din producția uzinei.

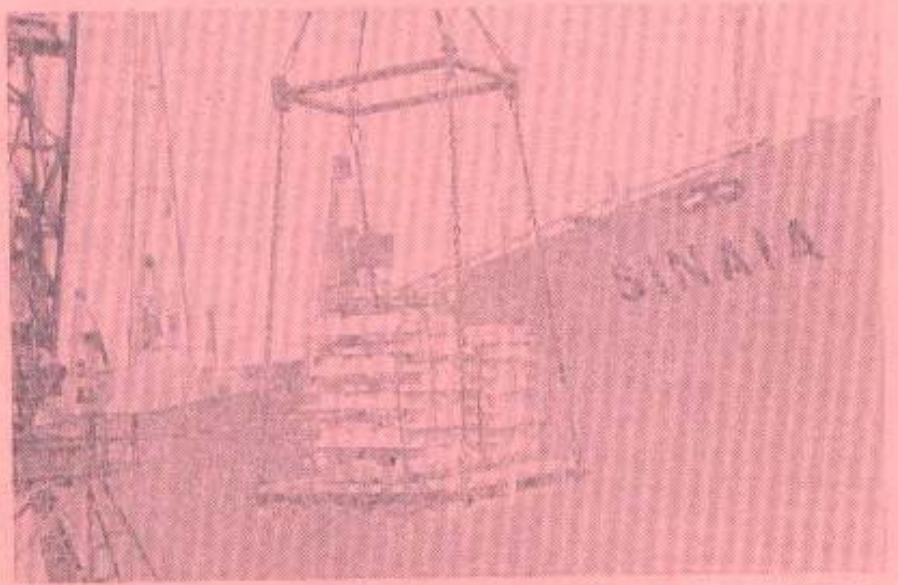

Încărcare de aluminiu în portul Constanța, pe vasul românesc Sinaia.